

**UPUTSTVO
O PROVEDBI PRAVILA O PORIJEKLU U PREFERENCIJALNOJ
TRGOVINI U OKVIRU SREDNJEVROPSKOG SPORAZUMA O
SLOBODNOJ TRGOVINI**

SADRŽAJ

GLAVA I – Uvodne i zajedničke odredbe	3
ČLAN 1 – PREDMET.....	3
ČLAN 2 – PRAVNA OSNOVA.....	3
ČLAN 3 – DEFINICIJE.....	3
ČLAN 4 – OPĆI ZAHTJEVI ZA PRIMJENU PREFERENCIJALNOG TRETMANA.....	4
GLAVA II – DEFINICIJA POJMA “PROIZVODI SA PORIJEKLOM”	5
ČLAN 5 – PROIZVODI SA PORIJEKLOM.....	5
ČLAN 6 – CJELOVITO DOBIVENI PROIZVODI.....	5
ČLAN 7 – DOVOLJNO OBRADENI ILI PRERAĐENI PROIZVODI.....	5
ČLAN 8 – NEDOVOLJNI POSTUPCI OBRADE ILI PRERADE.....	7
ČLAN 9 – KLAUZULA O OPĆOJ TOLERANCIJI.....	8
ČLAN 10 – KUMULACIJA PORIJEKLA U OKVIRU CEFTA SPORAZUMA.....	8
ČLAN 11 – KUMULACIJA PORIJEKLA U OKVIRU SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU.....	10
ČLAN 12 – KLASIFIKACIJSKA JEDINICA.....	11
ČLAN 13 – PRIBOR, REZERVNI DIJELOVI I ALAT.....	11
ČLAN 14 – PRAVILO ZA SETOVE.....	11
ČLAN 15 – NEUTRALNI ELEMENTI.....	12
GLAVA III – TERITORIJALNI ZAHTJEVI	13
ČLAN 16 – PRINCIP TERITORIJALNOSTI.....	13
ČLAN 17 – DIREKTNI PRIJEVOZ.....	14
ČLAN 18 – IZLOŽBE.....	14
GLAVA IV – POVRAT ILI IZUZEĆE	15
ČLAN 19 – ZABRANA POVRATA ILI IZUZEĆE OD CARINSKIH DAŽBINA.....	15
GLAVA V – DOKAZ O PORIJEKLU	16
ČLAN 20 – VRSTE DOKAZA O PORIJEKLU.....	16
ČLAN 21 – IZDAVANJE UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	16
ČLAN 22 – POPUNJAVANJE UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	16
ČLAN 23 – NAKNADNO IZDAVANJE UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	19
ČLAN 24 – IZDAVANJE DUPLIKATA UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	19
ČLAN 25 – IZDAVANJE ZAMJENSKOG UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	20
ČLAN 26 – ODVOJENO KNJIGOVODSTVENO ISKAZIVANJE.....	20
ČLAN 27 – IZJAVA NA FAKTURI.....	21
ČLAN 28 – OVLAŠTENI IZVOZNIK.....	22
ČLAN 29 – VALJANOST DOKAZA O PORIJEKLU.....	23
ČLAN 30 – UVOZ DJELIMIČNIH POŠILJKI.....	23
ČLAN 31 – IZUZIMANJE OD PODNOŠENJA DOKAZA O PORIJEKLU.....	23
ČLAN 32 – PRATEĆA DOKUMENTACIJA.....	24
ČLAN 33 – ČUVANJE DOKAZA O PORIJEKLU.....	24
GLAVA VI – ADMINISTRATIVNA SURADNJA	24
ČLAN 34 – NAKNADNA PROVJERA DOKAZA O PORIJEKLU.....	24
ČLAN 35 – DOSTAVLJANJE REZULTATA NAKNADNE PROVJERE.....	25
ČLAN 36 – RAZLOZI ZA ODBIJANJE PRIHVATANJA UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	25
ČLAN 37 – TRAJNO UKIDANJE PREFERENCIJALNOG TRETMANA.....	26
GLAVA VII – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	27
ČLAN 38 – PRESTANAK VAŽENJA PRETHODNIH PROPISA.....	27
ČLAN 39 – STUPANJE NA SNAGU.....	27

U skladu sa članom 15. Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH", broj 89/05) i člana 61. stav 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), direktor Uprave za indirektno oporezivanje donosi

**UPUTSTVO
O PROVEDBI PRAVILA O PORIJEKLU U PREFERENCIJALNOJ
TRGOVINI U OKVIRU SREDNJEVROPSKOG SPORAZUMA O
SLOBODNOJ TRGOVINI**

GLAVA I UVODNE I ZAJEDNIČKE ODREDBE

**Član 1.
(Predmet)**

(1) Ovim Uputstvom se propisuje način rada i postupanja kada je u pitanju primjena pravila o porijeklu robe u preferencijalnoj trgovini između zemalja potpisnica Srednjeevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Republika Makedonija, Republika Moldavija, Republika Crna Gora, Republika Srbija i Privremena administrativna misija UN-a na Kosovu, u skladu sa Rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija, dalje u tekstu "Strane").

(2) Ovo Uputstvo se ne odnosi na:

- Preferencijalnu trgovinu sa Evropskom zajednicom shodno autonomnim trgovačkim mjerama (ATM) jednostrano dodijeljenim Bosni i Hercegovini i
- Preferencijalnu trgovinu sa zemljama koje nisu potpisnice CEFTA 2006, a sa kojima je BiH zaključila sporazume o slobodnoj trgovini.

(3) Odredbe o porijeklu iz Glave II Uputstva o primjeni pravila o porijeklu robe u preferencijalnoj trgovini između Bosne i Hercegovine i Evropske zajednice (UIO, Br.02-413/07 od 5. februara, 2007. godine) u vezi sa Obavezujućom informacijom o porijeklu robe, također se primjenjuju i na pitanja koja su predmetom ovog Uputstva.

**Član 2.
(Pravni osnov)**

Pravni osnov za sva pitanja koja su predmetom ovog Uputstva regulirana su odredbama:

- Člana 24. Zakona o carinskoj politici BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 57/04 i 51/06), (dalje u tekstu, Zakon) i
- Srednjeevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (dalje u tekstu: CEFTA 2006, Aneks 1 Sporazumu o izmjeni i pristupanju Srednjeevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini). Protokol koji se odnosi na definiciju pojma "proizvoda sa porijeklom" i načinima administrativne suradnje sačinjavaju Aneks 4 CEFTA 2006 (dalje u tekstu: Protokol).

**Član 3.
(Definicije)**

U smislu ovog Uputstva, navedeni pojmovi imaju sljedeće značenje (član 1. Protokola):

- (a) "izrada" znači bilo koju vrstu obrade ili prerade, uključujući sklapanje ili posebne postupke;
- (b) "materijal" znači bilo koji sastojak, sirovinu, komponentu ili dio koji se koristi u izradi proizvoda;

- (c) "proizvod" znači proizvod koji se izrađuje, čak i ako je namijenjen za kasniju upotrebu u nekom drugom postupku izrade;
- (d) "roba" znači materijale i proizvode;
- (e) "carinska vrijednost" znači vrijednost određenu u skladu sa Sporazumom o primjeni člana VII Općeg sporazuma o tarifama i trgovini (Sporazum o carinskoj vrijednosti Svjetske carinske organizacije) iz 1994. godine;
- (f) "cijena fco tvornica" znači cijenu plaćenu za proizvod proizvođaču u Strani u čijem je poduzeću obavljena zadnja obrada ili prerada, pod uvjetom da ta cijena uključuje vrijednost svih upotrijebljenih materijala, uz odbijanje unutrašnjih poreza koji se vraćaju ili mogu biti vraćeni nakon izvoza dobivenog proizvoda;
- (g) "vrijednost materijala" znači carinsku vrijednost u trenutku uvoza materijala bez porijekla koji se koriste, ili, ukoliko nije poznato i ne može se utvrditi, prvu cijenu koju je moguće utvrditi, a koja je plaćena za te materijale u Strani;
- (h) "vrijednost materijala sa porijeklom" znači vrijednost takvih materijala koji su definirani stavkom (g), uz neophodne izmjene;
- (i) "dodana vrijednost" podrazumijeva cijenu proizvoda fco tvornice, umanjenu za carinsku vrijednost svakog uključenog materijala porijeklom iz Strane, Evropske zajednice ili neke od drugih zemalja navedenih u članu 3., sa kojima se kumulacija može primijeniti, ili ukoliko carinska vrijednost nije poznata ili se ne može utvrditi, prvu cijenu koju je moguće utvrditi, a koja je plaćena za te materijale u Ugovornoj strani;
- (j) "glave" i "tarifni brojevi" podrazumijevaju glave i brojeve (četverocifrene šifre) koje se koriste u nomenklaturi koja sačinjava Harmonizirani opis roba i sistema kodiranja, a koji se u ovom Protokolu pominje kao "Harmonizirani sistem" ili "HS";
- (k) "razvrstan" se odnosi na razvrstavanje proizvoda ili materijala pod određenim tarifnim brojem;
- (l) "pošiljka" znači proizvode koje jedan izvoznik istovremeno šalje jednom primaocu ili proizvode obuhvaćene jednim prijevoznim dokumentom koji obuhvata njihovo dopremanje od izvoznika do primaoca, ili u pomanjkanju takvog dokumenta proizvode obuhvaćene jednim računom;
- (m) "teritorije" obuhvataju i teritorijalne vode.

Napomena:

Cijena fco tvornice (stavka f) proizvoda uključuje:

- Vrijednost svih dobavljenih materijala koji se koriste u proizvodnji.
- Sve troškove (materijalne, kao i druge troškove) koje efektivno snosi proizvođač. Na primjer, cijena fco tvornice snimljenih video kasete, ploča, diskova, multi-medijskog kompjuterskog software-a i ostalih sličnih proizvoda koji sačinjavaju dio prava na intelektualno vlasništvo će, uolikoj god je mjeri moguće, obuhvatati sve troškove u vezi sa korištenjem prava na intelektualno vlasništvo za proizvodnju robe, plaćenu od strane proizvođača, bez obzira da li nosilac tih prava ima sjedište ili prebivalište u zemlji u kojoj se vrši proizvodnja. U obzir se neće uzimati smanjenja komercijalne cijene (npr. plaćanje unaprijed ili na vrijeme, ili isporuke ogromnih količina robe).

Član 4.

(Opći zahtjevi za primjenu preferencijalnog tretmana)

Na robu se primjenjuje preferencijalni tretman pri uvozu u Ugovornu stranu, ako:

- je obuhvaćena Sporazumom
- zadovoljava pojam porijekla definiran u Protokolu (član 5. – 15. ovog Uputstva)
- je direktno transportovana između Strana (član 17. ovog Uputstva)
- ne podliježe povratu ili izuzeću od carinskih dažbina bilo koje vrste u nekoj od Strana (član 19. ovog Uputstva) i
- je ispunjenje svih ovih uvjeta dokazano podnošenjem važećeg dokaza o porijeklu robe (član 20. ovog Uputstva).

GLAVA II DEFINICIJA POJMA “PROIZVODA SA PORIJEKLOM”

Član 5. (Proizvodi sa porijeklom)

Za sljedeće proizvode se smatra da su porijeklom iz neke od Strana:

- proizvodi u cijelosti dobiveni u toj strani;
- proizvodi dobiveni u Strani, u čijoj su proizvodnji korišteni drugi proizvodi u odnosu na one koji su dobiveni u cijelosti, pod uvjetom da su prošli dovoljnu obradu ili preradu i
- proizvodi na koje se može primijeniti pravilo kumulacije porijekla.

Član 6. (Cjelovito dobiveni proizvodi)

(1) Pojam “cjelovito dobiveni proizvodi” obuhvata sve prirodne resurse, kao što su svježiji proizvodi (npr. voće i povrće), uzgajani i ubrani u Strani, žive životinje okočene i uzgojene u njoj ili mineralni proizvodi izvađeni u toj zemlji.

Napomena:

Pojam “cjelovito dobiven proizvod” ne podrazumijeva kao neophodno potpuno isključivanje uvezenih elemenata. Na primjer, pravilo se odnosi na povrće “ubrano u toj strani”, ali ne isključuje korištenje uvezenog sjemena za uzgoj tog povrća.

(2) Roba proizvedena u Strani, iz cjelovito dobivenih proizvoda u toj strani i sama se smatra cjelovito dobivenim proizvodom.

Član 7. (Dovoljno obrađeni ili prerađeni proizvodi)

(1) Kao rezultat moderne međunarodne podjele rada i izmjena u tehnološkim postupcima, moguće je da veći dio roba kojima se trguje sadrže sirovine, poluproizvode, proizvode, komponente, i sl. koji su porijeklom iz više od jedne zemlje. Takvi se proizvodi ne mogu smatrati cjelovito dobivenim.

(2) Da bi neki proizvod stekao status porijekla, za takav je proizvod neophodno da prođe kroz minimalan proces ili niz procesa tokom proizvodnje (dovoljna obrada ili prerada materijala). Specifični minimalni standardi za svu robu određeni su u skladu sa odredbama člana 2. i 6. Protokola u Aneksu II. Uvodne napomene Aneksu II nalaze se u Aneksu I Protokola (objašnjenje na koji način tumačiti Aneks II, uz nekoliko slučajeva navedenih kao primjer).

Napomene:

Prije provjere ispunjenosti uvjeta iz Liste obrada ili prerada, potrebno je isključiti mogućnost da se određena operacija, koja je izvršena u Strani, ocijeni kao nedovoljna, kako bi roba mogla steći status porijekla (član 8. ovog Uputstva).

Lista potrebne obrade ili prerade sastoji se od četiri kolone. Kolona 1 sadrži tarifni broj robe ili Glavu iz Carinske tarife BiH (dalje u tekstu, CT BiH), kolona 2 sadrži opis robe, a za svaki unos u prve dvije kolone, uvjeti za stjecanje statusa porijekla navedeni u kolonama 3 ili 4. U većini slučajeva, pravilo je specificirano u koloni 3. Kada se pravilo daje u koloni 4, izvoznik može odlučiti da li će koristiti pravilo iz kolone 3 ili kolone 4. Ukoliko pravilo nije navedeno u koloni 4, primjenjuje se ono iz kolone 3.

Kada sva roba koja se nalazi pod Glavom CT ili brojem ne podliježe istom pravilu, ispred broja Glave ili ispred tarifnog broja stavlja se “ex”. Na primjer, “ex-Glava 85” znači da se odgovarajuća

pravila prikazana u kolonama 3 i 4 odnose na robu klasificiranu u Glavi 85, uz određene iznimke. Te se iznimke potom navode ispod opisa broja u koloni 2 zajedno sa odgovarajućom tarifnom klasifikacijom u koloni 1 i pravilima u kolonama 3 i 4. Ova se pravila odnose samo na neke od roba koje su razvrstane pod tim brojem.

Pravila iz kolona 3 i 4 odnose se samo na materijale bez porijekla koji su korišteni u proizvodnji robe za koju se zahtijeva status porijekla.

Materijali bez porijekla su oni koji su prethodno uvezeni i za koje su plaćene sve carinske dažbine, tj. materijali koji su naturalizirani, ali bez dokaza o porijeklu robe. Stoga je potrebno napraviti jasnu razliku između carinskog statusa robe i porijekla robe. Štaviše, materijalima bez porijekla će se smatrati i materijali kupljeni na teritoriji BiH za koje nije moguće obezbijediti dokaz o porijeklu.

Ukoliko postupak obrade ili prerade ide još dalje, tj. ukoliko otpočne u ranijem stadiju proizvodnje u odnosu na onaj koji je predviđen Aneksom, gotovi proizvod će također steći status porijekla. Međutim, ako proizvodnja otpočne u kasnijem stadiju, roba ne može steći status porijekla.

Postoje tri kriterija koja se koriste za uvrđivanje postupka dovoljne obrade ili prerade:

- a) procenat vrijednosti, koji podrazumijeva da vrijednost materijala bez porijekla ne smije prelaziti određeni procenat cijene fco tvornice konačnog proizvoda;
- b) promjena tarifnog broja, pri čemu korištene sirovine ili komponente koje nemaju porijeklo moraju imati tarifni broj HS (4 cifre) koji se razlikuje od tarifnog broja konačnog proizvoda;
- c) specifična pravila, gdje se postavljaju posebni kriteriji.

Ukoliko je proizvod koji je stekao status porijekla ispunjavanjem uvjeta iz Liste korišten u proizvodnji drugog proizvoda, uvjeti koji se primjenjuju na proizvod u koji je on ugrađen, neće se odnositi na taj proizvod, dok se materijali bez porijekla koji su možda korišteni u njegovoj izradi, neće uzimati u obzir.

Primjer 1 (Procentualno pravilo):

Roba: kancelarijski uređaji

CT BiH oznake 8456 do 8466

Pravilo: Proizvodnja u kojoj vrijednost svih korištenih materijala ne prelazi 40% cijene fco tvornice proizvoda.

Objašnjenje: Svi materijali bez porijekla koji se koriste u izradi kancelarijskih uređaja ne smiju prelaziti više od 40% cijene fco tvornice konačnog proizvoda. Stoga, vrijednost materijala sa porijeklom, te postupaka obrade i prerade, uključujući administrativne troškove i dobit, koji su izvršeni tokom proizvodnje kancelarijskih uređaja, ne mogu biti manji od 60% cijene fco tvornice konačnog proizvoda.

Primjer 2 (Promjena tarifnog broja):

Roba: keramički proizvodi

CT BiH Glava 69

Pravilo: Proizvodnja tokom koje su svi korišteni materijali klasificirani pod brojem različitim od broja proizvoda.

Objašnjenje: Ovo jednostavno znači da svi materijali bez porijekla koji se koriste u proizvodnji keramičkih proizvoda moraju imati broj koji se razlikuje od broja konačnog proizvoda.

Primjer 3 (Posebno pravilo)

- a) Roba: Priprema ribe ili ljuskara, mekušaca ili drugih vodenih beskičmenjaka

CT BiH ex Glava 16

Pravilo: Svi materijali iz Glave 3 moraju biti u cjelosti dobiveni.

Objašnjenje: Ovo pravilo zahtjeva da svi proizvodi iz Glave 3 koji se koriste u proizvodnji robe iz Glave 16 moraju imati status porijekla time što su cjelovito dobiveni. Svi korišteni materijali ili proizvodi koji su razvrstani pod tarifnim brojevima različitim u odnosu na tarifne brojeve u Glavi 3, ne moraju imati porijeklo.

b) Roba: Odjeća i pribor za odjeću, ne pletena ili kukičana - muške pamučne košulje, CT BiH - ex Glava 62
Pravilo: Proizvodnja iz pređe
Objašnjenje: Kako bi košulje koje se dobivaju iz materijala bez porijekla stekle porijeklo, ti materijali ne bi smjeli biti u kasnijoj fazi proizvodnje u odnosu na pređu. Ukoliko proizvodnja ovih materijala otpočinje u kasnijoj fazi, npr. iz tkanine koja nema porijeklo, konačan proizvod neće dobiti status porijekla. Međutim, ukoliko proizvodnja otpočne u ranijoj fazi, tj. iz vlakana koja nemaju status porijekla, konačan proizvod će steći preferencijalni status porijekla.
Pravilo ukazuje na minimalan postupak prerade dopušten za stjecanje statusa sa porijeklom za košulje, kada su iste izrađene iz materijala bez porijekla.

Član 8. **(Nedovoljni postupci obrade ili prerade)**

Sljedeće operacije se smatraju nedovoljnima za stjecanje statusa robe sa porijeklom:

- (a) postupci za očuvanje robe u dobrom stanju tokom prijevoza i skladištenja;
- (b) rastavljanje i sastavljanje ambalaže;
- (c) pranje, čišćenje, uklanjanje prašine, hrđe, ulja, boje ili drugih površinskih slojeva;
- (d) peglanje ili presovanje tekstila;
- (e) jednostavni postupci bojenja i poliranja;
- (f) ljuštenje, djelimično ili potpuno bijeljenje, poliranje i glaziranje žitarica i riže;
- (g) postupci bojenja šećera ili oblikovanja šećernih kocki;
- (h) ljuštenje, uklanjanje koštica i guljenje voća, oraščića i povrća;
- (i) brušenje, jednostavno drobljenje ili jednostavno rezanje;
- (j) sijanje, prebiranje, razvrstavanje, usklađivanje, gradiranje, sparivanje (uključujući i sastavljanje setova proizvoda);
- (k) jednostavno pakiranje u staklenke, konzerve, čuture, vrećice, sanduke, kutije, učvršćivanje na kartone ili ploče i svi ostali postupci pakiranja;
- (l) pričvršćivanje ili štampanje oznaka, naljepnica, natpisa i drugih sličnih znakova za razlikovanje na proizvodima i njihovoj ambalaži;
- (m) jednostavno miješanje proizvoda, bez obzira da li su oni različiti ili ne;
- (n) jednostavno sastavljanje dijelova proizvoda kako bi se proizveo cjelovit proizvod, ili rastavljanje proizvoda na dijelove;
- (o) kombiniranje dva ili više postupaka navedenih u tačkama (a) do (n);
- (p) klanje životinja.

Primjer 1:

Sirova kava se nezapakirana, u velikoj količini uvozi u BiH iz Kolumbije. Pravilo o porijeklu koje se odnosi na kavu je "proizvodnja iz materijala iz bilo kojeg tarifnog broja".

U BiH, ta kava je:

- očišćena od prašine
- razvrstana, klasirana i
- jednostavno razdijeljena u različita pakiranja.

Obzirom da ni čišćenje ni klasiranje, kao ni ponovno pakiranje nisu postupci dovoljni za stjecanje statusa porijekla, kava zadržava svoje kolumbijsko porijeklo.

Primjer 2:

Sirova kava se nezapakirana, u velikoj količini uvozi u BiH iz Kolumbije. U BiH ta kava se:

- čisti od prašine,
- prži,
- melje,
- razvrstava i
- razdjeljuje u različita pakiranja.

U drugom primjeru, kahva ne samo da je očišćena od prašine i razdvojena u različita pakiranja, već je također i prošla značajan postupak prerade. Stoga, iako je izvršena određena minimalna operacija, u obzir se također mora uzeti i taj značajan postupak prerade, i upravo taj postupak prerade, zbog toga što ispunjava pravilo propisano Aneksom II, kao rezultat ima konačan proizvod koji stječe porijeklo BiH.

Član 7., stavka 2 Protokola, propisuje da se, prilikom određivanja da li će se postupci obrade i prerade kroz koje je proizvod prošao smatrati nedovoljnima, svi postupci izvršeni u Strani razmatraju zajedno, umjesto pojedinačnog razmatranja tek posljednjeg postupka obrade ili prerade prije samog izvoza robe.

Pored toga, odgovori na sljedeća pitanja mogu biti od pomoći prilikom procjenjivanja da li je roba prošla kroz postupak obrade ili prerade koji se smatra nedovoljnim:

- Da li zaposlenici moraju posjedovati određene sposobnosti neophodne za vršenje ovog postupka?
- Da li su za izvršavanje postupka obrade ili prerade potrebne posebno prilagođene prostorije?
- Da li postupak obrade ili prerade robe zahtijeva upotrebu posebnih mašina ili alata?

Član 9. (Klauzula o općoj toleranciji)

Član 6., stav 2 Protokola definira mogućnost upotrebe malih količina materijala bez porijekla za proizvodnju robe. Na ovaj način je omogućeno da su materijali bez porijekla koji se koriste u proizvodnji zastupljeni do maksimalno 10% ukupne cijene fco tvornice. Međutim, tamo gdje je procenat naveden u Listi u Aneksu II za maksimalnu vrijednost zabranjenih materijala bez porijekla, maksimalna procentualna vrijednost ne smije biti premašena primjenjivanjem ove tolerancije od 10%. Kao maksimum će se uvijek koristiti onaj koji je propisan u Listi. Čak i ako osnovna Lista omogućava promjenu tarifnog broja CT BiH, 10%-no pravilo o toleranciji omogućava upotrebu materijala bez porijekla koji su razvrstani pod istim tarifnim brojem CT BiH kao i konačan proizvod.

Napomena:

Na tekstilne materijale iz Glave 50 – 63, zaključno sa Glavom 63, ne može se primijeniti pravilo o toleranciji. Odstupanja su, međutim, dopuštena za tekstilne proizvode iz Glave 50 – 63, zaključno sa Glavom 63, a pažnju bi trebalo obratiti na Napomenu 5 Uvodnih Napomena Aneksa II, koje se nalaze u Aneksu I Protokola.

Član 10. (Kumulacija porijekla u okviru CEFTA 2006)

(1) Aneks II Protokolu kojim su propisani postupci neophodni za stjecanje porijekla, jasno ističe šta je potrebno učiniti da bi proizvod uživao povlastice preferencijalnog tretmana. Međutim, u modernom sistemu proizvodnje sasvim je uobičajeno da su dva ili više različitih izvora u različitim zemljama uključeni u proizvodnju robe. Kumulacija porijekla moguća je u slučajevima kada dvije ili više zemalja primjenjuju ista pravila o porijeklu i imaju uzajamno sklopljene sporazume o slobodnoj trgovini

(2) U kontekstu CEFTA-e, kumulacija podrazumijeva da se proizvodi koji su stekli status porijekla u jednoj ili više Strana mogu koristiti sa proizvodima koji imaju porijeklo u Strani bez odstupanja od preferencijalnog statusa konačnog proizvoda.

(3) U slučaju kumulacije, postupci obrade ili prerade izvršeni na proizvodima sa porijeklom u svakoj od partnerskih zemalja ne moraju biti “dovoljna obrada ili prerada” u značenju člana 7.

ovog Uputstva, kako bi konačan proizvod stekao porijeklo zemlje partnerice, već moraju prevazilaziti minimalne operacije navedene u članu 8. ovog Uputstva.

Primjer 1:

Proizvod u cijelosti dobiven u Hrvatskoj šalje se u BiH na daljnju preradu. Konačni proizvodi će imati porijeklo BiH pod uvjetom da procesi obrade i prerade koji su izvršeni u BiH premašuju minimalnu operaciju (član 8. ovog Uputstva). Ukoliko se konačni proizvodi izvoze iz BiH u Hrvatsku, smatrat će se da ti proizvodi imaju porijeklo BiH.

Kada postupci obrade ili prerade koji se vrše u BiH ne bi prevazilazili minimalne operacije, roba bi zadržala hrvatsko porijeklo.

Dvije varijacije kumulacije se pominju u Protokolu, bilateralna kumulacija i dijagonalna kumulacija.

Bilateralna kumulacija se odvija između dvije Strane. Podrazumijeva da proizvođači u bilo kojoj Strani CEFTA-e mogu koristiti materijale i komponente koji su porijeklom iz druge Strane podjednako kao da isti imaju porijeklo u sopstvenoj Strani. Također, operacije izvršene u jednoj partnerskoj zemlji mogu se sjediniti sa operacijama izvršenim u drugoj partnerskoj zemlji kako bi stekle status porijekla za robu kojom uzajamno trguju. To je moguće pod uvjetom da sve Strane koje su uključene imaju uzajamno sklopljene sporazume, te da svaka od njih koristi identična pravila o porijeklu koja se odnose na postupke obrade ili prerade materijala bez porijekla, kao i da ti sporazumi omogućavaju takvu kumulaciju.

Primjer 2:

Lanena tkanina, porijeklom iz Srbije, uvozi se u BiH gdje se od nje kroji i izrađuje odjeća za muškarce i žene. Ta se odjeća potom izvozi u Srbiju. Zbog toga što je tkanina porijeklom iz Srbije, ali se odjeća izrađuje u BiH, smatra se da odjeća ima BiH porijeklo. Konačni proizvod će stoga imati preferencijalno porijeklo BiH.

Dijagonalna kumulacija se odvija između više od dvije Strane. Moguća je pod uvjetom da sve Strane i zemlje koje su uključene, imaju uzajamno sklopljene sporazume, te da svaka od njih koristi identična pravila o porijeklu koja se odnose na postupke obrade ili prerade materijala bez porijekla, kao i da ti sporazumi omogućavaju takvu kumulaciju. Kako bi se ostvarile prednosti iz dijagonalne kumulacije, postupci obrade i prerade se moraju vršiti na proizvodima sa porijeklom.

Primjer 3:

Moldavija, Makedonija i BiH su Strane CEFTA-e, koji omogućava kumulaciju i primjenu identičnih pravila o porijeklu između svih Strana. Stoga, proizvođači u BiH mogu koristiti proizvode koji su porijeklom iz Moldavije i Makedonije za izradu proizvoda koji će imati porijeklo BiH.

Primjer 4:

Tvornica na Kosovu obavlja proizvodnju proizvoda sa porijeklom koristeći materijale koji su porijeklom iz Albanije. Proizvod dobiven na Kosovu se potom izvozi u BiH gdje je zajedno sa materijalima koji su porijeklom iz Hrvatske obuhvaćen u drugi proizvod. Obzirom da su sve četiri zemlje uzajamno sklopile CEFTA sporazum koji omogućava kumulaciju i shodno tome, primjenu pravila o porijeklu između zemalja Ugovornica, te time što svi materijali i komponente imaju status porijekla, konačan proizvod će imati porijeklo BiH.

Primjer 5:

Tvornica u Srbiji vrši izradu proizvoda sa porijeklom koristeći komponente koji su porijeklom iz Crne Gore. Konačan proizvod će imati porijeklo Srbije. Taj se proizvod potom izvozi u BiH, gdje će biti ugrađen u mašinu koja sadrži neke od komponenti američkog porijekla.

Mašina proizvedena u BiH steći će status porijekla BiH pod sljedećim uvjetima:

- Sve komponente koje se koriste za proizvodnju već imaju porijeklo unutar zone obuhvaćene CEFTA, dok su komponente porijeklom iz Srbije i Crne Gore prošle kroz postupak koji prevazilazi minimalnu obradu ili preradu u BiH (član 8. ovog Uputstva).
- Obzirom da SAD-e nisu Strana CEFTA, materijali koji su porijeklom iz ove zemlje mogu biti uključeni u proizvod samo na osnovu dovoljnog postupka obrade ili prerade (član 7. ovog Uputstva).

Uopće, porijeklo konačnog proizvoda se određuje kroz “posljednju obradu ili preradu” koja je izvršena, pod uvjetom da izvršeni postupci premašuju one koji su propisani članom 8. ovog Uputstva. Ukoliko u zemlji konačne proizvodnje, materijali sa porijeklom iz jedne ili više zemalja ne podliježu obradi ili preradi koja prevazilazi minimalne operacije, porijeklo konačnog proizvoda se dodjeljuje onoj zemlji čiji je doprinos u vrijednosti najveći. U tu svrhu, vrijednost dodana u zemlji završne proizvodnje – uključujući vrijednost materijala bez porijekla koji su prošli kroz postupak dovoljne prerade – poredi se sa vrijednošću materijala koji imaju porijeklo u bilo kojoj od drugih zemalja koje su uključene u proizvodnju.

Primjer 6:

Sljedeće komponente ličnog putničkog seta za njegu:

- plastični češalj (porijeklom iz Hrvatske, vrijednost 0.10 KM)
- malo ogledalo (porijeklom iz Hrvatske, vrijednost 1.00 KM)
- turpija za nokte (porijeklom iz Makedonije, vrijednost 0.50 KM)
- makazice za nokte (porijeklom iz Makedonije, vrijednost 1.00 KM)
- male makaze (porijeklom iz Srbije, vrijednost 1.50 KM)
- brijač sa žiletima (porijeklom iz Srbije, vrijednost 1.50 KM)
- kartonska reklamna ambalaža (porijeklom iz BiH, vrijednost 0.15 KM)

izvoze se u BiH, gdje se sastavljaju u setove i pakuju za distribuciju. Vrijednost seta je 12.00 KM. Vrijednost dodana u zemlji završne proizvodnje jeste razlika između vrijednosti setova i materijala uključenih u njihovu izradu porijeklom iz drugih Strana, što u ovome slučaju iznosi 6.40 KM. Kako je dodana vrijednost viša od vrijednosti svih materijala sa porijeklom iz bilo koje Strane (5.60 KM), porijeklo setova se dodjeljuje BiH.

Primjer 7:

Situacija jednaka opisanoj u prethodnom primjeru, sa tim da je u ovom slučaju vrijednost seta 8.00 KM. U tome slučaju, dodana vrijednost u BiH iznosi samo 2.40 KM i manja je od vrijednosti svih materijala sa porijeklom iz bilo koje Strane, te se porijeklo setova dodjeljuje Srbiji koja je Strana sa najvišim doprinosom u vrijednosti (3.00 KM).

Ukoliko se u zemlji izvoza ne vrši nikakav postupak obrade ili prerade, materijali ili proizvodi jednostavno zadržavaju sopstveno porijeklo ukoliko se izvoze u jednu od zemalja koje su u pitanju.

Napomena:

U kasnijoj fazi, kumulacija će, kao što je opisano u ovom članu, biti proširena na zemlje i teritorije pan-evropske kumulacijske zone (Evropska zajednica, Island, Norveška, Švicarska, uključujući Lihtenštajn i Turska). Od ključnog je značaja za primjenu pravila o kumulaciji da su uključeni pojedinačni sporazumi između svake od zemalja, te da svaka od njih koristi identična pravila o porijeklu koja se odnose na obradu ili preradu materijala bez porijekla. Trenutno je ovaj slučaj jedino prisutan u trgovini unutar CEFTA zone, jer sve Strane primjenjuju isti Protokol o pravilima o porijeklu.

Kumulacija porijekla robe iz drugih zemalja ili teritorija pan-evropske kumulacijske zone može se primijeniti samo pod sljedećim uvjetima:

- Sporazum o preferencijalnoj trgovini u skladu sa članom XXIV Općeg sporazuma o tarifama i trgovini (GATT) se mora primjenjivati između zemalja i teritorija uključenih u stjecanje statusa porijekla i Strane odrednice;
- materijali i proizvodi moraju steći status porijekla primjenom pravila o porijeklu koja su identična onima datima u Protokolu i
- obavještenja koja navode šta je potrebno za ispunjenje neophodnih zahtjeva za primjenu kumulacije moraju biti objavljena u Stranama u skladu sa njihovim sopstvenim procedurama.

Član 11.

(Kumulacija porijekla u okviru Procesu stabilizacije i pridruživanja)

(1) Sljedeće zemlje ili teritorije sudjeluju u ili su povezane sa Procesom stabilizacije i pridruživanja: sve zemlje članice Evropske unije, Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Republika Makedonija, Republika Crna Gora i Republika Srbija uključujući Kosovo, kao što je definirano Rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija (dalje u tekstu "SAP Strane"). Objašnjenja dana u članu 10. ovog Uputstva se primjenjuju uz odgovarajuće izmjene.

(2) Kumulacija se može primijeniti samo pod sljedećim uvjetima:

- Sporazum o preferencijalnoj trgovini u skladu sa članom XXIV Općeg sporazuma o tarifama i trgovini (GATT) se mora primjenjivati između Evropske unije, Ugovorne strane SAP koja je uključena u proces stjecanja statusa porijekla i SAP Strane odrednice;
- materijali i proizvodi moraju steći status porijekla primjenom pravila o porijeklu koja su identična onima datima u ovom Protokolu i
- obavijesti koje navode ispunjenja neophodnih zahtjeva za primjenu kumulacije moraju biti objavljene u Službenom listu Evropske unije (serija C), te u SAP Strani, kao što je navedeno u stavki 1, u skladu sa procedurama svake od Strana.

Član 12.

(Klasifikacijska jedinica)

(1) Harmonizirani sistem, koji sačinjava osnovu CT BiH služi kao referenca za primjenu odredbi Protokola. Stoga je najznačajnije izvršiti ispravno razvrstavanje jednog ili više proizvoda koji se izvoze.

(2) Ukoliko se nimenovanje sastoji od više komponenti koje su klasificirane kao jedna jedinica u Harmoniziranom sistemu, to je jedinica koja će se koristiti prilikom vršenja procjene i određivanja statusa o porijeklu. Setovi potpadaju u ovu kategoriju (član 14. ovog Uputstva).

(3) Kada je proizvod sačinjen od dvije ili više komponenti, ali se u Harmoniziranom sistemu smatra jednim artiklom, u svrhu Protokola će se također smatrati jednim artiklom. Ukoliko je pošiljka sačinjena od više istovjetnih ili sličnih artikala, tada se prilikom primjene odredbi Protokola svaki pojedinačni artikl uzima u obzir.

(4) Kada je ambalaža obuhvaćena zajedno sa proizvodom u cilju razvrstavanja, također mora biti obuhvaćena i kod određivanja porijekla, što znači da pakiranje dijeli "sudbinu" proizvoda.

Član 13.

(Pribor, rezervni dijelovi i alat)

Sasvim je uobičajeno da se uređaji i oprema izvoze zajedno sa priborom, rezervnim dijelovima ili alatom koji su potrebni za njihovo održavanje. U onim slučajevima kada takav pribor ili ostali

dijelovi sačinjavaju dio redovne opreme i uključeni su u cijenu ili nisu odvojeno fakturirani, smatrat će se dijelom pošiljke, te se stoga u obzir neće uzimati njihova priroda i karakteristike.

Član 14. **(Pravilo za setove)**

(1) Pravilo o porijeklu za setove primjenjuje se samo na setove u značenju Generalnog pravila 3 CT BiH.

(2) Prema ovom pravilu svaki proizvod koji sačinjava set, izuzimajući proizvode čija vrijednost ne prelazi 15% ukupne vrijednosti datog seta, mora ispunjavati kriterije porijekla za onaj tarifni broj pod koji bi taj proizvod bio svrstan ukoliko bi se posmatrao odvojeno, a ne kao dio nekog seta i tom prilikom se ne uzima u obzir tarifni broj pod koji će se kompletan set svrstati u skladu sa tekstom gore pomenutog Općeg pravila.

(3) Ove odredbe će se primjenjivati čak i kada se za taj proizvod koristi tolerancija od 15%, a koja u skladu sa tekstom gore pomenutog Općeg pravila određuje svrstavanje cijelog seta.

(4) Osim činjenice da se prilikom tarifnog svrstavanja seta moraju ispoštivati striktna pravila navedena u Komentaru CT BIH, ovakvi slučajevi također predstavljaju problem s tačke gledišta porijekla.

(5) Prilikom određivanja porijekla setova, najprije je potrebno odrediti porijeklo pojedinačnih komponenti.

(6) Ukoliko sve komponente od kojih je set sačinjen imaju porijeklo i sam set će imati porijeklo. Međutim, setovi sačinjeni od komponenti sa porijeklom, kao i onih bez porijekla također mogu steći porijeklo pod uvjetom da vrijednost komponenti bez porijekla ne prelaze 15% cijene fco tvornica proizvoda.

Primjer:

Lični putnički set za njegu sastoji se od:

- plastičnog češlja,
- malog ogledala,
- turpije za nokte,
- makazica za nokte,
- malih makaza,
- brijača za upotrebu sa žiletima (žileti nisu uključeni),
- kartonska reklamna ambalaža.

Ukoliko su sve komponente proizvedene u jednoj ili više Strana ili u zemlji ili teritoriji u kojoj se primjenjuje pan-evropska kumulacija, konačan set će imati status porijekla.

Ukoliko su, na primjer, plastični češalj i brijač proizvedeni u Hong-Kongu, potrebno je odrediti vrijednost ovih komponenti bez porijekla kako bi se osiguralo da ta vrijednost ne premašuje 15% cijene fco tvornice seta. Ukoliko komponente iz Hong-Konga ne prelaze 15% cijene fco tvornice, smatra se da set ima porijeklo.

Član 15. **(Neutralni elementi)**

Pojam "neutralni elementi" odnosi se na one elemente koji nisu sastavni dio konačnog proizvoda. Stoga se u obzir ne uzima porijeklo goriva, alatnih mašina ili energije potrebne za njihovu upotrebu, robota i sl., koji se koriste u proizvodnji.

Primjer:

Parne turbine razvrstane pod tarifnim brojem 8406 CT BiH proizvode se u BiH od materijala sa porijeklom, kao i onih bez porijekla. Turbine se proizvode korištenjem japanskih pogona i alatnih mašina. Pravilo propisuje da, kako bi parne turbine stekle preferencijalno porijeklo, svi materijali bez porijekla ne smiju premašiti 40% cijene fco tvornice konačnog proizvoda.

Prilikom računanja da li je zadovoljeno 40% -no pravilo koje se odnosi na materijale bez porijekla, proizvođač ne uzima u obzir element cijene koji se pripisuje troškovima za japanske pogone i opremu. Zapravo, cijena pogona i opreme spada u opće troškove proizvođača i jedan dio ovakvog utroška kapitala bi se našao i u cijeni turbina. To znači da preostalih 60% od ukupne vrijednosti, koji se odnose na materijale sa porijeklom također obuhvata i dio neutralnih elemenata.

Napomena:

Neutralni elementi također nikada ne mogu sačinjavati dio materijala sa porijeklom u procjenjivanju troškova proizvodnje.

GLAVA III TERITORIJALNI ZAHTJEVI

Član 16. **(Princip teritorijalnosti)**

(1) Uvjeti za stjecanje statusa porijekla u osnovi moraju biti ispunjeni bez prekida na teritoriji definiranoj CEFTA-om ili u zemljama i teritorijama sa kojima se kumulacija (član 10. i 11. ovog Uputstva) primjenjuje (dalje u tekstu navodi se kao zona pan-evropske kumulacije).

(2) U slučaju da roba sa porijeklom napusti teritorij zone pan-evropske kumulacije i iz bilo kojeg razloga bude vraćena, carinskim organima se mora dokazati da je vraćena roba zapravo ista roba koja je i napustila zonu. Osim toga, ta roba ne smije biti podvrgnuta nikakvim operacijama koje prevazilaze operacije neophodne za očuvanje robe u dobrom stanju. Pod pretpostavkom da je to slučaj, može se smatrati da roba ima porijeklo zone pan-evropske kumulacije. Ukoliko ovo nije moguće dokazati, vraćena roba će se smatrati robom bez porijekla.

(3) U modernim postupcima proizvodnje, ponekad je potrebno proizvode poslati u drugu zemlju na posebnu preradu koju nije moguće izvršiti unutar teritorije zone preferencijalne trgovine. Član 12. Protokola pokriva ovakve situacije, uz određena ograničenja.

Uvjeti su sljedeći:

- roba izvezena za obradu i preradu van pan-evropske zone mora imati porijeklo unutar zone;
- potrebno je dokazati da je ponovno uvezena roba dobivena kao rezultat obrade ili prerade koje su izvršene u trećoj zemlji na prethodno izvezenim materijalima i
- ukupna dodana vrijednost stečena van teritorije CEFTA-e i ostalih zemalja i teritorija pan-evropske kumulacijske zone, ne smije premašiti 10% cijene fco tvornice proizvoda za kojeg se traži preferencijalni tretman.

(4) Ukoliko nije moguće ispuniti bilo koji od gore navedenih uvjeta, vraćena roba će se smatrati robom bez porijekla.

(5) Ekstrateritorijalna obrada se primjenjuje samo za robu izvezenu van pan-evropske kumulacijske zone po povratku iste u Stranu izvoznicu. Odredbe se ne primjenjuju kada se zemlja izvoznica unutar zone razlikuje od zemlje uvoznice unutar zone. To je razlog zbog kojeg se ekstrateritorijalna obrada odvija kao vanjska obrada ili pod sličnim aranžmanima.

Pomenuti izuzetak se ne odnosi na tekstilne proizvode razvrstane u Glavi 50 – 63, zaključno sa Glavom 63.

(6) Ukoliko konačni proizvod stekne status porijekla primjenom pravila o toleranciji od 10% (član 9. ovog Uputstva), nije moguće primijeniti toleranciju koja je dopuštena po ovome članu. Niti jedno od pravila o toleranciji ne može se primijeniti zajedno kada se određuje porijeklo konačnog proizvoda.

(7) Prilikom određivanja vrijednosti konačnog proizvoda, postupak obrade ili prerade izvršen van teritorije Strana generalno se ne bi trebali uzimati u obzir. No, pravilo o dodanoj vrijednosti propisano Aneksom II primjenjuje se na konačan proizvod, dok se ukupna vrijednost obrade ili prerada izvršena van teritorije Strana mora uzeti zajedno sa vrijednošću materijala bez porijekla koji su obuhvaćeni u proizvod na teritoriji dotičnih Strana. Kombinirane vrijednosti (vrijednost dodana van teritorije i vrijednost materijala bez porijekla) ne smiju premašiti procentne vrijednosti date u Listi u Aneksu II.

Član 17. (Direktni prijevoz)

(1) Pravilo o direktnom prijevozu primjenjuje se kako bi se osiguralo da se, u principu, svi postupci obrade i prerade vrše u zemljama partnericama CEFTA teritorije i pan-evropskoj kumulacijskoj zoni, te da se onemogućí da roba koja u potpunosti ne ispunjava te uvjete, uživa pogodnosti preferencijalnog porijekla.

(2) Ukoliko prijevoz nužno iziskuje napuštanje CEFTA teritorije i pan-evropske kumulacijske zone, to podrazumijeva i zaustavljanja tokom kretanja, iznimke su dopuštene pod određenim uvjetima.

(3) Proizvodi koji sačinjavaju jednu pošiljku mogu se provoziti i kroz druge zemlje s pretovaram ili privremenim smještajem i skladištenjem u tim zemljama, pod uvjetom da roba nije puštena u slobodan promet, kao i da se na istoj ne obavlja nikakva radnja osim istovara, ponovnog utovara, ili bilo koji drugi postupak namijenjen za očuvanje robe u dobrom stanju.

(4) U svim slučajevima iz prethodnog stava obavljenim van pan-evropske kumulacijske zone, mora se dokazati da pošiljka koja je napustila zemlju izvoznicu jeste ista pošiljka koja stiže u zemlju uvoznicu. Shodno tome, carinska služba zahtijeva podnošenje dokaza o ispunjenju uvjeta o direktnom prijevozu predočenjem:

- jedinstvene isprave o prijevozu koja obuhvata put od zemlje izvoznice kroz zemlju provoza, ili
- uvjerenja carinskih organa zemlje provoza ili
- u nedostatku spomenutih, sve druge uvjerljive isprave.

(5) Uvjerenje carinskih organa je dokument kojim se dokazuju činjenice o direktnoj pošiljci robe s porijeklom. Uvjerenje izdaje nadležna carinska ispostava koja, u skladu sa odredbama Zakona, vrši provjeru robe u provozu na zahtjev uvoznika ili njegovog ovlaštenog zastupnika.

(6) Kad se roba smješta u carinsko skladište za daljnju isporuku, prijemni carinski ured pod čijim nadzorom se nalazi ova roba potvrđuje prijem robe ulaznom carinskom uredu i na zahtjev izdaje potvrdu o direktnom transportu, pod uvjetom da raspoložuje svim podacima u vezi kretanja robe u toku provoza kroz BIH.

(7) Oblik i sadržaj uvjerenja o nemanipulaciji koje izdaju carinski organi BiH je u prilogu ovog Uputstva (Aneks I).

Član 18. (Izložbe)

(1) Proizvodi porijeklom iz BiH poslani na izložbu u drugu zemlju, te nakon toga prodani radi uvoza u jednu od Strana, uživaju povoljnosti tarifnih preferencijala. Ova mogućnost se ne odnosi na proizvode kupljene na privatnim izložbama u prodajnim ili poslovnim objektima.

(2) U slučajevima trgovačkih, industrijskih ili zanatskih izložbi, mora postojati mogućnost dokazivanja da roba koja je poslana na izložbu nije prošla niti kroz bilo koji postupak izmjene ili prerade, niti se u bilo kojem smislu razlikuje u odnosu na stanje u kojem je napustila teritoriju definiranu CEFTA sporazumom ili zemlje ili teritorije sa kojima se kumulacija (član 10. i 11. ovog Uputstva) primjenjuje. Drugi zahtjev je da roba nije korištena ni za kakve druge svrhe osim izlaganja, te da je poslana u jednu od drugih Strana tokom ili odmah po završetku izložbe.

(3) Izložbeni predmeti prodani tokom ili nakon izložbe uživaju pogodnosti preferencijalnog porijekla, pod uvjetom da je moguće dokazati sljedeće:

- da su poslani iz jedne od Strana (npr. Hrvatska) na izložbu gdje su postavljeni za prikazivanje;
- da ih je izvoznik prodao osobi u drugoj Strani (npr. u Srbiji);
- da su prodani tokom ili odmah nakon izložbe u neizmijenjenom stanju i
- da su jedino korišteni za prikazivanje ili izložbene svrhe od trenutka kada su poslani na izložbu.

(4) Svi uvjeti moraju biti ispunjeni, ili će se u protivnom izložbeni predmeti po povratku smatrati robom bez porijekla i bit će tretirani u skladu sa time.

Potrebno je izdati ili sačiniti dokaz o porijeklu, te isti podnijeti carinskim organima zemlje uvoznice na uobičajen način. Naziv i adresa izložbe moraju biti navedeni na istom. Tamo gdje je potrebno, traži se dodatna dokumentacija kao dokaz o uvjetima pod kojima su predmeti izlagani.

GLAVA IV POVRAT ILI IZUZEĆE

Član 19. (Zabrana povrata ili izuzeća od plaćanja carinskih dažbina)

Zabrana povrata ili izuzeća od plaćanja carinskih dažbina se odnosi na materijale bez porijekla koji se koriste u proizvodnji izvoznih proizvoda. Sve dažbine kojima podliježe roba bez porijekla moraju biti plaćene i ni u kom slučaju ne smije doći do izuzimanja ili nadoknađivanja, te na zahtjev carinskih organa, dokaz u tom smislu mora biti dan na uvid carinskim organima, prije izdavanja dokaza o porijeklu.

Primjer 1:

Aluminijum porijeklom iz Rusije uvozi se u BiH, gdje se proizvode aluminijски vijci (HS 7616) postupkom unutarnje obrade (sistem obustave plaćanja). Dio konačnih proizvoda porijeklom iz BiH izvoze se u Hrvatsku. Postupak obrade i prerade je dovoljan u skladu sa odgovarajućim pravilima koja se primjenjuju za aluminijске vijke. Status porijekla BiH time je ostvaren, te carinski organi BiH mogu izdati dokaz o porijeklu prilikom izvoza vijaka u Hrvatsku. Pored toga, usljed zabrane povrata carinskih dažbina, oni moraju naplatiti iste za aluminij bez porijekla koji se koristi u proizvodnji.

Primjer 2:

Situacija jednaka prethodno opisanoj u Primjeru 1, s tim da se za proizvodnju koristi aluminijum koji je kupljen na domaćem tržištu uz izjavu dobavljača, i uvezen iz Crne Gore i Srbije (uz važeći dokaz o porijeklu). U ovakvoj situaciji, roba je stekla status porijekla BiH, obzirom da su korištene sirovine porijeklom iz BiH i iz zemalja sa kojima se kumulacija primjenjuje. Moguće je izdati dokaz o porijeklu za izvoz u Hrvatsku bez naplaćivanja carinskih dažbina za materijale koji su porijeklom iz Crne Gore i Srbije zbog toga što se na osnovu same definicije dijagonalne kumulacije (član 10. ovog Uputstva) smatra da materijal ima porijeklo BiH.

Ove odredbe se primjenjuju i na ambalažu, pribor, rezervne dijelove i alate, te proizvode u setu, kada takvi predmeti nemaju porijeklo.

Samo u slučajevima kada je dokaz o porijeklu pogrešno izdan ili sačinjen, moguće je tražiti povrat za proizvode bez porijekla, pod uvjetom da su ispunjena sljedeća tri uvjeta:

- dokaz o porijeklu izdan ili sačinjen sa greškom vraća se organima u zemlji izvoza ili kao alternativno rješenje, organi u zemlji uvoza sačinjavaju pismenu izjavu u kojoj se navodi da nikakav preferencijalni tretman nije, niti će biti dodijeljen;
- proizvodima korištenim u proizvodnji dodjeljuje se pravo na povrat ili odustajanje od plaćanja dažbina u skladu sa odredbama koje su na snazi, ukoliko dokaz o porijeklu nije korišten u svrhu traženja preferencijalnog tretmana;
- period odobren za povrat dažbina nije prekoračen, te da su ispunjeni uvjeti propisani važećim zakonom.

GLAVA V DOKAZ O PORIJEKLU

Član 20.

(Vrste dokaza o porijeklu)

Proizvodi s porijeklom iz Strane, kod uvoza u drugu Stranu koriste povlastice iz Sporazuma uz predočenje:

- uvjerenja o kretanju EUR.1 ili
- “izjave na fakturi” na računu, dostavnici ili bilo kojem drugom komercijalnom dokumentu koju daje izvoznik.

Za slučajeve izuzimanja pod određenim uvjetima, pogledajte član 31. ovog Uputstva.

Član 21.

(Izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

(1) Uvjerenje o kretanju robe EUR.1 (uzorak se nalazi u Aneksu III Protokolu) izdaju carinski organi samo na pisani zahtjev izvoznika ili njegovog ovlaštenog zastupnika, koji je obavezan uz zahtjev priložiti i dokumentaciju kojom dokazuje da proizvodi koji se izvoze ispunjavaju uvjete za izdavanje tog uvjerenja. Radi lakšeg utvrđivanja statusa robe, u prilogu ovog Uputstva nalazi se vodič za utvrđivanje porijekla robe (Aneks II).

(2) Ono što je bitno znati kada je u pitanju izdavanje uvjerenja EUR.1 jeste da su izvoznik ili njegov ovlašten zastupnik, prije izdavanja uvjerenja od strane carinskih organa, dužni carinskim organima obezbijediti ispravne podatke u zahtjevu za izdavanje uvjerenja. Količina potrebnih podataka ovisi od pravila koja moraju biti zadovoljena. Potrebni podaci uključuju sve ili neke od sljedećih stavki:

- tarifno razvrstavanje robe;
- postupke obrade i prerade na teritoriji CEFTA;
- dokaz o porijeklu za sve korištene materijale ili dijelove za koje se traži status porijekla;

- pojedivosti o svim materijalima ili dijelovima bez porijekla koji su korišteni u proizvodnji konačnog proizvoda, uključujući i tarifno razvrstavanje i carinsku vrijednost istih;
- dokaz o plaćanju relevantnih carinskih dažbina za korištenu robu bez porijekla;
- svu drugu prateću dokumentaciju, na zahtjev carinskih organa.

(3) Obzirom da se priznavanjem preferencijalnog statusa ostvaruju značajne olakšice kod stavljanja robe u slobodan promet, carinski organi BiH kao i Strana CEFTA Sporazuma imaju pravo od izvoznika zatražiti svu dokumentaciju koju smatraju potrebnom, kao i poduzeti sve korake koje smatraju potrebnim za provjeru dokumentacije. Carinski organi su također odgovorni i za pravilno popunjavanje i ovjeru uvjerenja o kretanju EUR.1.

(4) Carinski organi su dužni podnesene zahtjeve i dokumentaciju čuvati najmanje tri godine od dana izvoza robe.

Član 22.

(Popunjavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

Zahtjev za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1, izjava izvoznika odštampana na poledini i uredno popunjeno uvjerenje o kretanju podnose se u postupku izvoznog carinjenja zajedno sa JCI-om i ostalom potrebnom dokumentacijom. (Obrazac je propisan u Aneksu 3. Protokola).

Ukoliko je zahtjev sačinjen rukom, mora se popuniti naliv perom ili hemijskom olovkom. Rubrike obrasca trebaju biti popunjene na sljedeći način:

U rubriku 1 Izvoznik, unosi se ime/naziv izvoznika, puna adresa i zemlja (izvoznik može biti fizičko lice sa prebivalištem ili pravno lice sa sjedištem u BiH).

U rubriku 2 Uvjerenje se koristi u preferencijalnoj razmjeni između..., unosi se „CEFTA“.

U rubriku 3 Primalac, čije popunjavanje nije obavezno, unosi se ime/naziv primaoca robe, puna adresa i zemlja.

Napomena:

Preporučuje se upisati ime primaoca, ali nije obavezno. U slučaju izvoza za potrebe izložbe van BiH ili u zemlje koje odobravaju preferencijalnu trgovinu proizvoda koji će po završetku izložbe biti prodani, potrebno je upisati i mjesto održavanja izložbe (član 18. ovog Uputstva).

U rubriku 4 Zemlja, grupa zemalja ili teritorija čiji se proizvodi smatraju proizvodima koji zadovoljavaju kriterije o porijeklu, u većini slučajeva će to biti Bosna i Hercegovina. U nekim slučajevima, npr. u slučaju zamjena dokaza o porijeklu ili minimalne operacije na robi koja je porijeklom iz druge Strane ili zemlje ili teritorije sa kojom je moguće primijeniti kumulaciju, unose se odgovarajuće pojedivosti.

Napomena:

Ukoliko su proizvodi, na koje se odnosi uvjerenje o kretanju, porijeklom iz više od jedne zemlje ili teritorije:

- u rubriku 4 (zemlja, grupa zemalja ili teritorija čiji se proizvodi smatraju proizvodima koji zadovoljavaju kriterije o porijeklu) potrebno je unijeti “pogledajte rubriku 8”; i
- u rubriku 8 (redni broj; oznake i brojevi; broj i vrsta ambalaže; opis robe): za svaku stavku u ovoj rubrici unijeti ime ili zvaničnu skraćenicu svake dotične zemlje.

U rubriku 5 Zemlja, grupa zemalja ili teritorija u koju se roba upućuje unosi se “Zemlja, grupa zemalja ili teritorija”.

U rubriku 6 Podaci u vezi sa prijevozom, čije popunjavanje nije obavezno, unosi se način prijevoza robe i put kojim će roba biti transportovana u zemlju uvoza.

U rubrici 7 Napomene, mora da stoji jedna od sljedećih oznaka: “CUMULATION APPLIED WITH... (ime zemlje/alja ili teritorije/a)” ili “NO CUMULATION APPLIED”.

Također, carinska ispostava u ovu rubriku unosi napomenu “Naknadno izdano”, ako se uvjerenje izdaje naknadno, ili napomena “Duplikat”, ako se izdaje duplikat uvjerenja EUR.1, u kom slučaju se u tu rubriku unosi serijski broj, broj JCI-e i datum izdavanja originalnog uvjerenja. U ovu rubriku se također mogu unijeti i druge napomene koje bi mogle biti od koristi nadležnim carinskim organima, npr. “roba se vraća, jer je prilikom pregleda utvrđeno da se radi o oštećenju iste”.

U rubriku 8 Redni broj, oznake, brojevi i vrsta pakiranja, naziv robe, unosi se:

- za “redni broj” – redni brojevi robe, ako se za više vrsta robe traži izdavanje uvjerenja.
- za “oznake, brojeve i vrste pakiranja” – oznake i identifikacijski brojevi na paketima. Ako je paket upućen (adresiran) na primaoca: unosi se adresa primaoca, broj paketa naveden u fakturi i opis paketa (kutija, bala, paleta, bačva, i dr.). Ako paketi nisu obilježeni, unosi se napomena “bez oznaka i brojeva”;
- za “opis proizvoda” – opis proizvoda na takav način da omogući ispostavi koja vrši carinjenje da identificira proizvod i utvrdi njegovo porijeklo;

Napomena:

Kada uvjerenje obuhvata više vrsta proizvoda, svaku vrstu treba upisati u novi red i staviti brojčanu oznaku stavke (1, 2, 3, ...). Stavke treba unositi bez proreda.

Za pošiljke koje se sastoje od proizvoda sa porijeklom i proizvoda bez porijekla, potrebno je opisati samo proizvode sa porijeklom. Ponekad je nemoguće izbjeći zajednički unos proizvoda sa i bez porijekla na račun (fakturu). U tom slučaju, potrebno je naznačiti (npr. fusnotom, ili zvjezdicom) koji su proizvodi bez porijekla, a u polje 8 uvjerenja o kretanju EUR.1, staviti odgovarajuću napomenu uz opis robe – npr. “proizvodi označeni zvjezdicom * na fakturi su bez porijekla i kao takvi nisu obuhvaćeni ovim uvjerenjem EUR.1”.

Kada je na uvjerenju EUR.1, polje namijenjeno za opis robe nedovoljno za upisivanje podataka važnih za prepoznavanje robe, posebno kod velikih pošiljki, izvoznik može na priloženim fakturama specificirati robu na koju se uvjerenje EUR.1 odnosi, a ukoliko je potrebno, i na drugim komercijalnim dokumentima, pod uvjetom:

- da su brojevi na fakturi navedeni u polju 10 uvjerenja o kretanju EUR.1;
- da su fakture, i kada je relevantno, drugi komercijalni dokumenti, pričvršćeni na uvjerenje prije predočjenja istih carinskim organima;
- da su carinski organi pečatom ovjerali fakturu i druge komercijalne dokumente, zvanično ih prilažući uz uvjerenje. Ispod posljednjeg unosa proizvoda, obavezno podvući vodoravnu liniju, a preostali neispunjeni prostor precrtati kosom crtom (knjigovodstveno koljeno).

U rubriku 9 Bruto masa (kg) ili druga jedinica mjere (litra, metar, itd.), unosi se bruto masa robe ili bruto količina u drugim jedinicama mjere koje su navedene u fakturi;

U rubriku 10 Fature, čije popunjavanje nije obavezno, unose se brojevi i datumi svih faktura za robu za koju se traži izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1;

U rubriku 11 Ovjera carinskog organa, unose se broj JCI-e koji dodjeljuje carinska ispostava, datum i mjesto izdavanja uvjerenja EUR.1, potpis carinskog službenika i pečat koji se koristi za ovjeru uvjerenja o kretanju EUR.1 (Ovjerenja izjava: potvrda o izvozu, obrazac, broj, carinska ispostava, zemlja ili teritorija koja izdaje uvjerenje, datum, potpis).

U rubriku 12 Izjava izvoznika, unose se mjesto i datum kada je zatraženo izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1, a potpis izvoznika ovjeriti pečatom (*“Ja, dolje potpisani, izjavljujem da gore-opisana roba ispunjava uvjete neophodne za izdavanje uvjerenja; mjesto i datum; potpis”*)

Stranica 2

U rubriku 13 Zahtjev za provjeru, se popunjava u slučaju podnošenja zahtjeva za naknadnu provjeru uvjerenja o kretanju EUR.1 i u istu unosi naziv i adresu službe koja zahtjeva provjeru.

U rubriku 14 Rezultati provjere, unose se rezultati po obavljenoj provjeri. Ovu rubriku popunjava i ovjerava organ nadležan za naknadnu provjeru.

Stranica 3 je kopija stranice broj 1.

Stranica 4 U izjavi o podacima na osnovu kojih roba zadovoljava uvjete za izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1, dovoljno je dati kratak komentar, npr.

- Izvoznik koji je ujedno i proizvođač može upisati: *“Roba je proizvedena u proizvodnim pogonima ovog preduzeća, a razvrstava se pod tarifnim brojem...”*
- Izvoznik koji je kupio robu u BiH radi izvoza: *“Roba je proizvedena u BiH, a razvrstava se pod tarifnim brojem...”*

Dakle, ako izvoznik nabavlja materijal od dobavljača na unutarnjem tržištu, za proizvodnju izvozne robe, uz uvjerenje o kretanju EUR.1 potrebno je priložiti i izjavu dobavljača (obraci su u prilogu ove Upute, Aneksi 3 i 4).

U rubrici o dokaznim ispravama treba upisati sve važne komercijalne dokumente kojima izvoznik raspolaže, a kojima se dokazuje porijeklo, kao što su: paking-liste, tovarne liste, otpremnice, izjave dobavljača, uvjerenje o kretanju EUR.1, koje je stiglo pri uvozu materijala koji se koristi za proizvodnju izvoznih proizvoda.

Obrazac uvjerenja o kretanju EUR.1 se popunjava na službenim jezicima BiH ili na jeziku zemlje uvoznice, u kom slučaju carinska ispostava može tražiti prijevod. Kada carinska ispostava, na osnovu podataka iz zahtjeva za izdavanje uvjerenja EUR.1, izjave dobavljača, podataka iz JCI-a i isprava podnesenih uz JCI, kao i pregledom robe, utvrdi da je roba porijeklom iz Bosne i Hercegovine, izdaje uvjerenje u skladu sa pravilima o porijeklu. Uvjerenje o kretanju EUR.1 prati robu nakon što carinski inspektor unese broj i datum izvozne JCI-e u rubriku 11, stavi svoj potpis i ovjeri uvjerenje pečatom izrađenim isključivo za te svrhe.

Ako carinska ispostava, na osnovu podataka iz izjave dobavljača priloženoj uz Zahtjev za izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1, isprava podnesenih uz JCI i/ili pregledom robe utvrdi da roba koja se izvozi iz BiH nije stekla status robe sa porijeklom iz BiH, odbit će izdavanje uvjerenja.

Član 23.

(Naknadno izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

(1) Uvjerenje o kretanju robe EUR.1 može se na zahtjev izvoznika izdati nakon izvoza, ako u vrijeme izvoza nije izdano zbog greški ili nenamjernih propusta, ili pri uvozu nije prihvaćeno u Strani iz tehničkih razloga (pogledajte član 36. ovog Uputstva).

(2) Drugi razlog za naknadno izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1 odnosi se na “iznimne okolnosti”. Obzirom da je ovo prilično neodređen pojam koji se koristi za opisivanje nepredviđenih ili neuobičajenih situacija, nemoguće je detaljno navesti slučajeve takve vrste, no dužnost carinskih organa je da odluče da li će određeni slučaj smatrati iznimnim ili ne.

(3) Izvoznik podnosi popunjene obrasce uvjerenja o kretanju EUR.1 i u rubriku 7 (Napomene) unosi "ISSUED RETROSPECTIVELY". (Mora biti na engleskom jeziku). Na poledini bijelog primjerka obrasca EUR.1 daje sljedeću izjavu: "Za dotičnu robu prethodno nije izdano uvjerenje o kretanju EUR.1", navodeći mjesto i datum izvoza, broj JCI i uvjete koji su ispunjeni u pogledu porijekla, prilaže izvoznju JCI i dodatnu dokumentaciju.

(4) Na osnovu raspoloživih podataka nadležna carinska ispostava cijeni da li je roba u trenutku prihvatanja carinske prijave za izvoz ispunjavala propisane uvjete za stjecanje porijekla i da li opis robe na potvrđi nedvojbeno odgovara opisu robe utvrđenom pri izvoznju carinjenju.

(5) Naknadno izdano uvjerenje EUR.1 nosi datum naknadnog izdavanja.

Napomena:

Naknadno izdano uvjerenje ne može zamijeniti uvjerenje koje je odbijeno od zemlje uvoznice na temelju neusaglašenosti sa pravilima o porijeklu.

Član 24.

(Izdavanje duplikata uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

(1) U slučaju gubitka ili uništenja uvjerenja o kretanju robe EUR.1, izvoznik može podnijeti zahtjev carinskim organima za izdavanje duplikata uvjerenja. Duplikat je vjerodostojna kopija originala. Dakle, mora obuhvatati istu robu, te do najmanjih pojedinosti mora biti vjerna kopija originalnog primjerka. Period važenja originalnog uvjerenja također se odnosi i na duplikat. Na duplikatu uvjerenja mora biti naznačeno "DUPLIKAT" u rubrici 7, mjesto i datum izdavanja originalnog uvjerenja, broj JCI-e, a prilaže se kopija JCI-e i ostale dokumentacije kojima se dokazuje ispunjenost uvjeta za stjecanje statusa robe sa porijeklom. Ta naznaka mora biti na engleskom jeziku.

(2) Uvijek je potrebno imati u vidu da, prije podnošenja zahtjeva carinskim organima za izdavanje uvjerenja EUR.1, podnosilac zahtjeva mora biti u mogućnosti uvjeriti iste da su podaci, koji su im dati, tačni i da se mogu potkrijepiti dokazima.

Član 25.

(Izdavanje zamjenskog uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

(1) Po prispjeću pošiljki u Stranu ili zemlju ili teritorij sa kojima je kumulacija primjenjiva, pošiljke se mogu razdijeliti na manje pošiljke u svrhu carinjenja u različitim carinskim ispostavama u toj zemlji. U tom slučaju, zamjenska uvjerenja o kretanju robe, izdana na osnovu uvjerenja EUR.1 koje je pratilo originalnu pošiljku, moraju pratiti i svaku od malih pošiljki.

(2) Izdavanje zamjenskog uvjerenja o kretanju EUR.1 moguće je jedino pod uvjetom da je roba stavljena pod nadzor carinskog organa koji izdaje zamjensko uvjerenje. Kako bi dobio zamjensko uvjerenje, uvoznik ili njegov ovlašten zastupnik moraju podnijeti pisani zahtjev carinskoj ispostavi pod čiji je nadzor roba stavljena i priložiti popunjeno uvjerenje o kretanju robe EUR.1, u rubrici 7 naznačiti da je u pitanju zamjensko uvjerenje, unijeti serijski broj originalnog uvjerenja koje prati robu, te dati pisanu izjavu da se radi o istoj robi koja je uvezena ili dijelu pošiljke za koje je prethodni dokument izdan.

(3) Ovaj se postupak primjenjuje samo kada se radi o pošiljkama koje se razdjeljuju i šalju do drugog odredišta unutar teritorije Strane ili zemlje ili teritorije sa kojima je moguće primijeniti kumulaciju.

(4) Zamjena uvjerenja o kretanju EUR.1 nije moguća ako su proizvodi ili dio pošiljke poslani iz jedne Strane u drugu Stranu, ili zemlju ili teritorij sa kojima se kumulacija primjenjuje. U takvim slučajevima potrebno je u BIH izdati novo uvjerenje (član 21. ovog Uputstva).

(5) Zamjensko uvjerenje se ne može izdati za robu koja je puštena u slobodan promet ili stavljena u postupak unutrašnje obrade.

Član 26.
(Odvojeno knjigovodstveno iskazivanje)

(1) Nadležni carinski organi mogu, na pismeni zahtjev dotičnih Strana, dopustiti zajedničko skladištenje robe, no metod takozvanog “odvojenog knjigovodstvenog iskazivanja” će se koristiti za vođenje zaliha materijala sa porijeklom i onih bez porijekla, koji su identični i uzajamno zamjenjivi.

(2) Poduzeće kojem je odobreno odvojeno knjigovodstveno iskazivanje može podnijeti zahtjev za izdavanje dokaza o porijeklu za one količine proizvoda koji se mogu smatrati proizvodima sa porijeklom.

(3) Korisnik ovog odobrenja mora voditi stalnu evidenciju o zalihama, a nadležna carinska ispostava nadzirati njihovu upotrebu, te ako zaključi da se koristi na neispravan način, ista povući.

Član 27.
(Izjava na fakturi)

(1) Kao dokaz o porijeklu robe, izjavu na fakturi može sačiniti:

- ovlaštenu izvoznik (pogledajte sljedeći član ovog Uputstva) za svaku pošiljku, bez obzira na vrijednosti iste ili
- svaki izvoznik za pošiljku čija ukupna vrijednost ne prelazi 6000. EUR.

(2) Pri određivanju vrijednosti pošiljke u svrhu sastavljanja izjave na fakturi, potrebno je pomenuti “cijena fco tvornice”, kao što je definirano članom 3. ovog Uputstva.

(3) Svrha ove alternativne mogućnosti jeste pojednostavljenje postupka za izvoznike koji redovno izvoze svoje proizvode u zemlje (partnere) unutar pan-evropske kumulacijske zone. Od njih se ne traži da podnesu zahtjev carinskim organima za izdavanje uvjerenja EUR.1 za svaku pošiljku. Međutim, prije nego što im je odobreno da sačine izjavu na fakturi, bez obzira na vrijednost pošiljke, ovlaštenu izvoznici moraju ispuniti određena pravila i uvjete.

(4) U vezi sa samom izjavom na fakturi, sadržina teksta kojeg ovlaštenu izvoznik mora koristiti obuhvata sljedeće (Aneks IV Protokolu):

“Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br...) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi.....preferencijalnog porijekla.”

(5) Prilikom popunjavanja izjave na fakturi, potrebno je imati na umu sljedeće:

- tekst izjave mora biti usaglašen sa tekstom propisanim Aneksom IV Protokolu;
- za pošiljke sačinjene od robe koja je porijeklom iz više od jedne Strane ili zemalja ili teritorija sa kojima se kumulacija primjenjuje, u tekst izjave na fakturi unose se nazivi i zvanične skraćenice dotičnih zemalja ili se upućuje na posebnu napomenu u izjavi;
- naziv ili zvanična skraćenica za svaku dotičnu zemlju unosi se u fakturu za svaku navedenu stavku;
- izjava može biti sačinjena i na kopijama faktura, pod uvjetom da kopije nose potpis izvoznika, kao što je obavezno na originalnim fakturama. Ovlaštenu izvoznici kojima je odobreno da ne potpišu originalne primjerke izjava na fakturama nisu obavezni potpisati takve izjave na fotokopijama faktura;
- izjavu na fakturi moguće je sačiniti i na poledini fakture;

- izjavu na fakturi moguće je sačiniti i na odvojenom listu fakture, pod uvjetom da je taj list očigledno dio fakture;
- ukoliko izvoznik sačini izjavu na fakturi na naljepnici koja se naknadno stavlja na fakturu, ne smije postojati sumnja da je naljepnicu stavio izvoznik. Njegov potpis i pečat trebaju pokrivati i naljepnicu i fakturu;
- izjava dobavljača ili izjava koja je dana na otpremnici ili drugom komercijalnom dokumentu mora identificirati izvoznika;
- potrebno je sačiniti izjavu: "Kumulacija se primjenjuje sa...(naziv zemlje/zemalja)" ili "Kumulacija se ne primjenjuje".

Napomena:

U slučajevima kada je proizvod sa porijeklom u cijelosti dobiven ili kada su materijali bez porijekla koji su korišteni u proizvodnji prošli kroz postupak dovoljne obrade, izjava "Kumulacija se primjenjuje sa" se briše, dok izjava "Kumulacija se ne primjenjuje" ostaje u tekstu. Izjave "Kumulacija se primjenjuje sa" i "Kumulacija se ne primjenjuje" moraju biti na engleskom jeziku.

Izjavu na fakturi daje izvoznik kada se proizvodi na koje se izjava odnosi izvoze, ili nakon izvoza, pod uvjetom da je ista predočena u zemlji uvoznici ne kasnije od dvije godine nakon uvoza proizvoda na koje se odnosi.

Član 28.
(Ovlašteni izvoznik)

(1) Status ovlaštenog izvoznika iz BiH u Strane može dobiti svaki izvoznik koji ispunj uvjete koje Uprava za indirektno oporezivanje – Sektor za carine, smatra potrebnim, a to su sljedeći:

- da je izvoznik ujedno i proizvođač robe (špediteri ne mogu biti ovlašteni izvoznici);
- da su otpreme robe česte (deset i više puta mjesečno);
- da uredno izmiruje svoje carinske i porezne obaveze;
- da protiv njega nisu pokretani carinski prekršaji;
- da poznaje važeća pravila o porijeklu, odnosno da ima uposlenu osobu više ili visoke stručne sprema koja poznaje pravila porijekla;
- da prođe provjeru znanja koju provodi komisija UIO;
- da posjeduje sve dokumente kojima dokazuje porijeklo;
- da knjigovodstveni zapisi omogućavaju utvrđivanje porijekla.

(2) Zahtjev za dobivanje statusa ovlaštenog izvoznika podnosi se UIO – Sektoru za carine. U istom treba navesti koji su to izvozni proizvodi, na osnovu čega ti proizvodi stječu porijeklo, koliko je bilo izvoza u prethodnoj godini, te koliko su česte isporuke.

(3) Izvoznik, također, mora dati izjavu:

- da će Izjavu na fakturi davati samo za robu koju ispunjava uvjete za stjecanje statusa porijekla;
- da će u svakom trenutku carinskim organima dati na uvid svu traženu dokumentaciju,
- da preuzima punu odgovornost u slučaju netačnih navoda o porijeklu ili zloupotrebe ovlaštenja,
- da preuzima punu odgovornost za svaku Izjavu na fakturi koja ga identificira kao da ju je sam ručno potpisao,
- da će svu dokumentaciju na osnovu koje je Izjava na fakturi dana, čuvati najmanje tri godine od datuma davanja izjave.

(4) Uz zahtjev treba priložiti i sljedeće dokumente:

- dokaz o navodima datim u zahtjevu,
- ovjerenu kopiju registracije poduzeća sa deponovanim potpisima lica ovlaštenih za potpisivanje i

- dokaz o plaćenju administrativnoj taksi.
- (5) Kada Sektor za carine provede sve predviđene procedure i provjeri sve navode, donijet će odluku o dodjeli ovlaštenja. Ukoliko su ispunjeni potrebni uvjeti, izvoznik dobija odobrenje o pojednostavljenju postupka potvrđivanja statusa porijekla, tj. broj odobrenja koji je dužan uvijek unijeti, u za to posebno namijenjen prostor, u Izjavi na fakturi.
- (6) Uprava za indirektno oporezivanje – Sektor za carine će voditi svu evidenciju izdatih ovlaštenja i o tome obavijestiti kontrolne organe i ostale organizacione jedinice, te carinske organe zemalja prema kojima je ovaj status moguće primijeniti.
- (7) Redovne kontrole ovlaštenih izvoznika od strane carinskih organa moraju osigurati da se dobiveno ovlaštenje neprestano koristi na odgovarajući način.
- (8) Carinski organi mogu povući izdato odobrenje kad god ocijene da se propisani uvjeti više ne ispunjavaju ili da izvoznik neispravno koristi dano odobrenje.

Član 29. **(Valjanost dokaza o porijeklu)**

- (1) Dokumentirani dokazi o porijeklu imaju rok važenja od četiri mjeseca, a to mogu biti ili uvjerenje o kretanju EUR.1 ili Izjava na fakturi. Taj rok počinje teći od dana izdavanja ili sačinjavanja, a isti se u periodu od 4 mjeseca podnosi na uvid carinskim organima.
- (2) Kada se roba nalazi u postupku carinskog skladištenja, dokaz o porijeklu se podnosi u trenutku dolaska robe u carinsko skladište (tj. prilikom podnošenja carinske prijave) ili u bilo koje drugo vrijeme tokom njenog skladištenja, ali u periodu od četiri mjeseca od dana izdavanja u zemlji izvoznici. Kada se roba uskladištena na ovakav način nakon određenog vremena pusti u slobodan promet, smatrat će se da je propisani vremenski rok ispoštovan.
- (3) Pod određenim uvjetima, carinski organi zemlje uvoznice mogu prihvatiti dokaz o porijeklu nakon isteka perioda valjanosti. Oni mogu prihvatiti i zakašnjeli dokaz o porijeklu, kada se okolnosti kašnjenja njegovog predočavanja prihvataju kao iznimne. Iznimne okolnosti u ovome kontekstu podrazumijevaju sljedeće: okolnosti koje su van kontrole uvoznika ili njegovog zastupnika, a koje se dešavaju rijetko i koje ne kompromitiraju sposobnost carinskih organa zemlje uvoznice da provjere porijeklo robe.
- (4) Zakašnjeli dokazi o porijeklu također mogu biti prihvaćeni tamo gdje se proizvodi predoče carinskim organima zemlje uvoznice prije istjecanja valjanosti dokumenta. “Predočen” u ovom slučaju znači da uvoznik prezentira robu carinskim organima, te ukaže na to da roba ima preferencijalno porijeklo.
- (5) Pravilo o periodu valjanosti je dio kontrolnog postupka koji služi za osiguranje da se preferencijalni tarifni tretman može dodijeliti samo onoj robi koja zadovoljava pravila o porijeklu. Ono što je bitno kada se pojave pitanja u vezi stvarnog porijekla robe, jeste da se odmah počne sa prikupljanjem potrebnih informacija.
- (6) Samo pravilo na određen način obavezuje uvoznika da predoči dokaze o porijeklu u periodu od četiri mjeseca od dana izdavanja istoga, kako bi time pomogao da se zadovolje potrebe kontrole. Prihvatanje zakašnjelog dokaza o porijeklu se odvija po ocjeni, odnosno ono nije neograničeno, jer treba uzeti u obzir zahtjeve provjere.

Član 30.
(Uvoz djelimičnih pošiljki)

(1) Carinski organi zemlje uvoznice mogu, na zahtjev uvozika, dozvoliti da se za proizvode u rastavljenom ili nesastavljenom stanju, u značenju Općeg pravila 2(a) Carinske tarife BiH, koji su razvrstani u Odjeljcima XVI i XVII ili tarifnim brojevima 7308 i 9406 CT BiH, a koji se uvoze sukcesivno, podnosi samo jedan dokaz o porijeklu pri uvozu prvog dijela pošiljke.

(2) Carinska ispostava u kojoj se obavlja pomenuti postupak će nadgledati da li su ispunjeni uvjeti propisani za primjenu preferencijalnog tretmana.

Član 31.
(Izuzimanje od podnošenja dokaza o porijeklu)

(1) Robe koje privatna lica šalju privatnim licima ili su dio ličnog prtljaga putnika smatraju se proizvodima s porijeklom za koje se ne zahtijeva podnošenje dokaza o porijeklu, pod uvjetom da nisu komercijalnog karaktera i da nema sumnje u istinitost usmene izjave dane od strane lica koje nosi ili prima robu.

(2) Ukupna vrijednost robe koja se prima u paketima ne smije preći 500 eura, a vrijednost robe koja čini lični prtljag putnika 1200 eura. Kada carinski organi osnovano sumnjaju u iskazanu vrijednost i porijeklo robe, te u istinitost izjave, stranku upućuju u redovan postupak carinjenja, s tim da u tom postupku radi ostvarivanja preferencijala mora podnijeti dokaz o porijeklu.

Član 32.
(Prateća dokumentacija)

(1) Po podnošenju zahtjeva za izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1 ili sačinjavanja izjave na fakturi, izvoznik mora u svakom trenutku biti spreman carinskim organima obezbijediti sve dodatne informacije koje oni zahtijevaju. Prateća dokumentacija bi trebala pomoći carinskim organima da potvrde preferencijalni status porijekla robe na koju se odnosi uvjerenje o kretanju EUR.1.

(2) Dokumentacija se, između ostalog, sastoji od sljedećeg: izjave dobavljača, dokaza o porijeklu, faktura, knjigovodstvene evidencije, normativa, otpremnica, te opisa procesa proizvodnje. Dakle, izvoznici moraju znati da prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje dokaza o porijeklu, također moraju biti u mogućnosti potkrijepiti svoj zahtjev odgovarajućom dokumentacijom koja bi poslužila kao dokaz da je njihov zahtjev ispravan.

(3) Dokazi o porijeklu mogu se izdati i za bilo koju drugu robu kada, zbog značajnog vremenskog razmaka između datuma proizvodnje ili uvoza, s jedne strane, te datuma izvoza, s druge strane, uobičajena prateća dokumentacija nije više dostupna, pod sljedećim uvjetima:

- datum proizvodnje ili izvoza robe mora biti van vremenskog perioda tokom kojeg su trgovci dužni voditi evidenciju;
- da se za robu može tvrditi da ima status porijekla na osnovu drugih dokaza, kao što su izjava proizvođača ili bilo kog drugog trgovca, mišljenje stručnjaka, oznake na robu ili opis, itd.; i
- da ne postoje indikacije da roba ne ispunjava zahtjeve pravila o porijeklu.

Član 33.
(Čuvanje dokaza o porijeklu)

(1) Izvoznik robe dužan je čuvati zahtjeve za izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1 ili kopije dane Izjave na fakturi, kao i prateću dokumentaciju najmanje tri godine.

(2) Carinski organi zemlje izvoznice moraju čuvati obrazac zahtjeva za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1 najmanje tri godine.

(3) Carinski organi zemlje uvoznice također moraju čuvati najmanje tri godine uvjerenja o kretanju robe EUR.1 ili Izjavu na fakturi, podnesene u carinskom postupku.

GLAVA VI ADMINISTRATIVNA SURADNJA

Član 34.

(Naknadna provjera dokaza o porijeklu)

(1) Naknadne provjere dokaza o porijeklu izdanih od strane carinskih organa zemlje izvoznice, zahtijevaju se ako postoji osnovana sumnja u autentičnost izdanih dokumenata ili u ispunjenost propisanih uvjeta za stjecanje preferencijalnog statusa. Uz zahtjev za naknadnu provjeru dokaza o porijeklu od koristi je i sva raspoloživa dokumentacija koja upućuje na sumnju i navodi konkretne razloge za provjeru. Ta se dokumentacija prilaže uz zahtjev za naknadnu provjeru.

(2) Pojam osnovane sumnje u ovom kontekstu može značiti, između ostalog:

- na Izjavi na fakturi nedostaje potpis izvoznika;
- uvjerenje o kretanju EUR.1 nije potpisano ili nema naznačen datum izdavanja od strane carinskih organa;
- pečat koji se koristi za ovjeru dokumenata ne odgovara otisku pečata, kao što su zemlje Strana dale na znanje;
- oznaka na ambalaži ne odgovara porijeklu koje je prijavljeno na predloženom dokazu o porijeklu.

(3) Ukoliko carinski organ usljed osnovane sumnje odluči dokaz o porijeklu poslati na provjeru, upotreba preferencijalne tarife je time odložena dok god je u toku postupak naknadne provjere. Uvozniku se može ponuditi da pusti robu u slobodan promet uz polaganje odgovarajućeg obezbjeđenja u visini carine i drugih carinskih dažbina, do dobivanja rezultata provjere.

(4) Pored toga, naknadne provjere mogu biti zatražene i na osnovu slučajnog odabira, uzimajući u obzir i rezultate mjera za procjene rizika. Stoga, provjere su opravdane i u slučajevima kada se roba velike vrijednosti u kontinuitetu uvozi tokom dužeg vremenskog perioda, a praćena je ispravnom dokumentacijom i dokazom o porijeklu koji ne daje razlog za bilo kakvu sumnju. U takvim slučajevima neće doći do odlaganja u primjeni preferencijalnog tretmana.

(5) Carinski organi u zemlji izvoznici vrše naknadnu provjeru dokaza o porijeklu ponovnim pregledom dokumentacije koju im je u postupku izvoznog carinjenja priložio izvoznik ili njegov ovlašteni zastupnik. Pored toga, potrebno je pribaviti dodatne podatke i informacije od proizvođača/izvoznika i to uvidom u poslovne knjige, upoznavanjem sa procesom proizvodnje, korištenim repromaterijalom, normativom proizvodnje i svim što može biti od utjecaja za ocjenu statusa robe, shodno pravilima o porijeklu.

(6) Naknadnu provjeru obavlja carinska ispostava u kojoj je predmetna roba izvozno ocarinjena. Službenici koji su obavili naknadnu provjeru dužni su sačiniti zapisnik koji sadrži sve podatke koji su utjecali na definiranje statusa robe, potpisati ga i uz isti priložiti kopiju dokumentacije ovjerene od strane nadležne carinske ispostave (uzorak se nalazi u prilogu ovom Uputstvu, Aneks 5). Zapisnik obavezno potpisuje i šef carinske ispostave, a ako je provjera izvršena kod izvoznika, i odgovorno lice u poduzeću.

(7) Sa rezultatima provedenog postupka naknadne provjere treba upoznati izvoznika dostavljanjem zapisnika o naknadnoj provjeri.

Član 35.
(Dostavljanje rezultata naknadne provjere)

(1) Rezultati izvršenih naknadnih provjera dostavljaju se carinskim organima zemlje koja je tražila naknadnu provjeru u roku od deset mjeseci, ili se u protivnom carinske dažbine naplaćuju u slučajevima osnovane sumnje.

(2) Treba imati u vidu da, ukoliko se primjenjuju odredbe o kumulaciji porijekla, uz odgovor se mora dostaviti i kopija uvjerenja o kretanju robe EUR.1 ili Izjave na računu, na temelju kojih je dokaz o porijeklu prvenstveno izdan.

Član 36.
(Razlozi za odbijanje prihvatanja uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

(1) Kada se radi o formalnim razlozima, odnosno neprihvatanju dokaza o porijeklu usljed tehničkih razloga, originalni dokaz se vraća uvozniku kako bi mu se omogućilo da naknadno podnese ispravan dokaz.

(2) Tehnički razlozi za odbijanje dokaza o porijeklu mogu biti sljedeći:

- uvjerenje o kretanju robe EUR.1 je drugačijeg oblika od propisanog (npr. na podlozi nema “guilloche” uzorka, razlikuje se po veličini i boji, nema serijski broj, nije štampan na jednom od službenih jezika);
- jedna od obaveznih rubrika nije popunjena (npr. Rubrika 4);
- uvjerenje o kretanju EUR.1 nije potpisano (npr. Rubrika 11);
- uvjerenje izdao organ koji nije nadležan;
- uvjerenje nije original, već kopija istog;
- koristi se novi pečat, bez prethodnog obavještenja o tome.

(3) U ovim slučajevima, uvjerenje o kretanju se označava sa “DOKUMENT NIJE PRIHVACEN” i navode se razlozi. Uvjerenje se potom vraća uvozniku kako bi mu se omogućilo da obezbijedi novi, naknadno izdan dokument (član 23. ovog Uputstva). Carinski organi zadržavaju kopiju odbijenog dokumenta za daljnju kontrolu, a deklarantu se omogućava podnošenje nepotpune carinske prijave i određuje rok od najduže četiri mjeseca za dostavljanje ispravnog dokaza o porijeklu, uz obezbjeđenje eventualnog carinskog duga.

(4) Slučajevi grešaka u kucanju teksta koje se pojavljuju na dokazima o porijeklu, ili neznatnih neusaglašenosti između izjave dane u dokazu o porijeklu i dokumenata priloženih za potrebe uvoza, moraju se jasno razlikovati od gore navedenih slučajeva. Dokazi o porijeklu neće biti automatski odbijeni po otkriću da sadrže greške, pod uvjetom da su carinski organi zemlje uvoznice sigurni da se ti dokazi o porijeklu odnose na robu, te da su usaglašeni sa robom uz koju su predočavaju. Međutim, carinski organi zemlje uvoznice odlučuju da li su greške dovoljno ozbiljne kako bi dokazi o porijeklu bili odbijeni. Naravno, pojam “greške” u ovom kontekstu isključuje lažne informacije, dane s predumišljajem.

Član 37.
(Odbijanje primjene preferencijalnog tretmana)

(1) Carinski organi odbijaju primjenu preferencijalnog tretmana za uvezenu robu u slučajevima u kojima postoji osnovana sumnja. To, između ostalog, obuhvata i sljedeće slučajeve u kojima se dokaz o porijeklu smatra neprihvatljivim bez prethodnog zahtjeva za naknadnu provjeru:

- roba na koju se odnosi uvjerenje o kretanju EUR.1 nije predviđena za povlašteno postupanje;

- rubrika predviđena za opis robe (Rubrika 8) nije popunjena ili se odnosi na robu koja se razlikuje od one koja je predočena;
 - dokaz o porijeklu izdaje zemlja koja ne pripada preferencijalnom sistemu čak i ako je roba porijeklom iz zemlje koja pripada sistemu (npr. EUR.1 izdan u Ukrajini za proizvode porijeklom iz Hrvatske);
 - jedna od obaveznih rubrika na uvjerenju za kretanje EUR.1 nosi tragove neovjerenih ispravki ili brisanja (npr. rubrike koje opisuju robu ili navode broj paketa, zemlju odrednicu ili zemlju porijekla);
 - rok važenja uvjerenja o kretanju EUR.1 istekao iz razloga različitih od onih koji su obuhvaćeni propisima (npr. iznimne okolnosti), osim u slučajevima kada je roba predočena prije istjecanja roka;
 - dokaz o porijeklu naknadno izdan za robu koju se pokušalo uvesti prijevarom;
 - Rubrika 4 uvjerenja o kretanju EUR.1 nosi naziv zemlje koja nije Strana CEFTA Sporazuma, u okviru kojeg se traži povlašćeno postupanje;
 - Rubrika 4 uvjerenja o kretanju EUR.1 nosi naziv zemlje sa kojom se kumulacija ne primjenjuje (npr. EUR.1 izdan u Srbiji za proizvode ruskog porijekla koji se uvoze u BiH).
- (2) Carinski organi u navedenim slučajevima stavljaju oznaku “NEPRIMJENJIVO” na dokaz o porijeklu i isti zadržavaju u svojoj dokumentaciji. Carinski organi zemlje izvoznice trebaju biti blagovremeno obaviješteni o ovom slučaju.

GLAVA VII PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38. (Stupanje na snagu)

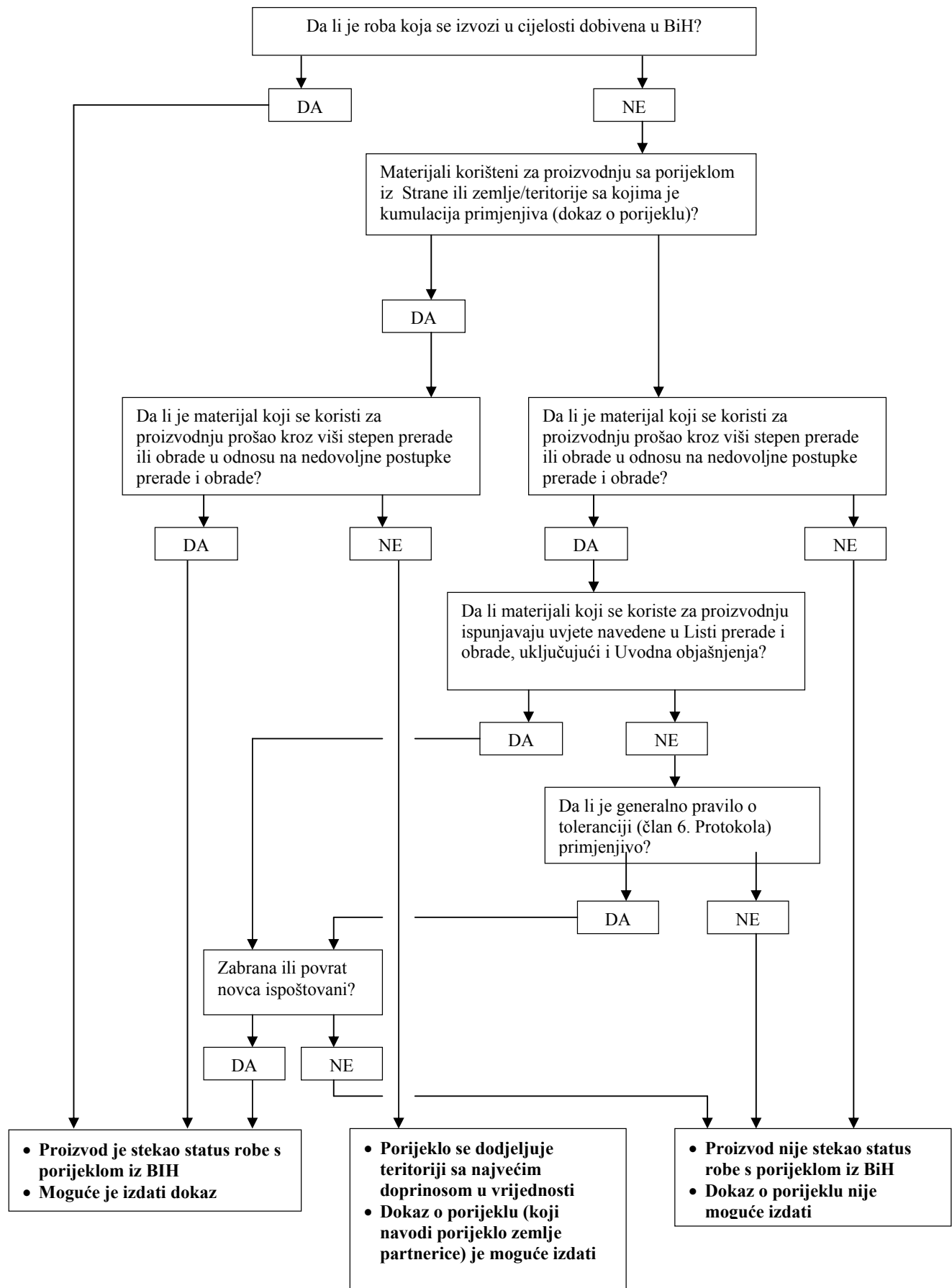
Ovo Uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom glasniku BiH”, a bit će objavljeno i na web stranici Uprave.

Broj: **01-02-2187-20 /07**
Datum: **21.11.2007. godine**

**DIREKTOR
KEMAL ČAUŠEVIĆ**

Bosna i Hercegovina Uprava za indirektno-neizravno oporezivanje Banja Luka		Босна и Херцеговина Управа за индиректно опорезивање Бања Лука
UVJERENJE O NEMANIPULACIJI		
1. Ime & adresa špeditera/transportnog poduzeća		
2. Podaci o pošiljci a) Opis robe		
b) Zemlja porijekla robe	c) Prijevozni dokument (broj i datum)	
d) Datum istovara u BiH	e) Datum polaska iz BiH	
f) Zemlja odrednica	g) Prijevozno sredstvo/reg.oznake	
3. Izjava špeditera/ transportnog preduzeća Ja/Mi izjavljujem/o da a) gore opisana roba je prevezena u navedenu zemlju odrednicu iz BiH bez ikakvih izmjena ili manipulacije; i b) svi podaci navedeni gore su istiniti i tačni.		
Potpis ovlaštenog lica: Ime: Odredište: Datum: (pečat poduzeća)		
4. OVJERA CARINSKIH ORGANA BiH		
Mi potvrđujemo da je po našem saznanju izjava izvoznika istinita i tačna. Ovo Uvjerenje se izdaje bez obavezujućih posljedica ili obaveza sa naše strane koje bi proistekli iz bilo kojih okolnosti.		
Potpis ovlaštenog lica: Ime: Odredište: Datum:		

VODIČ ZA UTVRĐIVANJE STATUSA “PROIZVODA SA PORIJEKLOM”

Izjava dobavljača za proizvode sa preferencijalnim statusom

Izjava dobavljača, koja se navodi dalje u tekstu, mora biti sastavljena u skladu sa fusnotama. Međutim, primjedbe u fusnotama se ne moraju prikazati.

IZJAVA

Ja, dolje potpisani, izjavljujem da je roba navedena u ovom dokumentu.....⁽¹⁾ porijeklom iz⁽²⁾ i da zadovoljava pravila o porijeklu koja reguliraju preferencijalnu trgovinu s.....⁽³⁾.

Izjavljujem da ⁽⁴⁾:

- Kumulacija se primjenjuje s(naziv zemlje/zemalja)
- Kumulacija nije primijenjena.

Obavezujem se da ću carinskim organima na njihov zahtjev obezbijediti svu potrebnu dokumentaciju.

.....⁽⁵⁾
.....⁽⁶⁾
.....⁽⁷⁾

¹ Ukoliko je u pitanju samo određena vrsta robe navedene u dokumentu, takva roba mora biti jasno naznačena ili obilježena, te napomena unesena u izjavu mora glasniti: “.....navedena u ovom dokumentu i označena.....porijeklom je iz.....”

² BiH, zemlja ili skupina zemalja ili teritorija iz kojih roba potiče

³ Navesti zemlju, skupinu zemalja ili teritoriju koje su u pitanju

⁴ Popuniti, tamo gdje je potrebno, samo za robu koja ima status preferencijalnog porijekla u kontekstu preferencijalnih trgovačkih odnosa s jednom od zemalja pomenutih u članu 3. i 4. Aneksa CEFTA Sporazumu, na koji je se može primijeniti Pan-evropska kumulacija porijekla

⁵ Mjesto i datum

⁶ Ime i pozicija u poduzeću

⁷ Potpis

Dugoročna izjava dobavljača za proizvode sa preferencijalnim statusom

Izjava dobavljača, koja se navodi dalje u tekstu, mora biti sastavljena u skladu sa fusnotama. Međutim, primjedbe u fusnotama se ne moraju prikazati.

IZJAVA

Ja, dolje potpisani, izjavljujem da roba opisana dole:

.....⁽¹⁾
⁽²⁾

koja se redovno dostavlja⁽³⁾, porijeklom je iz⁽⁴⁾ i zadovoljava pravila o porijeklu koja reguliraju preferencijalnu trgovinu sa.....⁽⁵⁾.

Izjavljujem da⁽⁶⁾:

- Kumulacija se primjenjuje sa(naziv zemlje/zemalja)
- Kumulacija nije primijenjena.

Izjava važi za sljedeće pošiljke ovih proizvoda poslanih iz..... u
⁽⁷⁾

Obavezujem se da ću odmah obavijestitio prestanku važenja ove izjave.

Obavezujem se da ću carinskim organima na njihov zahtjev obezbijediti svu potrebnu dokumentaciju.

.....⁽⁸⁾
⁽⁹⁾
⁽¹⁰⁾

¹ Opis
² Trgovačka oznaka, kao što se koristi na fakturama, npr. model br.
³ Naziv poduzeća kojem se roba dostavlja
⁴ BiH, zemlja, skupina zemalja ili teritorija iz kojih roba potiče
⁵ Zemlja, skupina zemalja ili teritorija, koje su u pitanju
⁶ Popuniti, tamo gdje je potrebno, samo za robu koja ima status preferencijalnog porijekla u kontekstu preferencijalnih trgovinskih odnosa sa jednom od zemalja pomenutih u članu 3. i 4. Aneksa CEFTA Sporazumu, na koji se može primijeniti Pan-evropska kumulacija porijekla
⁷ Navedite datume. Navedeni period ne smije biti duži od 12 mjeseci.
⁸ Mjesto i datum
⁹ Ime i pozicija u poduzeću
¹⁰ Potpis

U skladu sa odredbama člana 33. Protokola 4 CEFTA Sporazuma, a na zahtjev _____ (nadležnog carinskog organa zemlje koja podnosi zahtjev), broj _____ od _____, izvršena je naknadna provjera dokaza o porijeklu (EUR 1 / Izjava na fakturi), broj _____, od _____, i sačinjen

ZAPISNIK O NAKNADNOJ PROVJERI DOKAZA O PORIJEKLU

- 1 Osnovni podaci
 - 1.1 Izvoznik
 - a) ime, naziv poduzeća _____
 - b) adresa, sjedište _____
 - 1.2 Izvezena roba
 - a) trgovački naziv robe _____
 - b) tarifni broj robe _____
 - c) vrijednost robe _____
 - d) količina robe _____
 - 1.3 Dokazi o porijeklu
 - a) serijski broj uvjerenja o kretanju EUR.1 _____
 - b) carinska ispostava koja je izdala i ovjerala uvjerenje _____
 - c) datum ovjere _____
 - d) Izjava na računu broj _____
 - e) Izjava na računu potpisana od _____
 - f) roba izvezno carinjena u CI _____
 - 1.4 Podnosilac zahtjeva za naknadnu provjeru
Strana CEFTE _____
- 2 Detaljniji podaci
 - 2.1 dokumentacija priložena tokom postupka naknadne provjere izvoznika (računi, dokazi o porijeklu, izjave dobavljača, normativi, ...)

 - 2.2 Izvezena roba
 - a) proizvedena u vlastitoj tvornici _____
 - b) kupljena _____
 - c) uvezena _____
 - d) nabavljena na domaćem tržištu _____
 - 2.3 Korišteni materijal/roba
 - a) trgovački naziv robe _____
 - b) tarifni broj _____
 - c) vrijednost _____
 - d) količina _____

- 2.4 Status porijekla korištene robe
a) sa porijeklom _____
b) bez porijekla _____
3. Popratna dokumentacija
a) dokaz o porijeklu
b) izjava dobavljača
c) kupovne fakture
- 3.1. Obavljen postupak prerade ili obrade _____
- 3.2. Propisani uvjeti za stjecanje statusa porijekla ukoliko je prošla kroz postupak obrade ili prerade _____
- 3.3 Prateća dokumentacija
- 3.4 Opis proizvodnje i računovodstvena dokumentacija (ukoliko je primjenjivo)*
4. Status izvezene robe
a) roba ima status porijekla iz BiH (navesti primjenjive odredbe Protokola)
b) roba nema status porijekla iz BiH (navesti razloge usljed kojih je dokaz o porijeklu izdan za izvezenu robu, a ista ne ispunjava uvjete za stjecanje statusa robe s porijeklom)

Potpis carinskog službenika**

Potpis izvoznika (ukoliko je primjenjivo) ***

Potpis šefa CI

Napomene:

*)

Pored zapisnika, Središnjem uredu treba dostaviti i ovjerene kopije dokumentacije na osnovu kojih je utvrđeno da roba, koja je bila predmet provjere, ispunjava, odnosno ne ispunjava propisane uvjete za stjecanje statusa robe sa porijeklom.

**)

U slučajevima da se naknadna provjera ispunjenosti uvjeta za stjecanje statusa robe sa porijeklom može izvršiti u nadležnoj carinskoj ispostavi samo na osnovu raspoložive dokumentacije u postupku izvoznog carinjenja, zapisnik sačinjavaju i potpisuju službenici koji su obavili provjeru i šef CI.

***)

Ukoliko se naknadna provjera ispunjenosti uvjeta za izdavanje dokaza o porijeklu obavlja u poduzeću, zapisnik odmah sačinjavaju carinski službenici, kako bi isti potpisalo nadležno lice u poduzeću.

Zapisnik su dužni potpisati i carinski službenici koji su obavili naknadnu provjeru u poduzeću.

**УПУТСТВО
О ПРОВОЂЕЊУ ПРАВИЛА О ПОРИЈЕКЛУ У ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНОЈ
ТРГОВИНИ У ОКВИРУ СРЕДЊЕЕВРОПСКОГ СПОРАЗУМА О
СЛОБОДНОЈ ТРГОВИНИ**

САДРЖАЈ

ГЛАВА I – УВОДНЕ И ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ.....	3
ЧЛАН 1 – ПРЕДМЕТ.....	3
ЧЛАН 2 – ПРАВНА ОСНОВА.....	3
ЧЛАН 3 – ДЕФИНИЦИЈЕ.....	3
ЧЛАН 4 – ОПШТИ ЗАХТЈЕВИ ЗА ПРИМЈЕНУ ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНОГ ТРЕТМАНА.....	4
ГЛАВА II – ДЕФИНИЦИЈА ПОЈМА “ПРОИЗВОДИ СА ПОРИЈЕКЛОМ”.....	5
ЧЛАН 5 – ПРОИЗВОДИ СА ПОРИЈЕКЛОМ.....	5
ЧЛАН 6 – ЦЈЕЛОВИТО ДОБИЈЕНИ ПРОИЗВОДИ.....	5
ЧЛАН 7 – ДОВОЉНО ОБРАЂЕНИ ИЛИ ПРЕРАЂЕНИ ПРОИЗВОДИ.....	5
ЧЛАН 8 – НЕДОВОЉНИ ПОСТУПЦИ ОБРАДЕ ИЛИ ПРЕРАДЕ.....	7
ЧЛАН 9 – КЛАУЗУЛА О ОПШТОЈ ТОЛЕРАНЦИЈИ.....	8
ЧЛАН 10 – КУМУЛАЦИЈА ПОРИЈЕКЛА У ОКВИРУ ЦЕФТА СПОРАЗУМА.....	8
ЧЛАН 11 – КУМУЛАЦИЈА ПОРИЈЕКЛА У ОКВИРУ СПОРАЗУМА О СТАБИЛИЗАЦИЈИ И ПРИДРУЖИВАЊУ.....	10
ЧЛАН 12 – КЛАСИФИКАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА.....	11
ЧЛАН 13 – ПРИБОР, РЕЗЕРВНИ ДИЈЕЛОВИ И АЛАТ.....	11
ЧЛАН 14 – ПРАВИЛО ЗА СЕТОВЕ.....	11
ЧЛАН 15 – НЕУТРАЛНИ ЕЛЕМЕНТИ.....	12
ГЛАВА III – ТЕРИТОРИЈАЛНИ ЗАХТЈЕВИ.....	13
ЧЛАН 16 – ПРИНЦИП ТЕРИТОРИЈАЛНОСТИ.....	13
ЧЛАН 17 – ДИРЕКТНИ ПРЕВОЗ.....	14
ЧЛАН 18 – ИЗЛОЖБЕ.....	14
ГЛАВА IV – ПОВРАТ ИЛИ ИЗУЗЕЋЕ.....	15
ЧЛАН 19 – ЗАБРАНА ПОВРАТА ИЛИ ИЗУЗЕЋЕ ОД ЦАРИНСКИХ ДАЖБИНА.....	15
ГЛАВА V – ДОКАЗ О ПОРИЈЕКЛУ.....	16
ЧЛАН 20 – ВРСТЕ ДОКАЗА О ПОРИЈЕКЛУ.....	16
ЧЛАН 21 – ИЗДАВАЊЕ УВЈЕРЕЊА О КРЕТАЊУ РОБЕ ЕУР.1.....	16
ЧЛАН 22 – ПОПУЊАВАЊЕ УВЈЕРЕЊА О КРЕТАЊУ РОБЕ ЕУР.1.....	16
ЧЛАН 23 – НАКНАДНО ИЗДАВАЊЕ УВЈЕРЕЊА О КРЕТАЊУ РОБЕ ЕУР.1.....	19
ЧЛАН 24 – ИЗДАВАЊЕ ДУПЛИКАТА УВЈЕРЕЊА О КРЕТАЊУ РОБЕ ЕУР.1.....	19
ЧЛАН 25 – ИЗДАВАЊЕ ЗАМЈЕНСКОГ УВЈЕРЕЊА О КРЕТАЊУ РОБЕ ЕУР.1.....	20
ЧЛАН 26 – ОДВОЈЕНО КЊИГОВОДСТВЕНО ИСКАЗИВАЊЕ.....	20
ЧЛАН 27 – ИЗЈАВА НА ФАКТУРИ.....	21
ЧЛАН 28 – ОВЛАШЋЕНИ ИЗВОЗНИК.....	22
ЧЛАН 29 – ВАЉАНОСТ ДОКАЗА О ПОРИЈЕКЛУ.....	23
ЧЛАН 30 – УВОЗ ДЈЕЛИМИЧНИХ ПОШИЉКИ.....	23
ЧЛАН 31 – ИЗУЗИМАЊЕ ОД ПОДНОШЕЊА ДОКАЗА О ПОРИЈЕКЛУ.....	23
ЧЛАН 32 – ПРАТЕЋА ДОКУМЕНТАЦИЈА.....	24
ЧЛАН 33 – ЧУВАЊЕ ДОКАЗА О ПОРИЈЕКЛУ.....	24
ГЛАВА VI – АДМИНИСТРАТИВНА САРАДЊА.....	24
ЧЛАН 34 – НАКНАДНА ПРОВЈЕРА ДОКАЗА О ПОРИЈЕКЛУ.....	24

ЧЛАН 35 – ДОСТАВЉАЊЕ РЕЗУЛТАТА НАКНАДНЕ ПРОВЈЕРЕ.....	25
ЧЛАН 36 – РАЗЛОЗИ ЗА ОДБИЈАЊЕ ПРИХВАТАЊА УВЈЕРЕЊА О КРЕТАЊУ РОБЕ ЕУР.1.....	25
ЧЛАН 37 – ТРАЈНО УКИДАЊЕ ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНОГ ТРЕТМАНА.....	26
ГЛАВА VII – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	27
ЧЛАН 38 – ПРЕСТАНАК ВАЖЕЊА ПРЕТХОДНИХ ПРОПИСА.....	27
ЧЛАН 39 – СТУПАЊЕ НА СНАГУ.....	27

У складу са чланом 15. Закона о управи за индиректно опорезивање (“Службени гласник БиХ”, број 89/05) и члана 61. став 2. Закона о управи (“Службени гласник БиХ”, број 32/02), директор Управе за индиректно опорезивање доноси

**УПУТСТВО
О ПРОВОЂЕЊУ ПРАВИЛА О ПОРИЈЕКЛУ У ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНОЈ
ТРГОВИНИ У ОКВИРУ СРЕДЊЕЕВРОПСКОГ СПОРАЗУМА О
СЛОБОДНОЈ ТРГОВИНИ**

ГЛАВА I УВОДНЕ И ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

**Члан 1.
(Предмет)**

(1) Овим упутством се прописује начин рада и поступања када је у питању примјена правила о поријеклу робе у преференцијалној трговини између земаља потписница Средњеевропског споразума о слободној трговини (Албанија, Босна и Херцеговина, Република Хрватска, Република Македонија, Република Молдавија, Република Црна Гора, Република Србија и Привремена административна мисија УН-а на Косову, у складу са Резолуцијом 1244 Савјета безбједности Уједињених нација, даље у тексту “Стране”).

(2) Ово Упутство се не односи на:

- Преференцијалну трговину са Европском заједницом сходно аутономним трговачким мјерама (АТМ) једнострано додијељеним Босни и Херцеговини и
- Преференцијалну трговину са земљама које нису потписнице ЦЕФТА 2006, а са којима је БиХ закључила споразуме о слободној трговини.

(3) Одредбе о поријеклу из Главе II Упутства о примјени правила о поријеклу робе у преференцијалној трговини између Босне и Херцеговине и Европске заједнице (УИО, Бр.02-413/07 од 5. фебруара, 2007. године) у вези са Обавезујућом информацијом о поријеклу робе, такође се примјењују и на питања која су предметом овог Упутства.

**Члан 2.
(Правни основ)**

Правни основ за сва питања која су предметом овог Упутства регулисана су одредбама:

- Члана 24. Закона о царинској политици БиХ (“Службени гласник БиХ”, број: 57/04 и 51/06), (даље у тексту, Закон) и
- Средњеевропског споразума о слободној трговини (даље у тексту: ЦЕФТА 2006, Анекс 1 Споразуму о измјени и приступању Средњеевропском споразуму о слободној трговини). Протокол који се односи на дефиницију појма “производа са

поријеклом” и начинима административне сарадње сачињавају Анекс 4 ЦЕФТА 2006 (даље у тексту: Протокол).

Члан 3. (Дефиниције)

У смислу овог упутства, наведени појмови имају слиједеће значење (члан 1. Протокола):

- (а) “израда” значи било коју врсту обраде или прераде, укључујући склапање или посебне поступке;
- (б) “материјал” значи било који састојак, сировину, компоненту или дио који се користи у изради производа;
- (ц) “производ” значи производ који се израђује, чак и ако је намијењен за каснију употребу у неком другом поступку израде;
- (д) “роба” значи материјале и производе;
- (е) “царинска вриједност” значи вриједност одређену у складу са Споразумом о примјени члана VII Општег споразума о тарифама и трговини (Споразум о царинској вриједности Свјетске царинске организације) из 1994. године;
- (ф) “цијена фцо творнице” значи цијену плаћену за производ произвођачу у Страни у чијем је предузећу обављена задња обрада или прерада, под условом да та цијена укључује вриједност свих употријебљених материјала, уз одбијање унутрашњих пореза који се враћају или могу бити враћени након извоза добијеног производа;
- (г) “вриједност материјала” значи царинску вриједност у тренутку увоза материјала без поријекла који се користе, или, уколико није познато и не може се утврдити, прву цијену коју је могуће утврдити, а која је плаћена за те материјале у Страни;
- (х) “вриједност материјала са поријеклом” значи вриједност таквих материјала који су дефинисани ставком (г), уз неопходне измјене;
- (и) “додана вриједност” подразумијева цијену производа фцо творнице, умањену за царинску вриједност сваког укљученог материјала поријеклом из Стране, Европске заједнице или неке од других земаља наведених у члану 3., са којима се кумулација може примјенити, или уколико царинска вриједност није позната или се не може утврдити, прву цијену коју је могуће утврдити, а која је плаћена за те материјале у Уговорној страни;
- (ј) “главе” и “тарифни бројеви” подразумијевају главе и бројеве (четвероцифрене шифре) које се користе у номенклатури која сачињава Хармонизовани опис роба и система кодирања, а који се у овом Протоколу помиње као “Хармонизовани систем” или “ХС”;
- (к) “разврстан” се односи на разврставање производа или материјала под одређеним тарифним бројем;
- (л) “пошиљка” значи производе које један извозник истовремено шаље једном примаоцу или производе обухваћене једним превозним документом који обухвата њихово допремање од извозника до примаоца, или у помањкању таквог документа производе обухваћене једним рачуном;
- (м) “територије” обухватају и територијалне воде.

Напомена:

Цијена фцо творнице (ставка ф) производа укључује:

- Вриједност свих добављених материјала који се користе у производњи.
- Све трошкове (материјалне, као и друге трошкове) које ефективно сноси произвођач. На примјер, цијена фцо творнице снимљених видео касета, плоча, дискова, мулти-медијског компјутерског software-а и осталих сличних производа који сачињавају дио права на интелектуално власништво ће, у коликој год је мјери могуће, обухватати све трошкове у вези са коришћењем права на интелектуално власништво за производњу робе, плаћену од стране произвођача, без обзира да ли носилац тих права има сједиште или пребивалиште у земљи у којој се врши производња. У обзир се неће узимати смањења комерцијалне цијене (нпр. плаћање унапријед или на вријеме, или испоруке огромних количина робе).

Члан 4.
(Општи захтјеви за примјену преференцијалног третмана)

На робу се примјењује преференцијални третман при увозу у Уговорну страну, ако:

- је обухваћена Споразумом
- задовољава појам поријекла дефинисан у Протоколу (члан 5. – 15. овог упутства)
- је директно транспортована између Страна (члан 17. овог упутства)
- не подлијеже поврату или изузећу од царинских дажбина било које врсте у некој од Страна (члан 19. овог упутства) и
- је испуњење свих ових услова доказано подношењем важећег доказа о поријеклу робе (члан 20. овог упутства).

ГЛАВА II ДЕФИНИЦИЈА ПОЈМА “ПРОИЗВОДА СА ПОРИЈЕКЛОМ”

Члан 5.
(Производи са поријеклом)

За слиједеће производе се сматра да су поријеклом из неке од Страна:

- производи у цијелости добијени у тој страни;
- производи добијени у Страни, у чијој су производњи коришћени други производи у односу на оне који су добијени у цијелости, под условом да су прошли довољну обраду или прераду и
- производи на које се може примијенити правило кумулације поријекла.

Члан 6.
(Цјеловито добијени производи)

(1) Појам “цјеловито добијени производи” обухвата све природне ресурсе, као што су свјежи производи (нпр. воће и поврће), узгајани и убрани у Страни, живе животиње окоћене и узгојене у њој или минерални производи извађени у тој земљи.

Напомена:

Појам “цјеловито добијен производ” не подразумева као неопходно потпуно искључивање увезених елемената. На примјер, правило се односи на поврће “убрано у тој страни”, али не искључује коришћење увезеног сјемена за узгој тог поврћа.

(2) Роба произведена у Страни, из цјеловито добијених производа у тој страни и сама се сматра цјеловито добијеним производом.

Члан 7.
(Довољно обрађени или прерађени производи)

(1) Као резултат модерне међународне подјеле рада и измјена у технолошким поступцима, могуће је да већи дио роба којима се тргује садрже сировине, полупроизводе, производе, компоненте, и сл. који су поријеклом из више од једне земље. Такви се производи не могу сматрати цјеловито добијеним.

(2) Да би неки производ стекао статус поријекла, за такав је производ неопходно да прође кроз минималан процес или низ процеса током производње (довољна обрада или прерада материјала). Специфични минимални стандарди за сву робу одређени су у складу са одредбама члана 2. и 6. Протокола у Анексу II. Уводне напомене Анексу II налазе се у

Анексу I Протокола (објашњење на који начин тумачити Анекс II, уз неколико случајева наведених као примјер).

Напомене:

Прије провјере испуњености услова из Листе обрада или прерада, потребно је искључити могућност да се одређена операција, која је извршена у Страни, оцијени као недовољна, како би роба могла стећи статус поријекла (члан 8. овог упутства).

Листа потребне обраде или прераде састоји се од четири колоне. Колона 1 садржи тарифни број робе или Главу из Царинске тарифе БиХ (даље у тексту, ЦТ БиХ), колона 2 садржи опис робе, а за сваки унос у прве двије колоне, услови за стицање статуса поријекла наведени у колонама 3 или 4. У већини случајева, правило је специфицирано у колони 3. Када се правило даје у колони 4, извозник може одлучити да ли ће користити правило из колоне 3 или колоне 4. Уколико правило није наведено у колони 4, примјењује се оно из колоне 3.

Када сва роба која се налази под Главом ЦТ или бројем не подлијеже истом правилу, испред броја Главе или испред тарифног броја ставља се “ex”. На примјер, “ex-Глава 85” значи да се одговарајућа правила приказана у колонама 3 и 4 односе на робу класификовану у Глави 85, уз одређене изнимке. Те се изнимке потом наводе испод описа броја у колони 2 заједно са одговарајућом тарифном класификацијом у колони 1 и правилима у колонама 3 и 4. Ова се правила односе само на неке од роба које су разврстане под тим бројем.

Правила из колоне 3 и 4 односе се само на материјале без поријекла који су коришћени у производњи робе за коју се захтијева статус поријекла.

Материјали без поријекла су они који су претходно увезени и за које су плаћене све царинске дажбине, тј. материјали који су натурализовани, али без доказа о поријеклу робе. Стога је потребно направити јасну разлику између царинског статуса робе и поријекла робе. Штавише, материјалима без поријекла ће се сматрати и материјали купљени на територији БиХ за које није могуће обезбиједити доказ о поријеклу.

Уколико поступак обраде или прераде иде још даље, тј. уколико отпочне у ранијем стадију производње у односу на онај који је предвиђен Анексом, готови производ ће такође стећи статус поријекла. Међутим, ако производња отпочне у каснијем стадију, роба не може стећи статус поријекла.

Постоје три критеријума која се користе за уврђивање поступка довољне обраде или прераде:

- а) проценат вриједности, који подразумијева да вриједност материјала без поријекла не смије прелазити одређени проценат цијене фцо творнице коначног производа;
- б) промјена тарифног броја, при чему коришћене сировине или компоненте које немају поријекло морају имати тарифни број ХС (4 цифре) који се разликује од тарифног броја коначног производа;
- ц) специфична правила, гдје се постављају посебни критеријуми.

Уколико је производ који је стекао статус поријекла испуњавањем услова из Листе коришћен у производњи другог производа, услови који се примјењују на производ у који је он уграђен, неће се односити на тај производ, док се материјали без поријекла који су можда коришћени у његовој изради, неће узимати у обзир.

Примјер 1 (Процентуално правило):

Роба: канцеларијски уређаји
ЦТ БиХ ознаке 8456 до 8466

Правило: Производња у којој вриједност свих коришћених материјала не прелази 40% цијене фцо творнице производа.

Објашњење: Сви материјали без поријекла који се користе у изради канцеларијских уређаја не смију прелазити више од 40% цијене фцо творнице коначног производа. Стога, вриједност материјала са поријеклом, те поступака обраде и прераде, укључујући административне трошкове и добит, који су извршени током производње канцеларијских уређаја, не могу бити мањи од 60% цијене фцо творнице коначног производа.

Примјер 2 (Промјена тарифног броја):

Роба: керамички производи

ЦТ БиХ Глава 69

Правило: Производња током које су сви коришћени материјали класификовани под бројем различитим од броја производа.

Објашњење: Ово једноставно значи да сви материјали без поријекла који се користе у производњи керамичких производа морају имати број који се разликује од броја коначног производа.

Примјер 3 (Посебно правило)

с) Роба: Припрема рибе или љускара, мекушаца или других водених бескичмењака

ЦТ БиХ ех Глава 16

Правило: Сви материјали из Главе 3 морају бити у цијелости добијени.

Објашњење: Ово правило захтијева да сви производи из Главе 3 који се користе у производњи робе из Главе 16 морају имати статус поријекла тиме што су цјеловито добијени. Сви коришћени материјали или производи који су разврстани под тарифним бројевима различитим у односу на тарифне бројеве у Глави 3, не морају имати поријекло.

б) Роба: Одјећа и прибор за одјећу, не плетена или кукичана - мушке памучне кошуље,

ЦТ БиХ - ех Глава 62

Правило: Производња из пређе

Објашњење: Како би кошуље које се добијају из материјала без поријекла стекле поријекло, ти материјали не би смјели бити у каснијој фази производње у односу на пређу. Уколико производња ових материјала отпочиње у каснијој фази, нпр. из тканине која нема поријекло, коначан производ неће добити статус поријекла. Међутим, уколико производња отпочне у ранијој фази, тј. из влакана која немају статус поријекла, коначан производ ће стећи преференцијални статус поријекла.

Правило указује на минималан поступак прераде допуштен за стицање статуса са поријеклом за кошуље, када су исте израђене из материјала без поријекла.

Члан 8.

(Недовољни поступци обраде или прераде)

Слиједеће операције се сматрају недовољнима за стицање статуса робе са поријеклом:

- (q) поступци за очување робе у добром стању током превоза и складиштења;
- (б) растављање и састављање амбалаже;
- (ц) прање, чишћење, уклањање прашине, хрђе, уља, боје или других површинских слојева;
- (д) пеглање или пресовање текстила;
- (е) једноставни поступци бојења и полирања;
- (ф) љуштење, дјелимично или потпуно бијељење, полирање и глазирање житарица и риже;
- (г) поступци бојења шећера или обликовања шећерних коцки;
- (х) љуштење, уклањање коштица и гуљење воћа, орашчића и поврћа;
- (и) брушење, једноставно дробљење или једноставно резање;
- (ј) сијање, пребирање, разврставање, усклађивање, градирање, спаривање (укључујући и састављање сетова производа);
- (к) једноставно паковање у стакленке, конзерве, чутуре, врећице, сандуке, кутије, учвршћивање на картоне или плоче и сви остали поступци паковања;

- (л) причвршћивање или штампање ознака, наљепница, натписа и других сличних знакова за разликовање на производима и њиховој амбалажи;
- (м) једноставно мијешање производа, без обзира да ли су они различити или не;
- (н) једноставно састављање дијелова производа како би се произвео цјеловит производ, или растављање производа на дијелове;
- (о) комбиновање два или више поступака наведених у тачкама (а) до (н);
- (п) клање животиња.

Примјер 1:

Сирова кафа се незапакована, у великој количини увози у БиХ из Колумбије. Правило о поријеклу које се односи на кафу је “производња из материјала из било којег тарифног броја”.

У БиХ, та кафа је:

- очишћена од прашине
- разврстана, класирана и
- једноставно раздијељена у различита паковања.

Обзиром да ни чишћење ни класирање, као ни поновно паковање нису поступци довољни за стицање статуса поријекла, кафа задржава своје колумбијско поријекло.

Примјер 2:

Сирова кафа се незапакована, у великој количини увози у БиХ из Колумбије. У БиХ та кафа се:

- чисти од прашине,
- пржи,
- меље,
- разврстава и
- раздијељује у различита паковања.

У другом примјеру, кафа не само да је очишћена од прашине и раздвојена у различита паковања, већ је такође и прошла значајан поступак прераде. Стога, иако је извршена одређена минимална операција, у обзир се такође мора узети и тај значајан поступак прераде, и управо тај поступак прераде, због тога што испуњава правило прописано Анексом II, као резултат има коначан производ који стиче поријекло БиХ.

Члан 7., ставка 2 Протокола, прописује да се, приликом одређивања да ли ће се поступци обраде и прераде кроз које је производ прошао сматрати недовољнима, сви поступци извршени у Страни разматрају заједно, умјесто појединачног разматрања тек посљедњег поступка обраде или прераде прије самог извоза робе.

Поред тога, одговори на слиједећа питања могу бити од помоћи приликом процјењивања да ли је роба прошла кроз поступак обраде или прераде који се сматра недовољним:

- Да ли запосленици морају посједовати одређене способности неопходне за вршење овог поступка?
- Да ли су за извршавање поступка обраде или прераде потребне посебно прилагођене просторије?
- Да ли поступак обраде или прераде робе захтијева употребу посебних машина или алата?

Члан 9. (Клаузула о општој толеранцији)

Члан 6., став 2 Протокола дефинише могућност употребе малих количина материјала без поријекла за производњу робе. На овај начин је омогућено да су материјали без поријекла који се користе у производњи заступљени до максимално 10% укупне цијене фцо творнице. Међутим, тамо гдје је проценат наведен у Листи у Анексу II за максималну вриједност забрањених материјала без поријекла, максимална процентуална вриједност не смије бити премашена примјењивањем ове толеранције од 10%. Као максимум ће се увијек користити онај који је прописан у Листи. Чак и ако основна Листа омогућава промјену тарифног броја ЦТ БиХ, 10%-но правило о толеранцији омогућава употребу материјала без поријекла који су разврстани под истим тарифним бројем ЦТ БиХ као и коначан производ.

Напомена:

На текстилне материјале из Главе 50 – 63, закључно са Главом 63, не може се примијенити правило о толеранцији. Одступања су, међутим, допуштена за текстилне производе из Главе 50 – 63, закључно са Главом 63, а пажњу би требало обратити на Напомену 5 Уводних Напомена Анекса II, које се налазе у Анексу I Протокола.

Члан 10.

(Кумулација поријекла у оквиру ЦЕФТА 2006)

(1) Анекс II Протоколу којим су прописани поступци неопходни за стицање поријекла, јасно истиче шта је потребно учинити да би производ уживао повластице преференцијалног третмана. Међутим, у модерном систему производње сасвим је уобичајено да су два или више различитих извора у различитим земљама укључени у производњу робе. Кумулација поријекла могућа је у случајевима када двије или више земаља примјењују иста правила о поријеклу и имају узајамно склопљене споразуме о слободној трговини

(2) У контексту ЦЕФТА-е, кумулација подразумијева да се производи који су стекли статус поријекла у једној или више Страна могу користити са производима који имају поријекло у Страни без одступања од преференцијалног статуса коначног производа.

(3) У случају кумулације, поступци обраде или прераде извршени на производима са поријеклом у свакој од партнерских земаља не морају бити “довољна обрада или прерада” у значењу члана 7. овог упутства, како би коначан производ стекао поријекло земље партнерице, већ морају превазилазити минималне операције наведене у члану 8. овог упутства.

Примјер 1:

Производ у цијелости добијен у Хрватској шаље се у БиХ на даљу прераду. Коначни производи ће имати поријекло БиХ под условом да процеси обраде и прераде који су извршени у БиХ премашују минималну операцију (члан 8. овог упутства). Уколико се коначни производи извозе из БиХ у Хрватску, сматраће се да ти производи имају поријекло БиХ.

Када поступци обраде или прераде који се врше у БиХ не би превазилазили минималне операције, роба би задржала хрватско поријекло.

Двије варијације кумулације се помињу у Протоколу, билатерална кумулација и дијагонална кумулација.

Билатерална кумулација се одвија између двје Стране. Подразумева да произвођачи у било којој Страни ЦЕФТА-е могу користити материјале и компоненте који су поријеклом из друге Стране подједнако као да исти имају поријекло у сопственој Страни. Такође, операције извршене у једној партнерској земљи могу се сјединити са операцијама извршеним у другој партнерској земљи како би стекле статус поријекла за робу којом узајамно тргују. То је

могуће под условом да све Стране које су укључене имају узајамно склопљене споразуме, те да свака од њих користи идентична правила о поријеклу која се односе на поступке обраде или прераде материјала без поријекла, као и да ти споразуми омогућавају такву кумулацију.

Примјер 2:

Ланена тканина, поријеклом из Србије, увози се у БиХ гдје се од ње кроји и израђује одјећа за мушкарце и жене. Та се одјећа потом извози у Србију. Због тога што је тканина поријеклом из Србије, али се одјећа израђује у БиХ, сматра се да одјећа има БиХ поријекло. Коначни производ ће стога имати преференцијално поријекло БиХ.

Дијагонална кумулација се одвија између **више од двије** Стране. Могућа је под условом да све Стране и земље које су укључене, имају узајамно склопљене споразуме, те да свака од њих користи идентична правила о поријеклу која се односе на поступке обраде или прераде материјала без поријекла, као и да ти споразуми омогућавају такву кумулацију. Како би се оствариле предности из дијагоналне кумулације, поступци обраде и прераде се морају вршити на производима са поријеклом.

Примјер 3:

Молдавија, Македонија и БиХ су Стране ЦЕФТА-е, који омогућава кумулацију и примјену идентичних правила о поријеклу између свих Страна. Стога, произвођачи у БиХ могу користити производе који су поријеклом из Молдавије и Македоније за израду производа који ће имати поријекло БиХ.

Примјер 4:

Творница на Косову обавља производњу производа са поријеклом користећи материјале који су поријеклом из Албаније. Производ добијен на Косову се потом извози у БиХ гдје је заједно са материјалима који су поријеклом из Хрватске обухваћен у други производ. С обзиром да су све четири земље узајамно склопиле ЦЕФТА споразум који омогућава кумулацију и сходно томе, примјену правила о поријеклу између земаља Уговорница, те тиме што сви материјали и компоненте имају статус поријекла, коначан производ ће имати поријекло БиХ.

Примјер 5:

Творница у Србији врши израду производа са поријеклом користећи компоненте који су поријеклом из Црне Горе. Коначан производ ће имати поријекло Србије. Тај се производ потом извози у БиХ, гдје ће бити уграђен у машину која садржи неке од компоненти америчког поријекла.

Машина произведена у БиХ стећи ће статус поријекла БиХ под слиједећим условима:

- Све компоненте које се користе за производњу већ имају поријекло унутар зоне обухваћене ЦЕФТА, док су компоненте поријеклом из Србије и Црне Горе прошле кроз поступак који превазилази минималну обраду или прераду у БиХ (члан 8. овог упутства).
- С обзиром да САД-е нису Страна ЦЕФТА, материјали који су поријеклом из ове земље могу бити укључени у производ само на основу довољног поступка обраде или прераде (члан 7. овог упутства).

Уопште, поријекло коначног производа се одређује кроз “последњу обраду или прераду” која је извршена, под условом да извршени поступци премашују оне који су прописани чланом 8. овог упутства. Уколико у земљи коначне производње, материјали са поријеклом из једне или више земаља не подлијежу обради или преради која превазилази минималне операције, поријекло коначног производа се додјељује оној земљи чији је допринос у вриједности највећи. У ту сврху, вриједност додана у земљи завршне производње – укључујући вриједност материјала без поријекла који су прошли кроз поступак довољне прераде – пореди се са вриједношћу материјала који имају поријекло у било којој од других земаља које су укључене у производњу.

Примјер 6:

Слиједеће компоненте личног путничког сета за његу:

- пластични чешаљ (поријеклом из Хрватске, вриједност 0.10 КМ)
- мало огледало (поријеклом из Хрватске, вриједност 1.00 КМ)
- турпија за нокте (поријеклом из Македоније, вриједност 0.50 КМ)
- маказице за нокте (поријеклом из Македоније, вриједност 1.00 КМ)
- мале маказе (поријеклом из Србије, вриједност 1.50 КМ)
- бријач са жилетима (поријеклом из Србије, вриједност 1.50 КМ)
- картонска рекламна амбалажа (поријеклом из БиХ, вриједност 0.15 КМ)

извозе се у БиХ, гдје се састављају у сетове и пакују за дистрибуцију. Вриједност сета је 12.00 КМ. Вриједност додана у земљи завршне производње јесте разлика између вриједности сетова и материјала укључених у њихову израду поријеклом из других Страна, што у овоме случају износи 6.40 КМ. Како је додана вриједност виша од вриједности свих материјала са поријеклом из било које Стране (5.60 КМ), поријекло сетова се додјељује БиХ.

Примјер 7:

Ситуација једнака описаној у претходном примјеру, са тим да је у овом случају вриједност сета 8.00 КМ. У томе случају, додана вриједност у БиХ износи само 2.40 КМ и мања је од вриједности материјала с поријеклом из било које Стране, те се поријекло сетова додјељује Србији која је Страна са највишим доприносом у вриједности (3.00 КМ).

Уколико се у земљи извоза не врши никакав поступак обраде или прераде, материјали или производи једноставно задржавају сопствено поријекло уколико се извозе у једну од земаља које су у питању.

Напомена:

У каснијој фази, кумулација ће, као што је описано у овом члану, бити проширена на земље и територије пан-европске кумулацијске зоне (Европска заједница, Исланд, Норвешка, Швицарска, укључујући Лихтенштајн и Турска). Од кључног је значаја за примјену правила о кумулацији да су укључени појединачни споразуми између сваке од земаља, те да свака од њих користи идентична правила о поријеклу која се односе на обраду или прераду материјала без поријекла. Тренутно је овај случај једино присутан у трговини унутар ЦЕФТА зоне, јер све Стране примјењују исти Протокол о правилима о поријеклу.

Кумулација поријекла робе из других земаља или територија пан-европске кумулацијске зоне може се примијенити само под слиједећим условима:

- Споразум о преференцијалној трговини у складу са чланом XXIV Општег споразума о тарифама и трговини (ГАТТ) се мора примјењивати између земаља и територија укључених у стицање статуса поријекла и Стране одреднице;
- материјали и производи морају стећи статус поријекла примјеном правила о поријеклу која су идентична онима датима у Протоколу и
- обавјештења која наводе шта је потребно за испуњење неопходних захтјева за примјену кумулације морају бити објављена у Странама у складу са њиховим сопственим процедурама.

Члан 11.

(Кумулација поријекла у оквиру Процеса стабилизације и придруживања)

(1) Слиједеће земље или територије учествују у или су повезане са Процесом стабилизације и придруживања: све земље чланице Европске уније, Албанија, Босна и Херцеговина, Република Хрватска, Република Македонија, Република Црна Гора и Република Србија укључујући Косово, као што је дефинисано Резолуцијом 1244 Савјета безбједности

Уједињених нација (даље у тексту “САП Стране”). Објашњења дана у члану 10. овог упутства се примјењују уз одговарајуће измјене.

(2) Кумулација се може примијенити само под слиједећим условима:

- Споразум о преференцијалној трговини у складу са чланом XXIV Општег споразума о тарифама и трговини (GATT) се мора примјењивати између Европске уније, Уговорне стране САП која је укључена у процес стицања статуса поријекла и САП Стране одреднице;
- материјали и производи морају стећи статус поријекла примјеном правила о поријеклу која су идентична онима датима у овом Протоколу и
- обавијести које наводе испуњења неопходних захтјева за примјену кумулације морају бити објављене у Службеном листу Европске уније (серија Ц), те у САП Страни, као што је наведено у ставки 1, у складу са процедурама сваке од Страна.

Члан 12. (Класификацијска јединица)

(1) Хармонизовани систем, који сачињава основу ЦТ БиХ служи као референца за примјену одредби Протокола. Стога је најзначајније извршити исправно разврставање једног или више производа који се извозе.

(2) Уколико се наименовање састоји од више компоненти које су класификоване као једна јединица у Хармонизованом систему, то је јединица која ће се користити приликом вршења процјене и одређивања статуса о поријеклу. Сетови потпадају у ову категорију (члан 14. овог упутства).

(3) Када је производ сачињен од двије или више компоненти, али се у Хармонизованом систему сматра једним артиклом, у сврху Протокола ће се такође сматрати једним артиклом. Уколико је пошиљка сачињена од више истовјетних или сличних артикала, тада се приликом примјене одредби Протокола сваки појединачни артикл узима у обзир.

(4) Када је амбалажа обухваћена заједно са производом у циљу разврставања, такође мора бити обухваћена и код одређивања поријекла, што значи да паковање дијели “судбину” производа.

Члан 13. (Прибор, резервни дијелови и алат)

Сасвим је уобичајено да се уређаји и опрема извозе заједно са прибором, резервним дијеловима или алатом који су потребни за њихово одржавање. У оним случајевима када такав прибор или остали дијелови сачињавају дио редовне опреме и укључени су у цијену или нису одвојено фактурисани, сматраће се дијелом пошиљке, те се стога у обзир неће узимати њихова природа и карактеристике.

Члан 14. (Правило за сетове)

(1) Правило о поријеклу за сетове примјењује се само на сетове у значењу Генералног правила 3 ЦТ БиХ.

(2) Према овом правилу сваки производ који сачињава сет, изузимајући производе чија вриједност не прелази 15% укупне вриједности датог сета, мора испуњавати критерије поријекла за онај тарифни број под који би тај производ био сврстан уколико би се посматрао одвојено, а не као дио неког сета и том приликом се не узима у обзир тарифни

број под који ће се комплетан сет сврстати у складу са текстом горе поменутог Општег правила.

(3) Ове одредбе ће се примјењивати чак и када се за тај производ користи толеранција од 15%, а која у складу са текстом горе поменутог Општег правила одређује сврставање цијелог сета.

(4) Осим чињенице да се приликом тарифног сврставања сета морају испоштовати стриктна правила наведена у Коментару ЦТ БИХ, овакви случајеви такође представљају проблем с тачке гледишта поријекла.

(5) Приликом одређивања поријекла сетова, најприје је потребно одредити поријекло појединачних компоненти.

(6) Уколико све компоненте од којих је сет сачињен имају поријекло и сам сет ће имати поријекло. Међутим, сетови сачињени од компоненти са поријеклом, као и оних без поријекла такође могу стећи поријекло под условом да вриједност компоненти без поријекла не прелазе 15% цијене фцо творница производа.

Примјер:

Лични путнички сет за његу састоји се од:

- пластичног чешља,
- малог огледала,
- турпије за нокте,
- маказица за нокте,
- малих маказа,
- бријача за употребу са жилетима (жилети нису укључени),
- картонска рекламна амбалажа.

Уколико су све компоненте произведене у једној или више Страна или у земљи или територији у којој се примјењује пан-европска кумулација, коначан сет ће имати статус поријекла.

Уколико су, на примјер, пластични чешаљ и бријач произведени у Хонг-Конгу, потребно је одредити вриједност ових компоненти без поријекла како би се осигурало да та вриједност не премашује 15% цијене фцо творнице сета. Уколико компоненте из Хонг-Конга не прелазе 15% цијене фцо творнице, сматра се да сет има поријекло.

Члан 15. (Неутрални елементи)

Појам “неутрални елементи” односи се на оне елементе који нису саставни дио коначног производа. Стога се у обзир не узима поријекло горива, алатних машина или енергије потребне за њихову употребу, работа и сл., који се користе у производњи.

Примјер:

Парне турбине разврстане под тарифним бројем 8406 ЦТ БиХ производе се у БиХ од материјала са поријеклом, као и оних без поријекла. Турбине се производе коришћењем јапанских погона и алатних машина. Правило прописује да, како би парне турбине стекле преференцијално поријекло, сви материјали без поријекла не смију премашити 40% цијене фцо творнице коначног производа.

Приликом рачунања да ли је задовољено 40% -но правило које се односи на материјале без поријекла, произвођач не узима у обзир елемент цијене који се приписује трошковима за јапанске погоне и опрему. Заправо, цијена погона и опреме спада у опште трошкове

произвођача и један дио оваквог утрошка капитала би се нашао и у цијени турбина. То значи да преосталих 60% од укупне вриједности, који се односе на материјале са поријеклом такође обухвата и дио неутралних елемената.

Напомена:

Неутрални елементи такође никада не могу сачињавати дио материјала са поријеклом у процјенивању трошкова производње.

ГЛАВА III ТЕРИТОРИЈАЛНИ ЗАХТЈЕВИ

Члан 16. (Принцип територијалности)

(1) Услови за стицање статуса поријекла у основи морају бити испуњени без прекида на територији дефинисаној ЦЕФТА-ом или у земљама и територијама са којима се кумулација (члан 10. и 11. овог упутства) примјењује (даље у тексту наводи се као зона пан-европске кумулације).

(2) У случају да роба са поријеклом напусти територију зоне пан-европске кумулације и из било којег разлога буде враћена, царинским органима се мора доказати да је враћена роба заправо иста роба која је и напустила зону. Осим тога, та роба не смије бити подвргнута никаквим операцијама које превазилазе операције неопходне за очување робе у добром стању. Под претпоставком да је то случај, може се сматрати да роба има поријекло зоне пан-европске кумулације. Уколико ово није могуће доказати, враћена роба ће се сматрати робом без поријекла.

(3) У модерним поступцима производње, понекад је потребно производе послати у другу земљу на посебну прераду коју није могуће извршити унутар територије зоне преференцијалне трговине. Члан 12. Протокола покрива овакве ситуације, уз одређена ограничења.

Услови су слиједећи:

- роба извезена за обраду и прераду ван пан-европске зоне мора имати поријекло унутар зоне;
- потребно је доказати да је поновно увезена роба добијена као резултат обраде или прераде које су извршене у трећој земљи на претходно извезеним материјалима и
- укупна додана вриједност стечена ван територије ЦЕФТА-е и осталих земаља и територија пан-европске кумулацијске зоне, не смије премашити 10% цијене фцо творнице производа за којег се тражи преференцијални третман.

(4) Уколико није могуће испунити било који од горе наведених услова, враћена роба ће се сматрати робом без поријекла.

(5) Екстратериторијална обрада се примјењује само за робу извезену ван пан-европске кумулацијске зоне по повратку исте у Страну извозницу. Одредбе се не примјењују када се земља извозница унутар зоне разликује од земље увознице унутар зоне. То је разлог због којег се екстратериторијална обрада одвија као вањска обрада или под сличним аранжманима.

Поменути изузетак се не односи на текстилне производе разврстане у Глави 50 – 63, закључно са Главом 63.

(6) Уколико коначни производ стекне статус поријекла примјеном правила о толеранцији од 10% (члан 9. овог Упутства), није могуће примијенити толеранцију која је допуштена по овоме члану. Нити једно од правила о толеранцији не може се примијенити заједно када се одређује поријекло коначног производа.

(7) Приликом одређивања вриједности коначног производа, поступак обраде или прераде извршен ван територије Страна генерално се не би требали узимати у обзир. Но, правило о доданој вриједности прописано Анексом II примјењује се на коначан производ, док се укупна вриједност обраде или прерада извршена ван територије Страна мора узети заједно са вриједношћу материјала без поријекла који су обухваћени у производ на територији дотичних Страна. Комбиноване вриједности (вриједност додана ван територије и вриједност материјала без поријекла) не смију премашити процентне вриједности дате у Листи у Анексу II.

Члан 17. **(Директни превоз)**

(1) Правило о директном превозу примјењује се како би се осигурало да се, у принципу, сви поступци обраде и прераде врше у земљама партнерицама ЦЕФТА територије и пан-европској кумулацијској зони, те да се онемогући да роба која у потпуности не испуњава те услове, ужива погодности преференцијалног поријекла.

(2) Уколико превоз нужно изискује напуштање ЦЕФТА територије и пан-европске кумулацијске зоне, то подразумијева и заустављања током кретања, изнимке су допуштене под одређеним условима.

(3) Производи који сачињавају једну пошиљку могу се провозити и кроз друге земље с претоваром или привременим смјештајем и складиштењем у тим земљама, под условом да роба није пуштена у слободан промет, као и да се на истој не обавља никаква радња осим истовара, поновног утовара, или било који други поступак намијењен за очување робе у добром стању.

(4) У свим случајевима из претходног става обављеним ван пан-европске кумулацијске зоне, мора се доказати да пошиљка која је напустила земљу извозницу јесте иста пошиљка која стиже у земљу увозницу. Сходно томе, царинска служба захтијева подношење доказа о испуњењу услова о директном превозу предочењем:

- јединствене исправе о превозу која обухвата пут од земље извознице кроз земљу провоза, или
- увјерења царинских органа земље провоза или
- у недостатку споменутих, све друге увјерљиве исправе.

(5) Увјерење царинских органа је докуменат којим се доказују чињенице о директној пошиљци робе с поријеклом. Увјерење издаје надлежна царинска испостава која, у складу са одредбама Закона, врши провјеру робе у провозу на захтјев увозника или његовог овлашћеног заступника.

(6) Кад се роба смјешта у царинско складиште за даљу испоруку, пријемни царински уред под чијим надзором се налази ова роба потврђује пријем робе улазном царинском уреду и на захтјев издаје потврду о директном транспорту, под условом да располаже свим подацима у вези кретања робе у току провоза кроз БиХ.

(7) Облик и садржај увјерења о неманипулацији које издају царински органи БиХ је у прилогу овог упутства (Анекс I).

Члан 18.

(Изложбе)

(1) Производи поријеклом из БиХ послани на изложбу у другу земљу, те након тога продани ради увоза у једну од Страна, уживају повољности тарифних преференција. Ова могућност се не односи на производе купљене на приватним изложбама у продајним или пословним објектима.

(2) У случајевима трговачких, индустријских или занатских изложби, мора постојати могућност доказивања да роба која је послана на изложбу није прошла нити кроз било који поступак измјене или прераде, нити се у било којем смислу разликује у односу на стање у којем је напустила територију дефинисану ЦЕФТА споразумом или земље или територије са којима се кумулација (члан 10. и 11. овог Упутства) примјењује. Други захтјев је да роба није коришћена ни за какве друге сврхе осим излагања, те да је послана у једну од других Страна током или одмах по завршетку изложбе.

(3) Изложбени предмети продани током или након изложбе уживају погодности преференцијалног поријекла, под условом да је могуће доказати слиједеће:

- да су послани из једне од Страна (нпр. Хрватска) на изложбу гдје су постављени за приказивање;
- да их је извозник продао особи у другој Страни (нпр. у Србији);
- да су продани током или одмах након изложбе у неизмијењеном стању и
- да су једино коришћени за приказивање или изложбене сврхе од тренутка када су послани на изложбу.

(4) Сви услови морају бити испуњени, или ће се у противном изложбени предмети по повратку сматрати робом без поријекла и биће третирани у складу са тиме.

Потребно је издати или сачинити доказ о поријеклу, те исти поднијети царинским органима земље увознице на уобичајен начин. Назив и адреса изложбе морају бити наведени на истом. Тамо гдје је потребно, тражи се додатна документација као доказ о условима под којима су предмети излагани.

ГЛАВА IV ПОВРАТ ИЛИ ИЗУЗЕЋЕ

Члан 19.

(Забрана поврата или изузећа од плаћања царинских дажбина)

Забрана поврата или изузећа од плаћања царинских дажбина се односи на материјале без поријекла који се користе у производњи извозних производа. Све дажбине којима подлијеже роба без поријекла морају бити плаћене и ни у ком случају не смије доћи до изузимања или надокнађивања, те на захтјев царинских органа, доказ у том смислу мора бити дан на увид царинским органима, прије издавања доказа о поријеклу.

Примјер 1:

Алуминијум поријеклом из Русије увози се у БиХ, гдје се производе алуминијски вијци (ХС 7616) поступком унутрашње обраде (систем обуставе плаћања). Дио коначних производа поријеклом из БиХ извозе се у Хрватску. Поступак обраде и прераде је довољан у складу са одговарајућим правилима која се примјењују за алуминијске вијке. Статус поријекла БиХ тиме је остварен, те царински органи БиХ могу издати доказ о поријеклу приликом извоза вијака у Хрватску. Поред тога, услјед забране поврата царинских дажбина, они морају наплатити исте за алуминиј без поријекла који се користи у производњи.

Примјер 2:

Ситуација једнака претходно описаној у Примјеру 1, с тим да се за производњу користи алуминијум који је купљен на домаћем тржишту уз изјаву добављача, и увезен из Црне Горе

и Србије (уз важећи доказ о поријеклу). У оваквој ситуацији, роба је стекла статус поријекла БиХ, обзиром да су коришћене сировине поријеклом из БиХ и из земаља са којима се кумулација примјењује. Могуће је издати доказ о поријеклу за извоз у Хрватску без наплаћивања царинских дажбина за материјале који су поријеклом из Црне Горе и Србије због тога што се на основу саме дефиниције дијагоналне кумулације (члан 10. овог упутства) сматра да материјал има поријекло БиХ.

Ове одредбе се примјењују и на амбалажу, прибор, резервне дијелове и алате, те производе у сету, када такви предмети немају поријекло.

Само у случајевима када је доказ о поријеклу погрешно издан или сачињен, могуће је тражити поврат за производе без поријекла, под условом да су испуњена слиједећа три услова:

- доказ о поријеклу издан или сачињен са грешком враћа се органима у земљи извоза или као алтернативно рјешење, органи у земљи увоза сачињавају писмену изјаву у којој се наводи да никакав преференцијални третман није, нити ће бити додијељен;
- производима коришћеним у производњи додјељује се право на поврат или одустајање од плаћања дажбина у складу са одредбама које су на снази, уколико доказ о поријеклу није коришћен у сврху тражења преференцијалног третмана;
- период одобрен за поврат дажбина није прекорачен, те да су испуњени услови прописани важећим законом.

ГЛАВА V ДОКАЗ О ПОРИЈЕКЛУ

Члан 20. (Врсте доказа о поријеклу)

Производи с поријеклом из Стране, код увоза у другу Страну користе повластице из Споразума уз предочење:

- увјерења о кретању ЕУР.1 или
- “изјаве на фактури” на рачуну, доставници или било којем другом комерцијалном документу коју даје извозник.

За случајеве изузимања под одређеним условима, погледајте члан 31. овог упутства.

Члан 21. (Издавање увјерења о кретању робе ЕУР.1)

(1) Увјерење о кретању робе ЕУР.1 (узорак се налази у Анексу III Протоколу) издају царински органи само на писани захтјев извозника или његовог овлашћеног заступника, који је обавезан уз захтјев приложити и документацију којом доказује да производи који се извозе испуњавају услове за издавање тог увјерења. Ради лакшег утврђивања статуса робе, у прилогу овог упутства налази се водич за утврђивање поријекла робе (Анекс II).

(2) Оно што је битно знати када је у питању издавање увјерења ЕУР.1 јесте да су извозник или његов овлашћени заступник, прије издавања увјерења од стране царинских органа, дужни царинским органима обезбиједити исправне податке у захтјеву за издавање увјерења. Количина потребних података зависи од правила која морају бити задовољена. Потребни подаци укључују све или неке од слиједећих ставки:

- тарифно разврставање робе;
- поступке обраде и прераде на територији ЦЕФТА;
- доказ о поријеклу за све коришћене материјале или дијелове за које се тражи статус поријекла;

- појединости о свим материјалима или дијеловима без поријекла који су коришћени у производњи коначног производа, укључујући и тарифно разврставање и царинску вриједност истих;
- доказ о плаћању релевантних царинских дажбина за коришћену робу без поријекла;
- сву другу пратећу документацију, на захтјев царинских органа.

(3) С обзиром да се признавањем преференцијалног статуса остварују значајне олакшице код стављања робе у слободан промет, царински органи БиХ као и Страна ЦЕФТА Споразума имају право од извозника затражити сву документацију коју сматрају потребном, као и предузети све кораке које сматрају потребним за провјеру документације. Царински органи су такође одговорни и за правилно попуњавање и овјеру увјерења о кретању ЕУР.1.

(4) Царински органи су дужни поднесене захтјеве и документацију чувати најмање три године од дана извоза робе.

Члан 22.

(Попуњавање увјерења о кретању робе ЕУР.1)

Захтјев за издавање увјерења о кретању робе ЕУР.1, изјава извозника одштампана на полеђини и уредно попуњено увјерење о кретању подносе се у поступку извозног царинења заједно са ЈЦИ-ом и осталом потребном документацијом. (Образац је прописан у Анексу 3. Протокола).

Уколико је захтјев сачињен руком, мора се попунити налив пером или хемијском оловком. Рубрике обрасца требају бити попуњене на слиједећи начин:

У рубрику 1 Извозник, уноси се име/назив извозника, пуна адреса и земља (извозник може бити физичко лице са пребивалиштем или правно лице са сједиштем у БиХ).

У рубрику 2 Увјерење се користи у преференцијалној размјени између..., уноси се „ЦЕФТА“.

У рубрику 3 Прималац, чије попуњавање није обавезно, уноси се име/назив примаоца робе, пуна адреса и земља.

Напомена:

Препоручује се уписати име примаоца, али није обавезно. У случају извоза за потребе изложбе ван БиХ или у земље које одобравају преференцијалну трговину производа који ће по завршетку изложбе бити продани, потребно је уписати и мјесто одржавања изложбе (члан 18. овог упутства).

У рубрику 4 Земља, група земаља или територија чији се производи сматрају производима који задовољавају критерије о поријеклу, у већини случајева ће то бити Босна и Херцеговина. У неким случајевима, нпр. у случају замјена доказа о поријеклу или минималне операције на роби која је поријеклом из друге Стране или земље или територије са којом је могуће примијенити кумулацију, уносе се одговарајуће појединости.

Напомена:

Уколико су производи, на које се односи увјерење о кретању, поријеклом из више од једне земље или територије:

- у рубрику 4 (земља, група земаља или територија чији се производи сматрају производима који задовољавају критерије о поријеклу) потребно је унијети “погледајте рубрику 8”; и

- у рубрику 8 (редни број; ознаке и бројеви; број и врста амбалаже; опис робе): за сваку ставку у овој рубрици унијети име или званичну скраћеницу сваке дотичне земље.

У рубрику 5 Земља, група земаља или територија у коју се роба упућује уноси се “Земља, група земаља или територија”.

У рубрику 6 Подаци у вези са превозом, чије попуњавање није обавезно, уноси се начин превоза робе и пут којим ће роба бити транспортована у земљу увоза.

У рубрици 7 Напомене, мора да стоји једна од слиједећих ознака: “CUMULATION APPLIED WITH... (име земље/аља или територије/а)” или “NO CUMULATION APPLIED”.

Такође, царинска испостава у ову рубрику уноси напомену “Накнадно издано”, ако се увјерење издаје накнадно, или напомена “Дупликат”, ако се издаје дупликат увјерења ЕУР.1, у ком случају се у ту рубрику уноси серијски број, број ЈЦИ-е и датум издавања оригиналног увјерења. У ову рубрику се такође могу унијети и друге напомене које би могле бити од користи надлежним царинским органима, нпр. “роба се враћа, јер је приликом прегледа утврђено да се ради о оштећењу исте”.

У рубрику 8 Редни број, ознаке, бројеви и врста паковања, назив робе, уноси се:

- за “редни број” – редни бројеви робе, ако се за више врста робе тражи издавање увјерења.
- за “ознаке, бројеви и врсте паковања” – ознаке и идентификацијски бројеви на пакетима. Ако је пакет упућен (адресиран) на примаоца: уноси се адреса примаоца, број пакета наведен у фактури и опис пакета (кутија, бала, палета, бачва, и др.). Ако пакети нису обиљежени, уноси се напомена “без ознака и бројева”;
- за “опис производа” – опис производа на такав начин да омогући испостави која врши царинење да идентификује производ и утврди његово поријекло;

Напомена:

Када увјерење обухвата више врста производа, сваку врсту треба уписати у нови ред и ставити бројчану ознаку ставке (1, 2, 3, ...). Ставке треба уносити без прореда.

За пошиљке које се састоје од производа са поријеклом и производа без поријекла, потребно је описати само производе са поријеклом. Понекад је немогуће избјећи заједнички унос производа са и без поријекла на рачун (фактуру). У том случају, потребно је назначити (нпр. фуснотом, или звјездицом) који су производи без поријекла, а у поље 8 увјерења о кретању ЕУР.1, ставити одговарајућу напомену уз опис робе – нпр. “производи означени звјездицом * на фактури су без поријекла и као такви нису обухваћени овим увјерењем ЕУР.1”.

Када је на увјерењу ЕУР.1, поље намијењено за опис робе недовољно за уписивање података важних за препознавање робе, посебно код великих пошиљки, извозник може на приложеним фактурама специфицирати робу на коју се увјерење ЕУР.1 односи, а уколико је потребно, и на другим комерцијалним документима, под условом:

- да су бројеви на фактури наведени у пољу 10 увјерења о кретању ЕУР.1;
- да су фактуре, и када је релевантно, други комерцијални документи, причвршћени на увјерење прије предочења истих царинским органима;
- да су царински органи печатом овјерили фактуру и друге комерцијалне документе, званично их прилажући уз увјерење. Испод посљедњег уноса производа, обавезно подвући водоравну линију, а преостали неиспуњени простор прецртати косом цртом (књиговодствено кољено).

У рубрику 9 Бруто маса (kg) или друга јединица мјере (литра, метар, итд.), уноси се бруто маса робе или бруто количина у другим јединицама мјере које су наведене у фактури;

У рубрику 10 Фактуре, чије попуњавање није обавезно, уносе се бројеви и датуми свих фактура за робу за коју се тражи издавање увјерења о кретању ЕУР.1;

У рубрику 11 Овјера царинског органа, уносе се број ЛЦИ-е који додјељује царинска испостава, датум и мјесто издавања увјерења ЕУР.1, потпис царинског службеника и печат који се користи за овјеру увјерења о кретању ЕУР.1 (Овјерена изјава: потврда о извозу, образац, број, царинска испостава, земља или територија која издаје увјерење, датум, потпис).

У рубрику 12 Изјава извозника, уносе се мјесто и датум када је затражено издавање увјерења о кретању ЕУР.1, а потпис извозника овјерити печатом (*“Ја, доле потписани, изјављујем да горе-описана роба испуњава услове неопходне за издавање увјерења; мјесто и датум; потпис”*)

Страница 2

У рубрику 13 Захтјев за провјеру, се попуњава у случају подношења захтјева за накнадну провјеру увјерења о кретању ЕУР.1 и у исту уноси назив и адресу службе која захтијева провјеру.

У рубрику 14 Резултати провјере, уносе се резултати по обављеној провјери. Ову рубрику попуњава и овјерава орган надлежан за накнадну провјеру.

Страница 3 је копија странице број 1.

Страница 4 У изјави о подацима на основу којих роба задовољава услове за издавање увјерења о кретању ЕУР.1, довољно је дати кратак коментар, нпр.

- Извозник који је уједно и произвођач може уписати: *“Роба је произведена у производним погонима овог предузећа, а разврстава се под тарифним бројем...”*
- Извозник који је купио робу у БиХ ради извоза: *“Роба је произведена у БиХ, а разврстава се под тарифним бројем...”*

Дакле, ако извозник набавља материјал од добављача на унутрашњем тржишту, за производњу извозне робе, уз увјерење о кретању ЕУР.1 потребно је приложити и изјаву добављача (образци су у прилогу овог упутства, Анекси 3 и 4).

У рубрици о доказним исправама треба уписати све важне комерцијалне документе којима извозник располаже, а којима се доказује поријекло, као што су: пакинг-листе, товарне листе, отпремнице, изјаве добављача, увјерење о кретању ЕУР.1, које је стигло при увозу материјала који се користи за производњу извозних производа.

Образац увјерења о кретању ЕУР.1 се попуњава на службеним језицима БиХ или на језику земље увознице, у ком случају царинска испостава може тражити превод. Када царинска испостава, на основу података из захтјева за издавање увјерења ЕУР.1, изјаве добављача, података из ЛЦИ-а и исправа поднесених уз ЛЦИ, као и прегледом робе, утврди да је роба поријеклом из Босне и Херцеговине, издаје увјерење у складу са правилима о поријеклу. Увјерење о кретању ЕУР.1 прати робу након што царински инспектор унесе број и датум извозне ЛЦИ-е у рубрику 11, стави свој потпис и овјери увјерење печатом израђеним искључиво за те сврхе.

Ако царинска испостава, на основу података из изјаве добављача приложеној уз Захтјев за издавање увјерења о кретању ЕУР.1, исправа поднесених уз ЛЦИ и/или прегледом робе утврди да роба која се извози из БиХ није стекла статус робе са поријеклом из БиХ, одбиће издавање увјерења.

Члан 23.

(Накнадно издавање увјерења о кретању робе ЕУР.1)

(1) Увјерење о кретању робе ЕУР.1 може се на захтјев извозника издати након извоза, ако у вријеме извоза није издано због грешки или ненамјерних пропуста, или при увозу није прихваћено у Страни из техничких разлога (погледајте члан 36. овог упутства).

(2) Други разлог за накнадно издавање увјерења о кретању ЕУР.1 односи се на “изнимне околности”. Обзиром да је ово прилично неодређен појам који се користи за описивање непредвиђених или неуобичајених ситуација, немогуће је детаљно навести случајеве такве врсте, но дужност царинских органа је да одлуче да ли ће одређени случај сматрати изнимним или не.

(3) Извозник подноси попуњене обрасце увјерења о кретању ЕУР.1 и у рубрику 7 (Напомене) уноси “ISSUED RETROSPECTIVELY”. (Мора бити на енглеском језику). На полеђини бијелог примјерка обрасца ЕУР.1 даје слиједећу изјаву: “За дотичну робу претходно није издано увјерење о кретању ЕУР.1”, наводећи мјесто и датум извоза, број ЈЦИ и услове који су испуњени у погледу поријекла, прилаже извозну ЈЦИ и додатну документацију.

(4) На основу расположивих података надлежна царинска испостава цијени да ли је роба у тренутку прихватања царинске пријаве за извоз испуњавала прописане услове за стицање поријекла и да ли опис робе на потврди недвојбено одговара опису робе утврђеном при извозном царињењу.

(5) Накнадно издано увјерење ЕУР.1 носи датум накнадног издавања.

Напомена:

Накнадно издано увјерење не може замијенити увјерење које је одбијено од земље увознице на темељу неусаглашености са правилима о поријеклу.

Члан 24.

(Издавање дупликата увјерења о кретању робе ЕУР.1)

(1) У случају губитка или уништења увјерења о кретању робе ЕУР.1, извозник може поднијети захтјев царинским органима за издавање дупликата увјерења. Дупликат је вјеродостојна копија оригинала. Дакле, мора обухватати исту робу, те до најмањих појединости мора бити вјерна копија оригиналног примјерка. Период важења оригиналног увјерења такође се односи и на дупликат. На дупликату увјерења мора бити назначено “ДУПЛИКАТ” у рубрици 7, мјесто и датум издавања оригиналног увјерења, број ЈЦИ-е, а прилаже се копија ЈЦИ-е и остале документације којима се доказује испуњеност услова за стицање статуса робе са поријеклом. Та назнака мора бити на енглеском језику.

(2) Увијек је потребно имати у виду да, прије подношења захтјева царинским органима за издавање увјерења ЕУР.1, подносилац захтјева мора бити у могућности увјерити исте да су подаци, који су им дати, тачни и да се могу поткријепити доказима.

Члан 25.

(Издавање замјенског увјерења о кретању робе ЕУР.1)

(1) По приспјећу пошиљки у Страну или земљу или териториј са којима је кумулација примјењива, пошиљке се могу раздијелити на мање пошиљке у сврху царињења у различитим царинским испоставама у тој земљи. У том случају, замјенска увјерења о кретању робе, издана на основу увјерења ЕУР.1 које је пратило оригиналну пошиљку, морају пратити и сваку од малих пошиљки.

(2) Издавање замјенског увјерења о кретању ЕУР.1 могуће је једино под условом да је роба стављена под надзор царинског органа који издаје замјенско увјерење. Како би добио замјенско увјерење, увозник или његов овлашћени заступник морају поднијети писани захтјев царинској испостави под чији је надзор роба стављена и приложити попуњено увјерење о кретању робе ЕУР.1, у рубрици 7 назначити да је у питању замјенско увјерење, унијети серијски број оригиналног увјерења које прати робу, те дати писану изјаву да се ради о истој роби која је увезена или дијелу пошиљке за које је претходни документ издан.

(3) Овај се поступак примјењује само када се ради о пошиљкама које се раздјељују и шаљу до другог одредишта унутар територије Стране или земље или територије са којима је могуће примијенити кумулацију.

(4) Замјена увјерења о кретању ЕУР.1 није могућа ако су производи или дио пошиљке послани из једне Стране у другу Страну, или земљу или територију са којима се кумулација примјењује. У таквим случајевима потребно је у БИХ издати ново увјерење (члан 21. овог упутства).

(5) Замјенско увјерење се не може издати за робу која је пуштена у слободан промет или стављена у поступак унутрашње обраде.

Члан 26.

(Одвојено књиговодствено исказивање)

(1) Надлежни царински органи могу, на писмени захтјев дотичних Страна, допустити заједничко складиштење робе, но метод такозваног “одвојеног књиговодственог исказивања” ће се користити за вођење залиха материјала са поријеклом и оних без поријекла, који су идентични и узајамно замјењиви.

(2) Предузеће којем је одобрено одвојено књиговодствено исказивање може поднијети захтјев за издавање доказа о поријеклу за оне количине производа који се могу сматрати производима са поријеклом.

(3) Корисник овог одобрења мора водити сталну евиденцију о залихама, а надлежна царинска испостава надзирати њихову употребу, те ако закључи да се користи на неисправан начин, иста повући.

Члан 27.

(Изјава на фактури)

(1) Као доказ о поријеклу робе, изјаву на фактури може сачинити:

- овлашћени извозник (погледајте слиједећи члан овог Упутства) за сваку пошиљку, без обзира на вриједности исте или
- сваки извозник за пошиљку чија укупна вриједност не прелази 6000. ЕУР.

(2) При одређивању вриједности пошиљке у сврху састављања изјаве на фактури, потребно је поменути “цијена фцо творнице”, као што је дефинисано чланом 3. овог упутства.

(3) Сврха ове алтернативне могућности јесте поједностављење поступка за извознике који редовно извозе своје производе у земље (партнере) унутар пан-европске кумулацијске зоне. Од њих се не тражи да поднесу захтјев царинским органима за издавање увјерења ЕУР.1 за сваку пошиљку. Међутим, прије него што им је одобрено да сачине изјаву на фактури, без обзира на вриједност пошиљке, овлашћени извозници морају испунити одређена правила и услове.

(4) У вези са самом изјавом на фактури, садржина текста којег овлашћени извозник мора користити обухвата слиједеће (Анекс IV Протоколу):

“Извозник производа обухваћених овом исправом (царинско овлаштење бр...) изјављује да су, осим ако је друкчије изричито наведено, ови производи.....преференцијалног поријекла.”

(5) Приликом попуњавања изјаве на фактури, потребно је имати на уму слиједеће:

- текст изјаве мора бити усаглашен са текстом прописаним Анексом IV Протоколу;
- за пошиљке сачињене од робе која је поријеклом из више од једне Стране или земаља или територија са којима се кумулација примјењује, у текст изјаве на фактури уносе се називи и званичне скраћенице дотичних земаља или се упућује на посебну напомену у изјави;
- назив или званична скраћеница за сваку дотичну земљу уноси се у фактуру за сваку наведену ставку;
- изјава може бити сачињена и на копијама фактура, под условом да копије носе потпис извозника, као што је обавезно на оригиналним фактурама. Овлашћени извозници којима је одобрено да не потпишу оригиналне примјерке изјава на фактурама нису обавезни потписати такве изјаве на фотокопијама фактура;
- изјаву на фактури могуће је сачинити и на полеђини фактуре;
- изјаву на фактури могуће је сачинити и на одвојеном листу фактуре, под условом да је тај лист очигледно дио фактуре;
- уколико извозник сачини изјаву на фактури на наљепници која се накнадно ставља на фактуру, не смије постојати сумња да је наљепницу ставио извозник. Његов потпис и печат требају покривати и наљепницу и фактуру;
- изјава добављача или изјава која је дана на отпремници или другом комерцијалном документу мора идентификовати извозника;
- потребно је сачинити изјаву: ”Кумулација се примјењује са....(назив земље/земаља)” или “Кумулација се не примјењује” .

Напомена:

У случајевима када је производ са поријеклом у цијелости добијен или када су материјали без поријекла који су коришћени у производњи прошли кроз поступак довољне обраде, изјава “Кумулација се примјењује са” се брише, док изјава “Кумулација се не примјењује” остаје у тексту. Изјаве “Кумулација се примјењује са” и “Кумулација се не примјењује” морају бити на енглеском језику.

Изјаву на фактури даје извозник када се производи на које се изјава односи извозе, или након извоза, под условом да је иста предочена у земљи увозници не касније од двије године након увоза производа на које се односи.

Члан 28. (Овлашћени извозник)

(1) Статус овлашћеног извозника из БиХ у Стране може добити сваки извозник који испуни услове које Управа за индиректно опорезивање – Сектор за царине, сматра потребним, а то су слиједећи:

- да је извозник уједно и произвођач робе (шпедитери не могу бити овлашћени извозници);
- да су отпреме робе честе (десет и више пута мјесечно);
- да уредно измирује своје царинске и пореске обавезе;
- да против њега нису покретани царински прекршаји;
- да познаје важећа правила о поријеклу, односно да има запослену особу више или високе стручне спреме која познаје правила поријекла;
- да прође провјеру знања коју проводи комисија УИО;
- да посједује све документе којима доказује поријекло;

- да књиговодствени записи омогућавају утврђивање поријекла.
- (2) Захтјев за добијање статуса овлашћеног извозника подноси се УИО – Сектору за царине. У истом треба навести који су то извозни производи, на основу чега ти производи стичу поријекло, колико је било извоза у претходној години, те колико су честе испоруке.
- (3) Извозник, такође, мора дати изјаву:
- да ће Изјаву на фактури давати само за робу коју испуњава услове за стицање статуса поријекла;
 - да ће у сваком тренутку царинским органима дати на увид сву тражену документацију,
 - да преузима пуну одговорност у случају нетачних навода о поријеклу или злоупотребе овлашћења,
 - да преузима пуну одговорност за сваку Изјаву на фактури која га идентификује као да ју је сам ручно потписао,
 - да ће сву документацију на основу које је Изјава на фактури дана, чувати најмање три године од датума давања изјаве.
- (4) Уз захтјев треба приложити и слиједеће документе:
- доказ о наводима датим у захтјеву,
 - овјерену копију регистрације предузећа са депонованим потписима лица овлашћених за потписивање и
 - доказ о плаћеној административној такси.
- (5) Када Сектор за царине проведе све предвиђене процедуре и провјери све наводе, донијеће одлуку о додјели овлашћења. Уколико су испуњени потребни услови, извозник добија одобрење о поједностављењу поступка потврђивања статуса поријекла, тј. број одобрења који је дужан увијек унијети, у за то посебно намијењен простор, у Изјави на фактури.
- (6) Управа за индиректно опорезивање – Сектор за царине ће водити сву евиденцију издатих овлашћења и о томе обавијестити контролне органе и остале организационе јединице, те царинске органе земаља према којима је овај статус могуће примијенити.
- (7) Редовне контроле овлашћених извозника од стране царинских органа морају осигурати да се добијено овлашћење непрестано користи на одговарајући начин.
- (8) Царински органи могу повући издато одобрење кад год оцијене да се прописани услови више не испуњавају или да извозник неисправно користи дано одобрење.

Члан 29. **(Ваљаност доказа о поријеклу)**

- (1) Документовани докази о поријеклу имају рок важења од четири мјесеца, а то могу бити или увјерење о кретању ЕУР.1 или Изјава на фактури. Тај рок почиње тећи од дана издавања или сачињавања, а исти се у периоду од 4 мјесеца подноси на увид царинским органима.
- (2) Када се роба налази у поступку царинског складиштења, доказ о поријеклу се подноси у тренутку доласка робе у царинско складиште (тј. приликом подношења царинске пријаве) или у било које друго вријеме током њеног складиштења, али у периоду од четири мјесеца од дана издавања у земљи извозници. Када се роба ускладиштена на овакав начин након одређеног времена пусти у слободан промет, сматраће се да је прописани временски рок испоштован.
- (3) Под одређеним условима, царински органи земље увознице могу прихватити доказ о поријеклу након истека периода ваљаности. Они могу прихватити и закашњели доказ о

поријеклу, када се околности кашњења његовог предочавања прихватају као изнимне. Изнимне околности у овоме контексту подразумевају слиједеће: околности које су ван контроле увозника или његовог заступника, а које се дешавају ријетко и које не компромитују способност царинских органа земље увознице да провјере поријекло робе.

(4) Закашњели докази о поријеклу такође могу бити прихваћени тамо гдје се производи предоче царинским органима земље увознице прије истицања ваљаности документа. “Предочен” у овом случају значи да увозник презентује робу царинским органима, те укаже на то да роба има преференцијално поријекло.

(5) Правило о периоду ваљаности је дио контролног поступка који служи за осигурање да се преференцијални тарифни третман може додијелити само оној роби која задовољава правила о поријеклу. Оно што је битно када се појаве питања у вези стварног поријекла робе, јесте да се одмах почне са прикупљањем потребних информација.

(6) Само правило на одређен начин обавезује увозника да предочи доказе о поријеклу у периоду од четири мјесеца од дана издавања истога, како би тиме помогао да се задовоље потребе контроле. Прихватање закашњелог доказа о поријеклу се одвија по оцјени, односно оно није неограничено, јер треба узети у обзир захтјеве провјере.

Члан 30.

(Увоз дјелимичних пошиљки)

(1) Царински органи земље увознице могу, на захтјев увозика, дозволити да се за производе у растављеном или несастављеном стању, у значењу Општег правила 2(а) Царинске тарифе БиХ, који су разврстани у Одјелцима XVI и XVII или тарифним бројевима 7308 и 9406 ЦТ БиХ, а који се увозе сукцесивно, подноси само један доказ о поријеклу при увозу првог дијела пошиљке.

(2) Царинска испостава у којој се обавља поменути поступак ће надгледати да ли су испуњени услови прописани за примјену преференцијалног третмана.

Члан 31.

(Изузимање од подношења доказа о поријеклу)

(1) Робе које приватна лица шаљу приватним лицима или су дио личног пртљага путника сматрају се производима с поријеклом за које се не захтијева подношење доказа о поријеклу, под условом да нису комерцијалног карактера и да нема сумње у истинитост усмене изјаве дане од стране лица које носи или прима робу.

(2) Укупна вриједност робе која се прима у пакетима не смије прећи 500 евра, а вриједност робе која чини лични пртљак путника 1200 евра. Када царински органи основано сумњају у исказану вриједност и поријекло робе, те у истинитост изјаве, странку упућују у редован поступак царинења, с тим да у том поступку ради остваривања преференцијала мора поднијети доказ о поријеклу.

Члан 32.

(Пратећа документација)

(1) По подношењу захтјева за издавање увјерења о кретању ЕУР.1 или сачињавања изјаве на фактури, извозник мора у сваком тренутку бити спреман царинским органима обезбиједити све додатне информације које они захтијевају. Пратећа документација би требала помоћи царинским органима да потврде преференцијални статус поријекла робе на коју се односи увјерење о кретању ЕУР.1.

(2) Документација се, између осталог, састоји од слиједећег: изјаве добављача, доказа о поријеклу, фактура, књиговодствене евиденције, норматива, отпремница, те описа процеса производње. Дакле, извозници морају знати да приликом подношења захтјева за издавање доказа о поријеклу, такође морају бити у могућности поткријепити свој захтјев одговарајућом документацијом која би послужила као доказ да је њихов захтјев исправан.

(3) Докази о поријеклу могу се издати и за било коју другу робу када, због значајног временског размака између датума производње или увоза, с једне стране, те датума извоза, с друге стране, уобичајена пратећа документација није више доступна, под слиједећим условима:

- датум производње или извоза робе мора бити ван временског периода током којег су трговци дужни водити евиденцију;
- да се за робу може тврдити да има статус поријекла на основу других доказа, као што су изјава произвођача или било ког другог трговца, мишљење стручњака, ознаке на роби или опис, итд.; и
- да не постоје индикације да роба не испуњава захтјеве правила о поријеклу.

Члан 33. (Чување доказа о поријеклу)

(1) Извозник робе дужан је чувати захтјеве за издавање увјерења о кретању ЕУР.1 или копије дане Изјаве на фактури, као и пратећу документацију најмање три године.

(2) Царински органи земље извознице морају чувати образац захтјева за издавање увјерења о кретању робе ЕУР.1 најмање три године.

(3) Царински органи земље увознице такође морају чувати најмање три године увјерења о кретању робе ЕУР.1 или Изјаву на фактури, поднесене у царинском поступку.

ГЛАВА VI АДМИНИСТРАТИВНА САРАДЊА

Члан 34. (Накнадна провјера доказа о поријеклу)

(1) Накнадне провјере доказа о поријеклу изданих од стране царинских органа земље извознице, захтијевају се ако постоји основана сумња у аутентичност изданих докумената или у испуњеност прописаних услова за стицање преференцијалног статуса. Уз захтјев за накнадну провјеру доказа о поријеклу од користи је и сва расположива документација која упућује на сумњу и наводи конкретне разлоге за провјеру. Та се документација прилаже уз захтјев за накнадну провјеру.

(2) Појам основане сумње у овом контексту може значити, између осталог:

- на Изјави на фактури недостаје потпис извозника;
- увјерење о кретању ЕУР.1 није потписано или нема назначен датум издавања од стране царинских органа;
- печат који се користи за овјеру докумената не одговара отиску печата, као што су земље Страна дале на знање;
- ознака на амбалажи не одговара поријеклу које је пријављено на предоченом доказу о поријеклу.

(3) Уколико царински орган услијед основане сумње одлучи доказ о поријеклу послати на провјеру, употреба преференцијалне тарифе је тиме одложена док год је у току поступак накнадне провјере. Увознику се може понудити да пусти робу у слободан промет уз

полагање одговарајућег обезбијеђења у висини царине и других царинских дажбина, до добијања резултата провјере.

(4) Поред тога, накнадне провјере могу бити затражене и на основу случајног одабира, узимајући у обзир и резултате мјера за процјене ризика. Стога, провјере су оправдане и у случајевима када се роба велике вриједности у континуитету увози током дужег временског периода, а пропраћена је исправном документацијом и доказом о поријеклу који не даје разлог за било какву сумњу. У таквим случајевима неће доћи до одлагања у примјени преференцијалног третмана.

(5) Царински органи у земљи извозници врше накнадну провјеру доказа о поријеклу поновним прегледом документације коју им је у поступку извозног царинења приложио извозник или његов овлашћени заступник. Поред тога, потребно је прибавити додатне податке и информације од произвођача/извозника и то увидом у пословне књиге, упознавањем са процесом производње, коришћеним репроматеријалом, нормативом производње и свим што може бити од утицаја за оцјену статуса робе, сходно правилима о поријеклу.

(6) Накнадну провјеру обавља царинска испостава у којој је предметна роба извозно оцаринена. Службеници који су обавили накнадну провјеру дужни су сачинити записник који садржи све податке који су утицали на дефинисање статуса робе, потписати га и уз исти приложити копију документације овјерене од стране надлежне царинске испоставе (узорак се налази у прилогу овом Упутству, Анекс 5). Записник обавезно потписује и шеф царинске испоставе, а ако је провјера извршена код извозника, и одговорно лице у предузећу.

(7) Са резултатимаведеног поступка накнадне провјере треба упознати извозника достављањем записника о накнадној провјери.

Члан 35.

(Достављање резултата накнадне провјере)

(1) Резултати извршених накнадних провјера достављају се царинским органима земље која је тражила накнадну провјеру у року од десет мјесеци, или се у противном царинске дажбине наплаћују у случајевима основане сумње.

(2) Треба имати у виду да, уколико се примјењују одредбе о кумулацији поријекла, уз одговор се мора доставити и копија увјерења о кретању робе ЕУР.1 или Изјаве на рачуну, на темељу којих је доказ о поријеклу првенствено издан.

Члан 36.

(Разлози за одбијање прихватања увјерења о кретању робе ЕУР.1)

(1) Када се ради о формалним разлозима, односно неприхватању доказа о поријеклу усљед техничких разлога, оригинални доказ се враћа увознику како би му се омогућило да накнадно поднесе исправан доказ.

(2) Технички разлози за одбијање доказа о поријеклу могу бити сљедећи:

- увјерење о кретању робе ЕУР.1 је другачијег облика од прописаног (нпр. на подлози нема “ guilloche ” узорка, разликује се по величини и боји, нема серијски број, није штампан на једном од службених језика);
- једна од обавезних рубрика није попуњена (нпр. Рубрика 4);
- увјерење о кретању ЕУР.1 није потписано (нпр. Рубрика 11);

- увјерење издао орган који није надлежан;
- увјерење није оригинал, већ копија истог;
- користи се нови печат, без претходног обавјештења о томе.

(3) У овим случајевима, увјерење о кретању се означава са “ДОКУМЕНТ НИЈЕ ПРИХВАЋЕН” и наводе се разлози. Увјерење се потом враћа увознику како би му се омогућило да обезбиједи нови, накнадно издан документ (члан 23. овог упутства). Царински органи задржавају копију одбијеног документа за даљу контролу, а декларанту се омогућава подношење непотпуне царинске пријаве и одређује рок од најдуже четири мјесеца за достављање исправног доказа о поријеклу, уз обезбјеђење евентуалног царинског дуга.

(4) Случајеви грешака у куцању текста које се појављују на доказима о поријеклу, или незнатних неусаглашености између изјаве дане у доказу о поријеклу и докумената приложених за потребе увоза, морају се јасно разликовати од горе наведених случајева. Докази о поријеклу неће бити аутоматски одбијени по открићу да садрже грешке, под условом да су царински органи земље увознице сигурни да се ти докази о поријеклу односе на робу, те да су усаглашени са робом уз коју су предочавају. Међутим, царински органи земље увознице одлучују да ли су грешке довољно озбиљне како би докази о поријеклу били одбијени. Наравно, појам “грешке” у овом контексту искључује лажне информације, дане с предумишљајем.

Члан 37.

(Одбијање примјене преференцијалног третмана)

(1) Царински органи одбијају примјену преференцијалног третмана за увезену робу у случајевима у којима постоји основана сумња. То, између осталог, обухвата и слиједеће случајеве у којима се доказ о поријеклу сматра неприхватљивим без претходног захтјева за накнадну провјеру:

- роба на коју се односи увјерење о кретању ЕУР.1 није предвиђена за повлашћено поступање;
- рубрика предвиђена за опис робе (Рубрика 8) није попуњена или се односи на робу која се разликује од оне која је предочена;
- доказ о поријеклу издаје земља која не припада преференцијалном систему чак и ако је роба поријеклом из земље која припада систему (нпр. ЕУР.1 издан у Украјини за производе поријеклом из Хрватске);
- једна од обавезних рубрика на увјерењу за кретање ЕУР.1 носи трагове неовјерених исправки или брисања (нпр. рубрике које описују робу или наводе број пакета, земљу одредницу или земљу поријекла);
- рок важења увјерења о кретању ЕУР.1 истекао из разлога различитих од оних који су обухваћени прописима (нпр. изнимне околности), осим у случајевима када је роба предочена прије истицања рока;
- доказ о поријеклу накнадно издан за робу коју се покушало увести преваром;
- Рубрика 4 увјерења о кретању ЕУР.1 носи назив земље која није Страна ЦЕФТА Споразума, у оквиру којег се тражи повлаштено поступање;
- Рубрика 4 увјерења о кретању ЕУР.1 носи назив земље са којом се кумулација не примјењује (нпр. ЕУР.1 издан у Србији за производе руског поријекла који се увозе у БиХ).

(2) Царински органи у наведеним случајевима стављају ознаку “НЕПРИМЈЕЊИВО” на доказ о поријеклу и исти задржавају у својој документацији. Царински органи земље извознице требају бити благовремено обавијештени о овом случају.

ГЛАВА VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38. (Ступање на снагу)

Ово упутство ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику БиХ”, а биће објављено и на web страници Управе.

Број: **01-02-2187-20 /07**
Датум: **21.11.2007. године**

**ДИРЕКТОР
КЕМАЛ ЧАУШЕВИЋ**

Анекс I

Bosna i Hercegovina Uprava za indirektno-neizravno oporezivanje Banja Luka		Босна и Херцеговина Управа за индиректно опорезивање Бања Лука
УВЈЕРЕЊЕ О НЕМАНИПУЛАЦИЈИ		
1. Име и адреса шпедитера/транспортног предузећа		
2. Подаци о пошиљци а) Опис робе		
б) Земља поријекла робе	ц) Превозни документ (број и датум)	
д) Датум истовара у БиХ	е) Датум поласка из БиХ	
ф) Земља одредница	г) Превозно средство/рег.ознаке	
3. Изјава шпедитера/ транспортног предузећа Ја/Ми изјављујем/о да а) горе описана роба је превезена у наведену земљу одредницу из БиХ без икаквих измјена или манипулације; и б) сви подаци наведени горе су истинити и тачни. Потпис овлашћеног лица: Име: Одредиште: Датум: (печат предузећа)		
4. ОВЈЕРА ЦАРИНСКИХ ОРГАНА БиХ		

Ми потврђујемо да је по нашем сазнању изјава извозника истинита и тачна. Ово Увјерење се издаје без обавезујућих посљедица или обавеза са наше стране које би проистекле из било којих околности.

Потпис овлашћеног лица:

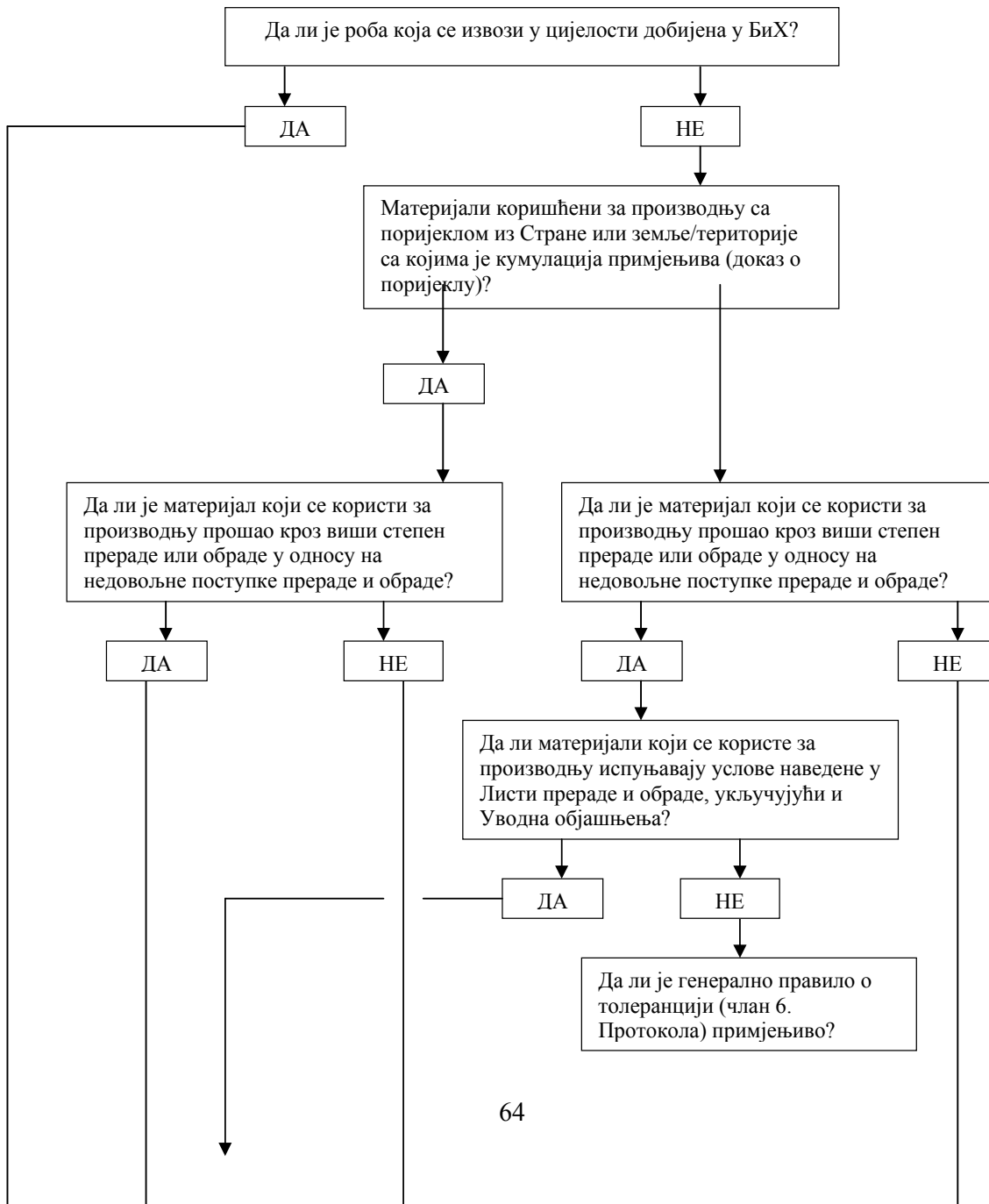
Име:

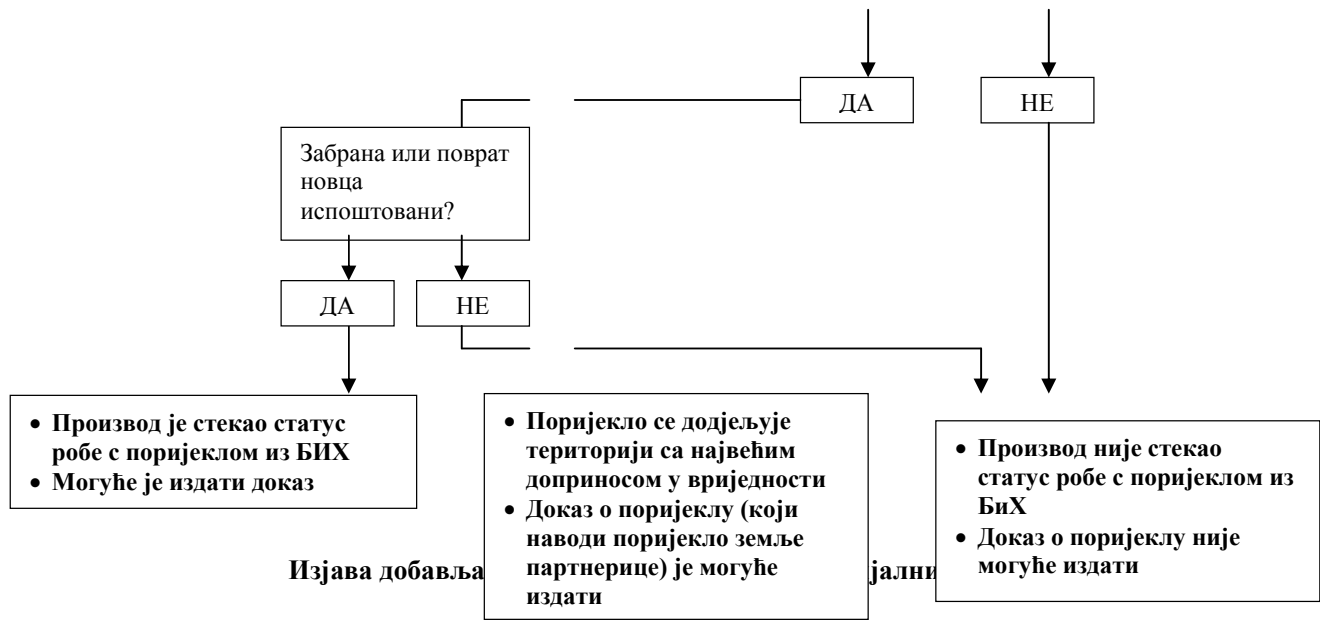
Одредиште:

Датум:

Анекс 2

ВОДИЧ ЗА УТВРЂИВАЊЕ СТАТУСА “ПРОИЗВОДА СА ПОРИЈЕКЛОМ”

Изјава добављача, која се наводи даље у тексту, мора бити састављена у складу са фуснотама. Међутим, примједбе у фуснотама се не морају приказати.

ИЗЈАВА

Ја, доле потписани, изјављујем да је роба наведена у овом документу.....⁽⁵⁾ поријеклом из⁽⁶⁾ и да задовољава правила о поријеклу која регулишу преференцијалну трговину са.....⁽⁷⁾.

Изјављујем да ⁽⁸⁾:

- Кумулација се примјењује са(назив земље/земаља)
- Кумулација није примијењена.

Обавезујем се да ћу царинским органима на њихов захтјев обезбиједити сву потребну документацију.

.....⁽⁵⁾
⁽⁶⁾
⁽⁷⁾

⁵ Уколико је у питању само одређена врста робе наведене у документу, таква роба мора бити јасно назначена или обиљежена, те напомена унесена у изјаву мора гласити: “.....наведена у овом документу и означена.....поријеклом је из.....”

⁶ БиХ, земља или скупина земаља или територија из којих роба потиче

⁷ Навести земљу, скупину земаља или територију које су у питању

⁸ Попунити, тамо гдје је потребно, само за робу која има статус преференцијалног поријекла у контексту преференцијалних трговачких односа са једном од земаља поменутих у члану 3. и 4. Анекса ЦЕФТА Споразуму, на који је се може примијенити Пан-европска кумулација поријекла

⁵ Мјесто и датум

⁶ Име и позиција у предузећу

⁷ Потпис

Дугорочна изјава добављача за производе са преференцијалним статусом

Изјава добављача, која се наводи даље у тексту, мора бити састављена у складу са фуснотама. Међутим, примједбе у фуснотама се не морају приказати.

ИЗЈАВА

Ја, доле потписани, изјављујем да роба описана доле:

.....⁽¹⁾
.....⁽²⁾

која се редовно доставља⁽³⁾, поријеклом је из⁽⁴⁾ и задовољава правила о поријеклу која регулишу преференцијалну трговину са.....⁽⁵⁾.

Изјављујем да⁽⁶⁾:

- Кумулација се примјењује са(назив земље/земаља)
- Кумулација није примијењена.

Изјава важи за слиједеће пошиљке ових производа посланих из..... у
.....⁽⁷⁾

Обавезујем се да ћу одмах обавијеститио престанку важења ове изјаве.

Обавезујем се да ћу царинским органима на њихов захтјев обезбиједити сву потребну документацију.

.....⁽⁸⁾
.....⁽⁹⁾
.....⁽¹⁰⁾

¹ Опис

² Трговачка ознака, као што се користи на фактурама, нпр. модел бр.

³ Назив предузећа којем се роба доставља

⁴ БиХ, земља, скупина земаља или територија из којих роба потиче

⁵ Земља, скупина земаља или територија, које су у питању

⁶ Попунити, тамо гдје је потребно, само за робу која има статус преференцијалног поријекла у контексту преференцијалних трговинских односа са једном од земаља поменутих у члану 3. и 4. Анекса ЦЕФТА Споразуму, на који се може примијенити Пан-европска кумулација поријекла

⁷ Наведите датуме. Наведени период не смије бити дужи од 12 мјесеци.

⁸ Мјесто и датум

⁹ Име и позиција у предузећу

¹⁰ Потпис

Анекс 5

У складу са одредбама члана 33. Протокола 4 ЦЕФТА Споразума, а на захтјев

_____ (надлежног царинског органа земље која подноси захтјев), број _____ од _____, извршена је накнадна провјера доказа о поријеклу (ЕУР 1 / Изјава на фактури), број _____, од _____, и сачињен

ЗАПИСНИК О НАКНАДНОЈ ПРОВЈЕРИ ДОКАЗА О ПОРИЈЕКЛУ

1 Основни подаци

1.1 Извозник

а) име, назив предузећа _____

б) адреса, сједиште _____

1.5 Извезена роба

е) трговачки назив робе _____

б) тарифни број робе _____

ц) вриједност робе _____

д) количина робе _____

1.6 Докази о поријеклу

г) серијски број увјерења о кретању ЕУР.1 _____

б) царинска испостава која је издала и овјерила увјерење _____

ц) датум овјере _____

д) Изјава на рачуну број _____

е) Изјава на рачуну потписана од _____

ф) роба извозно царињена у ЦИ _____

1.7 Подносилац захтјева за накнадну провјеру

Страна ЦЕФТЕ _____

2 Детаљнији подаци

2.1 документација приложена током поступка накнадне провјере извозника (рачуни, докази о поријеклу, изјаве добављача, нормативи, ...)

-
-
- 2.5 Извезена роба
д) произведена у властитој творници _____
б) купљена _____
ц) увезена _____
д) набављена на домаћем тржишту _____
- 2.6 Коришћени материјал/роба
е) трговачки назив робе _____
б) тарифни број _____
ц) вриједност _____
д) количина _____
- 2.7 Статус поријекла коришћене робе
а) са поријеклом _____
б) без поријекла _____
3. Попратна документација
д) доказ о поријеклу
б) изјава добављача
ц) куповне фактуре
- 4.1. Обављен поступак прераде или обраде _____
- 4.2. Прописани услови за стицање статуса поријекла уколико је прошла кроз поступак обраде или прераде _____
- 3.5 Пратећа документација
- 3.6 Опис производње и рачуноводствена документација (уколико је примјенљиво)*
5. Статус извезене робе
с) роба има статус поријекла из БиХ (навести примјенљиве одредбе Протокола)
б) роба нема статус поријекла из БиХ (навести разлоге услијед којих је доказ о поријеклу издан за извезену робу, а иста не испуњава услове за стицање статуса робе с поријеклом)

Потпис царинског службеника**

Потпис извозника (уколико је примјењиво) ***

Потпис шефа ЦИ

Напомене:

*)

Поред записника, Средишњем уреду треба доставити и овјерене копије документације на основу којих је утврђено да роба, која је била предмет провјере, испуњава, односно не испуњава прописане услове за стицање статуса робе са поријеклом.

**)

У случајевима да се накнадна провјера испуњености услова за стицање статуса робе са поријеклом може извршити у надлежној царинској испостави само на основу расположиве документације у поступку извозног царинења, записник сачињавају и потписују службеници који су обавили провјеру и шеф ЦИ.

***)

Уколико се накнадна провјера испуњености услова за издавање доказа о поријеклу обавља у предузећу, записник одмах сачињавају царински службеници, како би исти потписало надлежно лице у предузећу.

Записник су дужни потписати и царински службеници који су обавили накнадну провјеру у предузећу.

**UPUTA
O PROVEDBI PRAVILA O PODRIJETLU U PREFERENCIJALNOJ
TRGOVINI U OKVIRU SREDNJEEUROPSKOG SPORAZUMA O
SLOBODNOJ TRGOVINI**

SADRŽAJ

GLAVA I – Uvodne i zajedničke odredbe	3
ČLANAK 1 – PREDMET.....	3
ČLANAK 2 – PRAVNA OSNOVA.....	3
ČLANAK 3 – DEFINICIJE.....	3
ČLANAK 4 – OPĆI ZAHTJEVI ZA PRIMJENU PREFERENCIJALNOG TRETMANA.....	4
GLAVA II – DEFINICIJA POJMA “PROIZVODI S PODRIJETLOM”	5
ČLANAK 5 – PROIZVODI S PODRIJETLOM.....	5
ČLANAK 6 – CJELOVITO DOBIVENI PROIZVODI.....	5
ČLANAK 7 – DOVOLJNO OBRADENI ILI PRERAĐENI PROIZVODI.....	5
ČLANAK 8 – NEDOVOLJNI POSTUPCI OBRADJE ILI PRERAĐE.....	7
ČLANAK 9 – KLAUZULA O OPĆOJ TOLERANCIJI.....	8
ČLANAK 10 – KUMULACIJA PODRIJETLA U OKVIRU CEFTA SPORAZUMA.....	8
ČLANAK 11 – KUMULACIJA PODRIJETLA U OKVIRU SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU.....	10
ČLANAK 12 – KLASIFIKACIJSKA JEDINICA.....	11
ČLANAK 13 – PRIBOR, REZERVNI DIJELOVI I ALAT.....	11
ČLANAK 14 – PRAVILO ZA SETOVE.....	11
ČLANAK 15 – NEUTRALNI ELEMENTI.....	12
GLAVA III – TERITORIJALNI ZAHTJEVI	13
ČLANAK 16 – PRINCIP TERITORIJALNOSTI.....	13
ČLANAK 17 – IZRAVNI PRIJEVOZ.....	14
ČLANAK 18 – IZLOŽBE.....	14
GLAVA IV – POVRAT ILI IZUZEĆE	15
ČLANAK 19 – ZABRANA POVRATA ILI IZUZEĆE OD CARINSKIH PRISTOJBI.....	15
GLAVA V – DOKAZ O PODRIJETLU	16
ČLANAK 20 – VRSTE DOKAZA O PODRIJETLU.....	16
ČLANAK 21 – IZDAVANJE UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	16
ČLANAK 22 – POPUNJAVANJE UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	16
ČLANAK 23 – NAKNADNO IZDAVANJE UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	19
ČLANAK 24 – IZDAVANJE DUPLIKATA UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	19
ČLANAK 25 – IZDAVANJE ZAMJENSKOG UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	20
ČLANAK 26 – ODVOJENO KNJIGOVODSTVENO ISKAZIVANJE.....	20
ČLANAK 27 – IZJAVA NA RAČUNU.....	21
ČLANAK 28 – OVLAŠTENI IZVOZNIK.....	22
ČLANAK 29 – VALJANOST DOKAZA O PODRIJETLU.....	23
ČLANAK 30 – UVOZ DJELOMIČNIH POŠILJKI.....	23
ČLANAK 31 – IZUZIMANJE OD PODNOŠENJA DOKAZA O PODRIJETLU.....	23
ČLANAK 32 – PRATEĆA DOKUMENTACIJA.....	24
ČLANAK 33 – ČUVANJE DOKAZA O PODRIJETLU.....	24
GLAVA VI – ADMINISTRATIVNA SURADNJA	24
ČLANAK 34 – NAKNADNA PROVJERA DOKAZA O PODRIJETLU.....	24
ČLANAK 35 – DOSTAVLJANJE REZULTATA NAKNADNE PROVJERE.....	25
ČLANAK 36 – RAZLOZI ZA ODBIJANJE PRIHVAĆANJA UVJERENJA O KRETANJU ROBE EUR.1.....	25
ČLANAK 37 – TRAJNO UKIDANJE PREFERENCIJALNOG TRETMANA.....	26

GLAVA VII – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	27
ČLANAK 38 – PRESTANAK VAŽENJA PRETHODNIH PROPISA.....	27
ČLANAK 39 – STUPANJE NA SNAGU.....	27

Sukladno članku 15. Zakona o Upravi za neizravno oporezivanje (“Službeni glasnik BiH”, broj 89/05) i članka 61. stavak 2. Zakona o upravi (“Službeni glasnik BiH”, broj 32/02), ravnatelj Uprave za neizravno oporezivanje donosi

**UPUTU
O PROVEDBI PRAVILA O PODRIJETLU U PREFERENCIJALNOJ
TRGOVINI U OKVIRU SREDNJEUROPSKOG SPORAZUMA O
SLOBODNOJ TRGOVINI**

GLAVA I UVODNE I ZAJEDNIČKE ODREDBE

**Članak 1.
(Predmet)**

(1) Ovom Uputom se propisuje način rada i postupanja kada je u pitanju primjena pravila o podrijetlu robe u preferencijalnoj trgovini između zemalja potpisnica Srednjeeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Republika Makedonija, Republika Moldavija, Republika Crna Gora, Republika Srbija i Privremena administrativna misija UN-a na Kosovu, sukladno Rezoluciji 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija, dalje u tekstu “Strane”).

(2) Ova Uputa se ne odnosi na:

- Preferencijalnu trgovinu s Europskom zajednicom sukladno autonomnim trgovačkim mjerama (ATM) jednostrano dodijeljenim Bosni i Hercegovini i
- Preferencijalnu trgovinu s zemljama koje nisu potpisnice CEFTA 2006, a s kojima je BiH zaključila sporazume o slobodnoj trgovini.

(3) Odredbe o podrijetlu iz Glave II Upute o primjeni pravila o podrijetlu robe u preferencijalnoj trgovini između Bosne i Hercegovine i Europske zajednice (UNO, Br.02-413/07 od 5. veljače, 2007. godine) u svezi s Obvezujućom informacijom o podrijetlu robe, također se primjenjuju i na pitanja koja su predmetom ove Upute.

**Članak 2.
(Pravna osnova)**

Pravna osnova za sva pitanja koja su predmetom ove Upute regulirana su odredbama:

- Članka 24. Zakona o carinskoj politici BiH (“Službeni glasnik BiH”, broj: 57/04 i 51/06), (dalje u tekstu, Zakon) i
- Srednjeeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (dalje u tekstu: CEFTA 2006, Aneks 1 Sporazumu o izmjeni i pristupanju Srednjeeuropskom sporazumu o slobodnoj trgovini). Protokol koji se odnosi na definiciju pojma “proizvoda s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje sačinjavaju Aneks 4 CEFTA 2006 (dalje u tekstu: Protokol).

**Članak 3.
(Definicije)**

U smislu ove Upute, navedeni pojmovi imaju sljedeće značenje (članak 1. Protokola):

- (a) “izrada” znači bilo koju vrstu obrade ili prerade, uključujući sklapanje ili posebne postupke;
- (b) “materijal” znači bilo koji sastojak, sirovinu, komponentu ili dio koji se koristi u izradi proizvoda;
- (c) “proizvod” znači proizvod koji se izrađuje, čak i ako je namijenjen za kasniju uporabu u nekom drugom postupku izrade;
- (d) “roba” znači materijale i proizvode;
- (e) “carinska vrijednost” znači vrijednost određenu sukladno Sporazumu o primjeni članka VII Općeg sporazuma o tarifama i trgovini (Sporazum o carinskoj vrijednosti Svjetske carinske organizacije) iz 1994. godine;
- (f) “cijena fco tvornica” znači cijenu plaćenu za proizvod proizvođaču u Strani u čijem je poduzeću obavljena zadnja obrada ili prerada, pod uvjetom da ta cijena uključuje vrijednost svih upotrijebljenih materijala, uz odbijanje unutrašnjih poreza koji se vraćaju ili mogu biti vraćeni nakon izvoza dobivenog proizvoda;
- (g) “vrijednost materijala” znači carinsku vrijednost u trenutku uvoza materijala bez podrijetla koji se koriste, ili, ukoliko nije poznato i ne može se utvrditi, prvu cijenu koju je moguće utvrditi, a koja je plaćena za te materijale u Strani;
- (h) “vrijednost materijala s podrijetlom” znači vrijednost takvih materijala koji su definirani stavkom (g), uz neophodne izmjene;
- (i) “dodana vrijednost” podrazumijeva cijenu proizvoda fco tvornice, umanjenu za carinsku vrijednost svakog uključenog materijala podrijetlom iz Strane, Europske zajednice ili neke od drugih zemalja navedenih u članku 3., s kojima se kumulacija može primijeniti, ili ukoliko carinska vrijednost nije poznata ili se ne može utvrditi, prvu cijenu koju je moguće utvrditi, a koja je plaćena za te materijale u Ugovornoj strani;
- (j) “glave” i “tarifni brojevi” podrazumijevaju glave i brojeve (četveroznamenkaste šifre) koje se koriste u nomenklaturi koja sačinjava Harmonizirani opis roba i sustava kodiranja, a koji se u ovom Protokolu pominje kao “Harmonizirani sustav” ili “HS”;
- (k) “razvrstan” se odnosi na razvrstavanje proizvoda ili materijala pod određenim tarifnim brojem;
- (l) “pošiljka” znači proizvode koje jedan izvoznik istovremeno šalje jednom primatelju ili proizvode obuhvaćene jednim prijevoznim dokumentom koji obuhvata njihovo dopremanje od izvoznika do primatelja, ili u pomanjkanju takvog dokumenta proizvode obuhvaćene jednim računom;
- (m) “teritorije” obuhvataju i teritorijalne vode.

Napomena:

Cijena fco tvornice (stavka f) proizvoda uključuje:

- Vrijednost svih dobavljenih materijala koji se koriste u proizvodnji.
- Sve troškove (materijalne, kao i druge troškove) koje efektivno snosi proizvođač. Na primjer, cijena fco tvornice snimljenih video kasete, ploča, diskova, multi-medijskog računalnog software-a i ostalih sličnih proizvoda koji sačinjavaju dio prava na intelektualno vlasništvo će, uolikoj god je mjeri moguće, obuhvatati sve troškove u svezi s korištenjem prava na intelektualno vlasništvo za proizvodnju robe, plaćenu od strane proizvođača, bez obzira da li nositelj tih prava ima sjedište ili prebivalište u zemlji u kojoj se vrši proizvodnja. U obzir se neće uzimati smanjenja komercijalne cijene (npr. plaćanje unaprijed ili na vrijeme, ili isporuke ogromnih količina robe).

Članak 4.

(Opći zahtjevi za primjenu preferencijalnog tretmana)

Na robu se primjenjuje preferencijalni tretman pri uvozu u Ugovornu stranu, ako:

- je obuhvaćena Sporazumom
- zadovoljava pojam podrijetla definiran u Protokolu (članak 5. – 15. ove Upute)
- je izravno transportovana između Strana (članak 17. ove Upute)

- ne podliježe povratu ili izuzeću od carinskih pristojbi bilo koje vrste u nekoj od Strana (članak 19. ove Upute) i
- je ispunjenje svih ovih uvjeta dokazano podnošenjem važećeg dokaza o podrijetlu robe (članak 20. ove Upute).

GLAVA II DEFINICIJA POJMA “PROIZVODA S PODRIJETLOM”

Članak 5. (Proizvodi s podrijetlom)

Za sljedeće proizvode se smatra da su podrijetlom iz neke od Strana:

- proizvodi u cijelosti dobiveni u toj strani;
- proizvodi dobiveni u Strani, u čijoj su proizvodnji korišteni drugi proizvodi u odnosu na one koji su dobiveni u cijelosti, pod uvjetom da su prošli dovoljnu obradu ili preradu i
- proizvodi na koje se može primijeniti pravilo kumulacije podrijetla.

Članak 6. (Cjelovito dobiveni proizvodi)

(1) Pojam “cjelovito dobiveni proizvodi” obuhvata sve prirodne resurse, kao što su svježiji proizvodi (npr. voće i povrće), uzgajani i ubrani u Strani, žive životinje okoćene i uzgojene u njoj ili mineralni proizvodi izvađeni u toj zemlji.

Napomena:

Pojam “cjelovito dobiven proizvod” ne podrazumijeva kao neophodno potpuno isključivanje uvezenih elemenata. Na primjer, pravilo se odnosi na povrće “ubrano u toj strani”, ali ne isključuje korištenje uvezenog sjemena za uzgoj tog povrća.

(2) Roba proizvedena u Strani, iz cjelovito dobivenih proizvoda u toj strani i sama se smatra cjelovito dobivenim proizvodom.

Članak 7. (Dovoljno obrađeni ili prerađeni proizvodi)

(1) Kao rezultat moderne međunarodne podjele rada i izmjena u tehnološkim postupcima, moguće je da veći dio roba kojima se trguje sadrže sirovine, poluproizvode, proizvode, komponente, i sl. koji su podrijetlom iz više od jedne zemlje. Takvi se proizvodi ne mogu smatrati cjelovito dobivenim.

(2) Da bi neki proizvod stekao status podrijetla, za takav je proizvod neophodno da prođe kroz minimalan proces ili niz procesa tijekom proizvodnje (dovoljna obrada ili prerada materijala). Specifični minimalni standardi za svu robu određeni su sukladno odredbama članka 2. i 6. Protokola u Aneksu II. Uvodne napomene Aneksu II nalaze se u Aneksu I Protokola (objašnjenje na koji način tumačiti Aneks II, uz nekoliko slučajeva navedenih kao primjer).

Napomene:

Prije provjere ispunjenosti uvjeta iz Liste obrada ili prerada, potrebno je isključiti mogućnost da se određena operacija, koja je izvršena u Strani, ocijeni kao nedovoljna, kako bi roba mogla steći status podrijetla (članak 8. ove Upute).

Lista potrebne obrade ili prerade sastoji se od četiri kolone. Kolona 1 sadrži tarifni broj robe ili Glavu iz Carinske tarife BiH (dalje u tekstu, CT BiH), kolona 2 sadrži opis robe, a za svaki unos u

prve dvije kolone, uvjeti za stjecanje statusa podrijetla navedeni u kolonama 3 ili 4. U većini slučajeva, pravilo je specificirano u koloni 3. Kada se pravilo daje u koloni 4, izvoznik može odlučiti da li će koristiti pravilo iz kolone 3 ili kolone 4. Ukoliko pravilo nije navedeno u koloni 4, primjenjuje se ono iz kolone 3.

Kada sva roba koja se nalazi pod Glavom CT ili brojem ne podliježe istom pravilu, ispred broja Glave ili ispred tarifnog broja stavlja se "ex". Na primjer, "ex-Glava 85" znači da se odgovarajuća pravila prikazana u kolonama 3 i 4 odnose na robu klasificiranu u Glavi 85, uz određene iznimke. Te se iznimke potom navode ispod opisa broja u koloni 2 zajedno s odgovarajućom tarifnom klasifikacijom u koloni 1 i pravilima u kolonama 3 i 4. Ova se pravila odnose samo na neke od roba koje su razvrstane pod tim brojem.

Pravila iz kolona 3 i 4 odnose se samo na materijale bez podrijetla koji su korišteni u proizvodnji robe za koju se zahtijeva status podrijetla.

Materijali bez podrijetla su oni koji su prethodno uvezeni i za koje su plaćene sve carinske pristojbe, tj. materijali koji su naturalizirani, ali bez dokaza o podrijetlu robe. Stoga je potrebno napraviti jasnu razliku između carinskog statusa robe i podrijetla robe. Štaviše, materijalima bez podrijetla će se smatrati i materijali kupljeni na teritoriji BiH za koje nije moguće osigurati dokaz o podrijetlu.

Ukoliko postupak obrade ili prerade ide još dalje, tj. ukoliko otpočne u ranijem stadiju proizvodnje u odnosu na onaj koji je predviđen Aneksom, gotovi proizvod će također steći status podrijetla. Međutim, ako proizvodnja otpočne u kasnijem stadiju, roba ne može steći status podrijetla.

Postoje tri kriterija koja se koriste za uvrđivanje postupka dovoljne obrade ili prerade:

- d) procenat vrijednosti, koji podrazumijeva da vrijednost materijala bez podrijetla ne smije prelaziti određeni procenat cijene fco tvornice konačnog proizvoda;
- e) promjena tarifnog broja, pri čemu korištene sirovine ili komponente koje nemaju podrijetlo moraju imati tarifni broj HS (4 cifre) koji se razlikuje od tarifnog broja konačnog proizvoda;
- c) specifična pravila, gdje se postavljaju posebni kriteriji.

Ukoliko je proizvod koji je stekao status podrijetla ispunjavanjem uvjeta iz Liste korišten u proizvodnji drugog proizvoda, uvjeti koji se primjenjuju na proizvod u koji je on ugrađen, neće se odnositi na taj proizvod, dok se materijali bez podrijetla koji su možda korišteni u njegovoj izradi, neće uzimati u obzir.

Primjer 1 (Procentualno pravilo):

Roba: uredski uređaji

CT BiH oznake 8456 do 8466

Pravilo: Proizvodnja u kojoj vrijednost svih korištenih materijala ne prelazi 40% cijene fco tvornice proizvoda.

Objašnjenje: Svi materijali bez podrijetla koji se koriste u izradi uredskih uređaja ne smiju prelaziti više od 40% cijene fco tvornice konačnog proizvoda. Stoga, vrijednost materijala s podrijetlom, te postupaka obrade i prerade, uključujući administrativne troškove i dobit, koji su izvršeni tijekom proizvodnje uredskih uređaja, ne mogu biti manji od 60% cijene fco tvornice konačnog proizvoda.

Primjer 2 (Promjena tarifnog broja):

Roba: keramički proizvodi

CT BiH Glava 69

Pravilo: Proizvodnja tijekom koje su svi korišteni materijali klasificirani pod brojem različitim od broja proizvoda.

Objašnjenje: Ovo jednostavno znači da svi materijali bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji keramičkih proizvoda moraju imati broj koji se razlikuje od broja konačnog proizvoda.

Primjer 3 (Posebno pravilo)

d) Roba: Priprema ribe ili ljuskara, mekušaca ili drugih vodenih beskičmenjaka
CT BiH ex Glava 16
Pravilo: Svi materijali iz Glave 3 moraju biti u cjelosti dobiveni.
Objašnjenje: Ovo pravilo zahtijeva da svi proizvodi iz Glave 3 koji se koriste u proizvodnji robe iz Glave 16 moraju imati status podrijetla time što su cjelovito dobiveni. Svi korišteni materijali ili proizvodi koji su razvrstani pod tarifnim brojevima različitim u odnosu na tarifne brojeve u Glavi 3, ne moraju imati podrijetlo.

e) Roba: Odjeća i pribor za odjeću, ne pletena ili kukičana - muške pamučne košulje,
CT BiH - ex Glava 62
Pravilo: Proizvodnja iz pređe
Objašnjenje: Kako bi košulje koje se dobivaju iz materijala bez podrijetla stekle podrijetlo, ti materijali ne bi smjeli biti u kasnijoj fazi proizvodnje u odnosu na pređu. Ukoliko proizvodnja ovih materijala otpočinje u kasnijoj fazi, npr. iz tkanine koja nema podrijetlo, konačan proizvod neće dobiti status podrijetla. Međutim, ukoliko proizvodnja otpočne u ranijoj fazi, tj. iz vlakana koja nemaju status podrijetla, konačan proizvod će steći preferencijalni status podrijetla.
Pravilo ukazuje na minimalan postupak prerade dopušten za stjecanje statusa s podrijetlom za košulje, kada su iste izrađene iz materijala bez podrijetla.

Članak 8. **(Nedovoljni postupci obrade ili prerade)**

Sljedeće operacije se smatraju nedovoljnima za stjecanje statusa robe s podrijetlom:

- (r) postupci za očuvanje robe u dobrom stanju tokom prijevoza i skladištenja;
- (s) rastavljanje i sastavljanje ambalaže;
- (t) pranje, čišćenje, uklanjanje prašine, hrđe, ulja, boje ili drugih površinskih slojeva;
- (u) peglanje ili presovanje tekstila;
- (v) jednostavni postupci bojanja i poliranja;
- (w) ljuštenje, djelomično ili potpuno bijeljenje, poliranje i glaziranje žitarica i riže;
- (x) postupci bojanja šećera ili oblikovanja šećernih kocki;
- (y) ljuštenje, uklanjanje koštica i guljenje voća, oraščića i povrća;
- (z) brušenje, jednostavno drobljenje ili jednostavno rezanje;
- (aa) sijanje, prebiranje, razvrstavanje, usklađivanje, gradiranje, sparivanje (uključujući i sastavljanje setova proizvoda);
- (bb) jednostavno pakiranje u staklenke, konzerve, čuture, vrećice, sanduke, kutije, učvršćivanje na kartone ili ploče i svi ostali postupci pakiranja;
- (cc) pričvršćivanje ili tiskanje oznaka, naljepnica, natpisa i drugih sličnih znakova za razlikovanje na proizvodima i njihovoj ambalaži;
- (dd) jednostavno miješanje proizvoda, bez obzira da li su oni različiti ili ne;
- (ee) jednostavno sastavljanje dijelova proizvoda kako bi se proizveo cjelovit proizvod, ili rastavljanje proizvoda na dijelove;
- (ff) kombiniranje dva ili više postupaka navedenih u točkama (a) do (n);
- (gg) klanje životinja.

Primjer 1:

Sirova kava se nezapakirana, u velikoj količini uvozi u BiH iz Kolumbije. Pravilo o podrijetlu koje se odnosi na kavu je "proizvodnja iz materijala iz bilo kojeg tarifnog broja".

U BiH, ta kava je:

- očišćena od prašine
- razvrstana, klasirana i
- jednostavno razdijeljena u različita pakiranja.

Obzirom da ni čišćenje ni klasiranje, kao ni ponovno pakiranje nisu postupci dovoljni za stjecanje statusa podrijetla, kava zadržava svoje kolumbijsko podrijetlo.

Primjer 2:

Sirova kava se nezapakirana, u velikoj količini uvozi u BiH iz Kolumbije. U BiH ta kava se:

- čisti od prašine,
- prži,
- melje,
- razvrstava i
- razdjeljuje u različita pakiranja.

U drugom primjeru, kava ne samo da je očišćena od prašine i razdvojena u različita pakiranja, već je također i prošla značajan postupak prerade. Stoga, iako je izvršena određena minimalna operacija, u obzir se također mora uzeti i taj značajan postupak prerade, i upravo taj postupak prerade, zbog toga što ispunjava pravilo propisano Aneksom II, kao rezultat ima konačan proizvod koji stječe podrijetlo BiH.

Članak 7., stavka 2 Protokola, propisuje da se, prilikom određivanja da li će se postupci obrade i prerade kroz koje je proizvod prošao smatrati nedovoljnima, svi postupci izvršeni u Strani razmatraju zajedno, umjesto pojedinačnog razmatranja tek posljednjeg postupka obrade ili prerade prije samog izvoza robe.

Pored toga, odgovori na sljedeća pitanja mogu biti od pomoći prilikom procjenjivanja da li je roba prošla kroz postupak obrade ili prerade koji se smatra nedovoljnim:

- Da li zaposlenici moraju posjedovati određene sposobnosti neophodne za vršenje ovoga postupka?
- Da li su za izvršavanje postupka obrade ili prerade potrebne posebno prilagođene prostorije?
- Da li postupak obrade ili prerade robe zahtijeva uporabu posebnih mašina ili alata?

Članak 9. (Klauzula o općoj toleranciji)

Članak 6., stavak 2 Protokola definira mogućnost uporabe malih količina materijala bez podrijetla za proizvodnju robe. Na ovaj način je omogućeno da su materijali bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji zastupljeni do maksimalno 10% ukupne cijene fco tvornice. Međutim, tamo gdje je procenat naveden u Listi u Aneksu II za maksimalnu vrijednost zabranjenih materijala bez podrijetla, maksimalna procentualna vrijednost ne smije biti premašena primjenjivanjem ove tolerancije od 10%. Kao maksimum će se uvijek koristiti onaj koji je propisan u Listi. Čak i ako osnovna Lista omogućava promjenu tarifnog broja CT BiH, 10%-no pravilo o toleranciji omogućava uporabu materijala bez podrijetla koji su razvrstani pod istim tarifnim brojem CT BiH kao i konačan proizvod.

Napomena:

Na tekstilne materijale iz Glave 50 – 63, zaključno s Glavom 63, ne može se primijeniti pravilo o toleranciji. Odstupanja su, međutim, dopuštena za tekstilne proizvode iz Glave 50 – 63, zaključno s Glavom 63, a pažnju bi trebalo obratiti na Napomenu 5 Uvodnih Napomena Aneksa II, koje se nalaze u Aneksu I Protokola.

Članak 10. (Kumulacija podrijetla u okviru CEFTA 2006)

(1) Aneks II Protokolu kojim su propisani postupci neophodni za stjecanje podrijetla, jasno ističe šta je potrebno učiniti da bi proizvod uživao povlastice preferencijalnog tretmana. Međutim, u modernom sustavu proizvodnje sasvim je uobičajeno da su dva ili više različitih izvora u različitim zemljama uključeni u proizvodnju robe. Kumulacija podrijetla moguća je u slučajevima kada dvije ili više zemalja primjenjuju ista pravila o podrijetlu i imaju uzajamno sklopljene sporazume o slobodnoj trgovini

(2) U kontekstu CEFTA-e, kumulacija podrazumijeva da se proizvodi koji su stekli status podrijetla u jednoj ili više Strana mogu koristiti sa proizvodima koji imaju podrijetlo u Strani bez odstupanja od preferencijalnog statusa konačnog proizvoda.

(3) U slučaju kumulacije, postupci obrade ili prerade izvršeni na proizvodima s podrijetlom u svakoj od partnerskih zemalja ne moraju biti “dovoljna obrada ili prerada” u značenju članka 7. ove Upute, kako bi konačan proizvod stekao podrijetlo zemlje partnerice, već moraju prevazilaziti minimalne operacije navedene u članku 8. ove Upute.

Primjer 1:

Proizvod u cijelosti dobiven u Hrvatskoj šalje se u BiH na daljnju preradu. Konačni proizvodi će imati podrijetlo BiH pod uvjetom da procesi obrade i prerade koji su izvršeni u BiH premašuju minimalnu operaciju (članak 8. ove Upute). Ukoliko se konačni proizvodi izvoze iz BiH u Hrvatsku, smatrati će se da ti proizvodi imaju podrijetlo BiH.

Kada postupci obrade ili prerade koji se vrše u BiH ne bi prevazilazili minimalne operacije, roba bi zadržala hrvatsko podrijetlo.

Dvije varijacije kumulacije se pominju u Protokolu, bilateralna kumulacija i dijagonalna kumulacija.

Bilateralna kumulacija se odvija između dvije Strane. Podrazumijeva da proizvođači u bilo kojoj Strani CEFTA-e mogu koristiti materijale i komponente koji su podrijetlom iz druge Strane podjednako kao da isti imaju podrijetlo u vlastitoj Strani. Također, operacije izvršene u jednoj partnerskoj zemlji mogu se sjediniti s operacijama izvršenim u drugoj partnerskoj zemlji kako bi stekle status podrijetla za robu kojom uzajamno trguju. To je moguće pod uvjetom da sve Strane koje su uključene imaju uzajamno sklopljene sporazume, te da svaka od njih koristi identična pravila o podrijetlu koja se odnose na postupke obrade ili prerade materijala bez podrijetla, kao i da ti sporazumi omogućavaju takvu kumulaciju.

Primjer 2:

Lanena tkanina, podrijetlom iz Srbije, uvozi se u BiH gdje se od nje kroji i izrađuje odjeća za muškarce i žene. Ta se odjeća potom izvozi u Srbiju. Zbog toga što je tkanina podrijetlom iz Srbije, ali se odjeća izrađuje u BiH, smatra se da odjeća ima BiH podrijetlo. Konačni proizvod će stoga imati preferencijalno podrijetlo BiH.

Dijagonalna kumulacija se odvija između više od dvije Strane. Moguća je pod uvjetom da sve Strane i zemlje koje su uključene, imaju uzajamno sklopljene sporazume, te da svaka od njih koristi identična pravila o podrijetlu koja se odnose na postupke obrade ili prerade materijala bez podrijetla, kao i da ti sporazumi omogućavaju takvu kumulaciju. Kako bi se ostvarile prednosti iz dijagonalne kumulacije, postupci obrade i prerade se moraju vršiti na proizvodima s podrijetlom.

Primjer 3:

Moldavija, Makedonija i BiH su Strane CEFTA-e, koji omogućava kumulaciju i primjenu identičnih pravila o podrijetlu između svih Strana. Stoga, proizvođači u BiH mogu koristiti proizvode koji su podrijetlom iz Moldavije i Makedonije za izradu proizvoda koji će imati podrijetlo BiH.

Primjer 4:

Tvornica na Kosovu obavlja proizvodnju proizvoda s podrijetlom koristeći materijale koji su podrijetlom iz Albanije. Proizvod dobiven na Kosovu se potom izvozi u BiH gdje je zajedno s materijalima koji su podrijetlom iz Hrvatske obuhvaćen u drugi proizvod. Obzirom da su sve četiri zemlje uzajamno sklopile CEFTA sporazum koji omogućava kumulaciju i sukladno tome, primjenu pravila o podrijetlu između zemalja Ugovornica, te time što svi materijali i komponente imaju status podrijetla, konačan proizvod će imati podrijetlo BiH.

Primjer 5:

Tvornica u Srbiji vrši izradu proizvoda s podrijetlom koristeći komponente koji su podrijetlom iz Crne Gore. Konačan proizvod će imati podrijetlo Srbije. Taj se proizvod potom izvozi u BiH, gdje će biti ugrađen u mašinu koja sadrži neke od komponenti američkog podrijetla.

Stroj proizveden u BiH steći će status podrijetla BiH pod sljedećim uvjetima:

- Sve komponente koje se koriste za proizvodnju već imaju podrijetlo unutar zone obuhvaćene CEFTA, dok su komponente podrijetlom iz Srbije i Crne Gore prošle kroz postupak koji prevazilazi minimalnu obradu ili preradu u BiH (članak 8. ove Upute).
- Obzirom da SAD-e nisu Strana CEFTA, materijali koji su podrijetlom iz ove zemlje mogu biti uključeni u proizvod samo na temelju dovoljnog postupka obrade ili prerade (članak 7. ove Upute).

Uopće, podrijetlo konačnog proizvoda se određuje kroz “posljednju obradu ili preradu” koja je izvršena, pod uvjetom da izvršeni postupci premašuju one koji su propisani člankom 8. ove Upute. Ukoliko u zemlji konačne proizvodnje, materijali s podrijetlom iz jedne ili više zemalja ne podliježu obradi ili preradi koja prevazilazi minimalne operacije, podrijetlo konačnog proizvoda se dodjeljuje onoj zemlji čiji je doprinos u vrijednosti najveći. U tu svrhu, vrijednost dodana u zemlji završne proizvodnje – uključujući vrijednost materijala bez podrijetla koji su prošli kroz postupak dovoljne prerade – poredi se s vrijednošću materijala koji imaju podrijetlo u bilo kojoj od drugih zemalja koje su uključene u proizvodnju.

Primjer 6:

Sljedeće komponente osobnog putničkog seta za njegu:

- plastični češalj (podrijetlom iz Hrvatske, vrijednost 0.10 KM)
- malo ogledalo (podrijetlom iz Hrvatske, vrijednost 1.00 KM)
- turpija za nokte (podrijetlom iz Makedonije, vrijednost 0.50 KM)
- makazice za nokte (podrijetlom iz Makedonije, vrijednost 1.00 KM)
- male makaze (podrijetlom iz Srbije, vrijednost 1.50 KM)
- brijač s žiletima (podrijetlom iz Srbije, vrijednost 1.50 KM)
- kartonska reklamna ambalaža (podrijetlom iz BiH, vrijednost 0.15 KM)

izvoze se u BiH, gdje se sastavljaju u setove i pakiraju za distribuciju. Vrijednost seta je 12.00 KM. Vrijednost dodana u zemlji završne proizvodnje jeste razlika između vrijednosti setova i materijala uključenih u njihovu izradu podrijetlom iz drugih Strana, što u ovome slučaju iznosi 6.40 KM. Kako je dodana vrijednost viša od vrijednosti svih materijala s podrijetlom iz bilo koje Strane (5.60 KM), podrijetlo setova se dodjeljuje BiH.

Primjer 7:

Situacija jednaka opisanoj u prethodnom primjeru, s tim da je u ovom slučaju vrijednost seta 8.00 KM. U tome slučaju, dodana vrijednost u BiH iznosi samo 2.40 KM i manja je od vrijednosti svih materijala s podrijetlom iz bilo koje Strane, te se podrijetlo setova dodjeljuje Srbiji koja je Strana s najvišim doprinosom u vrijednosti (3.00 KM).

Ukoliko se u zemlji izvoza ne vrši nikakav postupak obrade ili prerade, materijali ili proizvodi jednostavno zadržavaju vlastito podrijetlo ukoliko se izvoze u jednu od zemalja koje su u pitanju.

Napomena:

U kasnijoj fazi, kumulacija će, kao što je opisano u ovome članku, biti proširena na zemlje i teritorije pan-europske kumulacijske zone (Europska zajednica, Island, Norveška, Švicarska,

uključujući Lihtenštajn i Turska). Od ključnog je značaja za primjenu pravila o kumulaciji da su uključeni pojedinačni sporazumi između svake od zemalja, te da svaka od njih koristi identična pravila o podrijetlu koja se odnose na obradu ili preradu materijala bez podrijetla. Trenutno je ovaj slučaj jedino prisutan u trgovini unutar CEFTA zone, jer sve Strane primjenjuju isti Protokol o pravilima o podrijetlu.

Kumulacija podrijetla robe iz drugih zemalja ili teritorija pan-europske kumulacijske zone može se primijeniti samo pod sljedećim uvjetima:

- Sporazum o preferencijalnoj trgovini sukladno članku XXIV Općeg sporazuma o tarifama i trgovini (GATT) se mora primjenjivati između zemalja i teritorija uključenih u stjecanje statusa podrijetla i Strane odrednice;
- materijali i proizvodi moraju steći status podrijetla primjenom pravila o podrijetlu koja su identična onima danima u Protokolu i
- obavještenja koja navode šta je potrebno za ispunjenje neophodnih zahtjeva za primjenu kumulacije moraju biti objavljena u Stranama sukladno njihovim vlastitim procedurama.

Članak 11.

(Kumulacija podrijetla u okviru Procesu stabilizacije i pridruživanja)

(1) Sljedeće zemlje ili teritorije sudjeluju u ili su povezane s Procesom stabilizacije i pridruživanja: sve zemlje članice Europske unije, Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Republika Makedonija, Republika Crna Gora i Republika Srbija uključujući Kosovo, kao što je definirano Rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija (dalje u tekstu "SAP Strane"). Objašnjenja dana u članak 10. ove Upute se primjenjuju uz odgovarajuće izmjene.

(2) Kumulacija se može primijeniti samo pod sljedećim uvjetima:

- Sporazum o preferencijalnoj trgovini sukladno članku XXIV Općeg sporazuma o tarifama i trgovini (GATT) se mora primjenjivati između Europske unije, Ugovorne strane SAP koja je uključena u proces stjecanja statusa podrijetla i SAP Strane odrednice;
- materijali i proizvodi moraju steći status podrijetla primjenom pravila o podrijetlu koja su identična onima danima u ovom Protokolu i
- obavijesti koje navode ispunjenja neophodnih zahtjeva za primjenu kumulacije moraju biti objavljene u Službenom listu Europske unije (serija C), te u SAP Strani, kao što je navedeno u stavki 1, sukladno procedurama svake od Strana.

Članak 12.

(Klasifikacijska jedinica)

(1) Harmonizirani sustav, koji sačinjava osnovu CT BiH služi kao referenca za primjenu odredbi Protokola. Stoga je najznačajnije izvršiti ispravno razvrstavanje jednog ili više proizvoda koji se izvoze.

(2) Ukoliko se nimenovanje sastoji od više komponenti koje su klasificirane kao jedna jedinica u Harmoniziranom sustavu, to je jedinica koja će se koristiti prilikom vršenja procjene i određivanja statusa o podrijetlu. Setovi potpadaju u ovu kategoriju (članak 14. ove Upute).

(3) Kada je proizvod sačinjen od dvije ili više komponenti, ali se u Harmoniziranom sustavu smatra jednim artiklom, u svrhu Protokola će se također smatrati jednim artiklom. Ukoliko je pošiljka sačinjena od više istovjetnih ili sličnih artikala, tada se prilikom primjene odredbi Protokola svaki pojedinačni artikl uzima u obzir.

(4) Kada je ambalaža obuhvaćena zajedno sa proizvodom u cilju razvrstavanja, također mora biti obuhvaćena i kod određivanja podrijetla, što znači da pakiranje dijeli "sudbinu" proizvoda.

Članak 13.
(Pribor, rezervni dijelovi i alat)

Sasvim je uobičajeno da se uređaji i oprema izvoze zajedno s priborom, rezervnim dijelovima ili alatom koji su potrebni za njihovo održavanje. U onim slučajevima kada takav pribor ili ostali dijelovi sačinjavaju dio redovite opreme i uključeni su u cijenu ili nisu odvojeno fakturirani, smatrat će se dijelom pošiljke, te se stoga u obzir neće uzimati njihova priroda i karakteristike.

Članak 14.
(Pravilo za setove)

(1) Pravilo o podrijetlu za setove primjenjuje se samo na setove u značenju Generalnog pravila 3 CT BiH.

(2) Prema ovom pravilu svaki proizvod koji sačinjava set, izuzimajući proizvode čija vrijednost ne prelazi 15% ukupne vrijednosti danog seta, mora ispunjavati kriterije podrijetla za onaj tarifni broj pod koji bi taj proizvod bio svrstan ukoliko bi se posmatrao odvojeno, a ne kao dio nekog seta i tom prilikom se ne uzima u obzir tarifni broj pod koji će se kompletan set svrstati sukladno tekstu gore pomenutog Općeg pravila.

(3) Ove odredbe će se primjenjivati čak i kada se za taj proizvod koristi tolerancija od 15%, a koja sukladno tekstu gore pomenutog Općeg pravila određuje svrstavanje cijelog seta.

(4) Osim činjenice da se prilikom tarifnog svrstavanja seta moraju ispoštovati striktna pravila navedena u Komentaru CT BIH, ovakvi slučajevi također predstavljaju problem s točke gledišta podrijetla.

(5) Prilikom određivanja podrijetla setova, najprije je potrebno odrediti podrijetlo pojedinačnih komponenti.

(6) Ukoliko sve komponente od kojih je set sačinjen imaju podrijetlo i sam set će imati podrijetlo. Međutim, setovi sačinjeni od komponenti s podrijetlom, kao i onih bez podrijetla također mogu steći podrijetlo pod uvjetom da vrijednost komponenti bez podrijetla ne prelaze 15% cijene fco tvornica proizvoda.

Primjer:

Osobni putnički set za njegu sastoji se od:

- plastičnog češlja,
- malog ogledala,
- turpije za nokte,
- makazica za nokte,
- malih makaza,
- brijaća za uporabu s žiletima (žileti nisu uključeni),
- kartonska reklamna ambalaža.

Ukoliko su sve komponente proizvedene u jednoj ili više Strana ili u zemlji ili teritoriji u kojoj se primjenjuje pan-europska kumulacija, konačan set će imati status podrijetla.

Ukoliko su, na primjer, plastični češalj i brijać proizvedeni u Hong-Kongu, potrebno je odrediti vrijednost ovih komponenti bez podrijetla kako bi se osiguralo da ta vrijednost ne premašuje 15% cijene fco tvornice seta. Ukoliko komponente iz Hong-Konga ne prelaze 15% cijene fco tvornice, smatra se da set ima podrijetlo.

Članak 15. **(Neutralni elementi)**

Pojam “neutralni elementi” odnosi se na one elemente koji nisu sastavni dio konačnog proizvoda. Stoga se u obzir ne uzima podrijetlo goriva, alatnih mašina ili energije potrebne za njihovu uporabu, robota i sl., koji se koriste u proizvodnji.

Primjer:

Parne turbine razvrstane pod tarifnim brojem 8406 CT BiH proizvode se u BiH od materijala s podrijetlom, kao i onih bez podrijetla. Turbine se proizvode korištenjem japanskih pogona i alatnih mašina. Pravilo propisuje da, kako bi parne turbine stekle preferencijalno podrijetlo, svi materijali bez podrijetla ne smiju premašiti 40% cijene fco tvornice konačnog proizvoda.

Prilikom računanja da li je zadovoljeno 40% -no pravilo koje se odnosi na materijale bez podrijetla, proizvođač ne uzima u obzir element cijene koji se pripisuje troškovima za japanske pogone i opremu. Zapravo, cijena pogona i opreme spada u opće troškove proizvođača i jedan dio ovakvog utroška kapitala bi se našao i u cijeni turbina. To znači da preostalih 60% od ukupne vrijednosti, koji se odnose na materijale s podrijetlom također obuhvata i dio neutralnih elemenata.

Napomena:

Neutralni elementi također nikada ne mogu sačinjavati dio materijala s podrijetlom u procjenjivanju troškova proizvodnje.

GLAVA III TERITORIJALNI ZAHTJEVI

Članak 16. **(Princip teritorijalnosti)**

(1) Uvjeti za stjecanje statusa podrijetla u osnovi moraju biti ispunjeni bez prekida na teritoriji definiranoj CEFTA-om ili u zemljama i teritorijama s kojima se kumulacija (članak 10. i 11. ove Upute) primjenjuje (dalje u tekstu navodi se kao zona pan-europske kumulacije).

(2) U slučaju da roba s podrijetlom napusti teritorij zone pan-europske kumulacije i iz bilo kojeg razloga bude vraćena, carinskim organima se mora dokazati da je vraćena roba zapravo ista roba koja je i napustila zonu. Osim toga, ta roba ne smije biti podvrgnuta nikakvim operacijama koje prevazilaze operacije neophodne za očuvanje robe u dobrom stanju. Pod pretpostavkom da je to slučaj, može se smatrati da roba ima podrijetlo zone pan-europske kumulacije. Ukoliko ovo nije moguće dokazati, vraćena roba će se smatrati robom bez podrijetla.

(3) U modernim postupcima proizvodnje, ponekad je potrebno proizvode poslati u drugu zemlju na posebnu preradu koju nije moguće izvršiti unutar teritorije zone preferencijalne trgovine. Članak 12. Protokola pokriva ovakve situacije, uz određena ograničenja.

Uvjeti su sljedeći:

- roba izvezena za obradu i preradu van pan-europske zone mora imati podrijetlo unutar zone;
- potrebno je dokazati da je ponovno uvezena roba dobivena kao rezultat obrade ili prerade koje su izvršene u trećoj zemlji na prethodno izvezenim materijalima i
- ukupna dodana vrijednost stečena izvan teritorije CEFTA-e i ostalih zemalja i teritorija pan-europske kumulacijske zone, ne smije premašiti 10% cijene fco tvornice proizvoda za kojeg se traži preferencijalni tretman.

(4) Ukoliko nije moguće ispuniti bilo koji od gore navedenih uvjeta, vraćena roba će se smatrati robom bez podrijetla.

(5) Ekstrateritorijalna obrada se primjenjuje samo za robu izvezenu van pan-europske kumulacijske zone po povratku iste u Stranu izvoznicu. Odredbe se ne primjenjuju kada se zemlja izvoznica unutar zone razlikuje od zemlje uvoznice unutar zone. To je razlog zbog kojeg se ekstrateritorijalna obrada odvija kao vanjska obrada ili pod sličnim aranžmanima.

Pomenuti izuzetak se ne odnosi na tekstilne proizvode razvrstane u Glavi 50 – 63, zaključno s Glavom 63.

(6) Ukoliko konačni proizvod stekne status podrijetla primjenom pravila o toleranciji od 10% (članak 9. ove Upute), nije moguće primijeniti toleranciju koja je dopuštena po ovome članku. Niti jedno od pravila o toleranciji ne može se primijeniti zajedno kada se određuje podrijetlo konačnog proizvoda.

(7) Prilikom određivanja vrijednosti konačnog proizvoda, postupak obrade ili prerade izvršen izvan teritorije Strana generalno se ne bi trebali uzimati u obzir. No, pravilo o dodanoj vrijednosti propisano Aneksom II primjenjuje se na konačan proizvod, dok se ukupna vrijednost obrade ili prerada izvršena izvan teritorije Strana mora uzeti zajedno s vrijednošću materijala bez podrijetla koji su obuhvaćeni u proizvod na teritoriji dotičnih Strana. Kombinirane vrijednosti (vrijednost dodana izvan teritorije i vrijednost materijala bez podrijetla) ne smiju premašiti procentne vrijednosti dane u Listi u Aneksu II.

Članak 17. (Izravni prijevoz)

(1) Pravilo o izravnom prijevozu primjenjuje se kako bi se osiguralo da se, u principu, svi postupci obrade i prerade vrše u zemljama partnericama CEFTA teritorije i pan-europskoj kumulacijskoj zoni, te da se onemogućí da roba koja u potpunosti ne ispunjava te uvjete, uživa pogodnosti preferencijalnog podrijetla.

(2) Ukoliko prijevoz nužno iziskuje napuštanje CEFTA teritorije i pan-europske kumulacijske zone, to podrazumijeva i zaustavljanja tijekom kretanja, iznimke su dopuštene pod određenim uvjetima.

(3) Proizvodi koji sačinjavaju jednu pošiljku mogu se provoziti i kroz druge zemlje s pretovaram ili privremenim smještajem i skladištenjem u tim zemljama, pod uvjetom da roba nije puštena u slobodan promet, kao i da se na istoj ne obavlja nikakva radnja osim istovara, ponovnog utovara, ili bilo koji drugi postupak namijenjen za očuvanje robe u dobrom stanju.

(4) U svim slučajevima iz prethodnog stavka obavljenim van pan-europske kumulacijske zone, mora se dokazati da pošiljka koja je napustila zemlju izvoznicu jeste ista pošiljka koja stiže u zemlju uvoznicu. Sukladno tome, carinska služba zahtijeva podnošenje dokaza o ispunjenju uvjeta o izravnom prijevozu predloženjem:

- jedinstvene isprave o prijevozu koja obuhvata put od zemlje izvoznice kroz zemlju provoza, ili
- uvjerenja carinskih organa zemlje provoza ili
- u nedostatku spomenutih, sve druge uvjerljive isprave.

(5) Uvjerenje carinskih organa je dokumenat kojim se dokazuju činjenice o izravnoj pošiljci robe s podrijetlom. Uvjerenje izdaje nadležna carinska ispostava koja, sukladno odredbama Zakona, vrši provjeru robe u provozu na zahtjev uvoznika ili njegovog ovlaštenog zastupnika.

(6) Kad se roba smješta u carinsko skladište za daljnju isporuku, prijemni carinski ured pod čijim nadzorom se nalazi ova roba potvrđuje primitak robe ulaznom carinskom uredu i na zahtjev izdaje potvrdu o izravnom transportu, pod uvjetom da raspolaže svim podacima u svezi kretanja robe tijekom provoza kroz BiH.

(7) Oblik i sadržaj uvjerenja o nemanipulaciji koje izdaju carinski organi BiH je u prilogu ove Upute (Aneks I).

Članak 18. **(Izložbe)**

(1) Proizvodi podrijetlom iz BiH poslani na izložbu u drugu zemlju, te nakon toga prodani radi uvoza u jednu od Strana, uživaju povoljnosti tarifnih preferencijala. Ova mogućnost se ne odnosi na proizvode kupljene na privatnim izložbama u prodajnim ili poslovnim objektima.

(2) U slučajevima trgovačkih, industrijskih ili zanatskih izložbi, mora postojati mogućnost dokazivanja da roba koja je poslana na izložbu nije prošla niti kroz bilo koji postupak izmjene ili prerade, niti se u bilo kojem smislu razlikuje u odnosu na stanje u kojem je napustila teritoriju definiranu CEFTA sporazumom ili zemlje ili teritorije s kojima se kumulacija (članak 10. i 11. ove Upute) primjenjuje. Drugi zahtjev je da roba nije korištena ni za kakve druge svrhe osim izlaganja, te da je poslana u jednu od drugih Strana tijekom ili odmah po završetku izložbe.

(3) Izložbeni predmeti prodani tijekom ili nakon izložbe uživaju pogodnosti preferencijalnog podrijetla, pod uvjetom da je moguće dokazati sljedeće:

- da su poslani iz jedne od Strana (npr. Hrvatska) na izložbu gdje su postavljeni za prikazivanje;
- da ih je izvoznik prodao osobi u drugoj Strani (npr. u Srbiji);
- da su prodani tijekom ili odmah nakon izložbe u neizmijenjenom stanju i
- da su jedino korišteni za prikazivanje ili izložbene svrhe od trenutka kada su poslani na izložbu.

(4) Svi uvjeti moraju biti ispunjeni, ili će se u protivnom izložbeni predmeti po povratku smatrati robom bez podrijetla i biti će tretirani sukladno tome.

Potrebno je izdati ili sačiniti dokaz o podrijetlu, te isti podnijeti carinskim organima zemlje uvoznice na uobičajen način. Naziv i adresa izložbe moraju biti navedeni na istom. Tamo gdje je potrebno, traži se dodatna dokumentacija kao dokaz o uvjetima pod kojima su predmeti izlagani.

GLAVA IV POVRAT ILI IZUZEĆE

Članak 19. **(Zabrana povrata ili izuzeća od plaćanja carinskih pristojbi)**

Zabrana povrata ili izuzeća od plaćanja carinskih pristojbi se odnosi na materijale bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji izvoznih proizvoda. Sve pristojbe kojima podliježe roba bez podrijetla moraju biti plaćene i ni u kom slučaju ne smije doći do izuzimanja ili nadoknađivanja, te na zahtjev carinskih organa, dokaz u tom smislu mora biti dan na uvid carinskim organima, prije izdavanja dokaza o podrijetlu.

Primjer 1:

Aluminijum podrijetlom iz Rusije uvozi se u BiH, gdje se proizvode aluminijski vijci (HS 7616) postupkom unutarnje obrade (sustav obustave plaćanja). Dio konačnih proizvoda podrijetlom iz BiH izvoze se u Hrvatsku. Postupak obrade i prerade je dovoljan sukladno odgovarajućim pravilima koja se primjenjuju za aluminijske vijke. Status podrijetla BiH time je ostvaren, te carinski organi BiH mogu izdati dokaz o podrijetlu prilikom izvoza vijaka u Hrvatsku. Pored toga,

usljed zabrane povrata carinskih pristojbi, oni moraju naplatiti iste za aluminij bez podrijetla koji se koristi u proizvodnji.

Primjer 2:

Situacija jednaka prethodno opisanoj u Primjeru 1, s tim da se za proizvodnju koristi aluminij koji je kupljen na domaćem tržištu uz izjavu dobavljača, i uvezen iz Crne Gore i Srbije (uz važeći dokaz o podrijetlu). U ovakvoj situaciji, roba je stekla status podrijetla BiH, obzirom da su korištene sirovine podrijetlom iz BiH i iz zemalja sa kojima se kumulacija primjenjuje. Moguće je izdati dokaz o podrijetlu za izvoz u Hrvatsku bez naplaćivanja carinskih pristojbi za materijale koji su podrijetlom iz Crne Gore i Srbije zbog toga što se na temelju same definicije dijagonalne kumulacije (članak 10. ove Upute) smatra da materijal ima podrijetlo BiH.

Ove odredbe se primjenjuju i na ambalažu, pribor, rezervne dijelove i alate, te proizvode u setu, kada takvi predmeti nemaju podrijetlo.

Samo u slučajevima kada je dokaz o podrijetlu pogrešno izdan ili sačinjen, moguće je tražiti povrat za proizvode bez podrijetla, pod uvjetom da su ispunjena sljedeća tri uvjeta:

- dokaz o podrijetlu izdan ili sačinjen s greškom vraća se organima u zemlji izvoza ili kao alternativno rješenje, organi u zemlji uvoza sačinjavaju pisanu izjavu u kojoj se navodi da nikakav preferencijalni tretman nije, niti će biti dodijeljen;
- proizvodima korištenim u proizvodnji dodjeljuje se pravo na povrat ili odustajanje od plaćanja pristojbi sukladno odredbama koje su na snazi, ukoliko dokaz o podrijetlu nije korišten u svrhu traženja preferencijalnog tretmana;
- razdoblje odobren za povrat pristojbi nije prekoračen, te da su ispunjeni uvjeti propisani važećim zakonom.

GLAVA V DOKAZ O PODRIJETLU

Članak 20. (Vrste dokaza o podrijetlu)

Proizvodi s podrijetlom iz Strane, kod uvoza u drugu Stranu koriste povlastice iz Sporazuma uz predočenje:

- uvjerenja o kretanju EUR.1 ili
- “izjave na računu” na računu, dostavnici ili bilo kojem drugom komercijalnom dokumentu koju daje izvoznik.

Za slučajeve izuzimanja pod određenim uvjetima, pogledajte članak 31. ove Upute.

Članak 21. (Izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

(1) Uvjerenje o kretanju robe EUR.1 (uzorak se nalazi u Aneksu III Protokolu) izdaju carinski organi samo na pisani zahtjev izvoznika ili njegovog ovlaštenog zastupnika, koji je obavezan uz zahtjev priložiti i dokumentaciju kojom dokazuje da proizvodi koji se izvoze ispunjavaju uvjete za izdavanje tog uvjerenja. Radi lakšeg utvrđivanja statusa robe, u prilogu ove Upute nalazi se vodič za utvrđivanje podrijetla robe (Aneks II).

(2) Ono što je bitno znati kada je u pitanju izdavanje uvjerenja EUR.1 jeste da su izvoznik ili njegov ovlašten zastupnik, prije izdavanja uvjerenja od strane carinskih organa, dužni carinskim organima osigurati ispravne podatke u zahtjevu za izdavanje uvjerenja. Količina potrebnih podataka

ovisi od pravila koja moraju biti zadovoljena. Potrebni podatci uključuju sve ili neke od sljedećih stavki:

- tarifno razvrstavanje robe;
- postupke obrade i prerade na teritoriji CEFTA;
- dokaz o podrijetlu za sve korištene materijale ili dijelove za koje se traži status podrijetla;
- pojedinosti o svim materijalima ili dijelovima bez podrijetla koji su korišteni u proizvodnji konačnog proizvoda, uključujući i tarifno razvrstavanje i carinsku vrijednost istih;
- dokaz o plaćanju relevantnih carinskih pristojbi za korištenu robu bez podrijetla;
- svu drugu prateću dokumentaciju, na zahtjev carinskih organa.

(3) Obzirom da se priznavanjem preferencijalnog statusa ostvaruju značajne olakšice kod stavljanja robe u slobodan promet, carinski organi BiH kao i Strana CEFTA Sporazuma imaju pravo od izvoznika zatražiti svu dokumentaciju koju smatraju potrebnom, kao i poduzeti sve korake koje smatraju potrebnim za provjeru dokumentacije. Carinski organi su također odgovorni i za pravilno popunjavanje i ovjeru uvjerenja o kretanju EUR.1.

(4) Carinski organi su dužni podnesene zahtjeve i dokumentaciju čuvati najmanje tri godine od dana izvoza robe.

Članak 22.

(Popunjavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

Zahtjev za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1, izjava izvoznika odštampana na poledini i uredno popunjeno uvjerenje o kretanju podnose se u postupku izvoznog carinjenja zajedno sa JCI-om i ostalom potrebnom dokumentacijom. (Obrazac je propisan u Aneksu 3. Protokola).

Ukoliko je zahtjev sačinjen rukom, mora se popuniti naliv perom ili kemijskom olovkom. Rubrike obrasca trebaju biti popunjene na sljedeći način:

U rubriku 1 Izvoznik, unosi se ime/naziv izvoznika, puna adresa i zemlja (izvoznik može biti fizička osoba sa prebivalištem ili pravna osoba sa sjedištem u BiH).

U rubriku 2 Uvjerenje se koristi u preferencijalnoj razmjeni između..., unosi se „CEFTA“.

U rubriku 3 Primatelj, čije popunjavanje nije obvezno, unosi se ime/naziv primatelja robe, puna adresa i zemlja.

Napomena:

Preporučuje se upisati ime primatelja, ali nije obvezno. U slučaju izvoza za potrebe izložbe izvan BiH ili u zemlje koje odobravaju preferencijalnu trgovinu proizvoda koji će po završetku izložbe biti prodani, potrebno je upisati i mjesto održavanja izložbe (članak 18. ove Upute).

U rubriku 4 Zemlja, grupa zemalja ili teritorija čiji se proizvodi smatraju proizvodima koji zadovoljavaju kriterije o podrijetlu, u većini slučajeva će to biti Bosna i Hercegovina. U nekim slučajevima, npr. u slučaju zamjena dokaza o podrijetlu ili minimalne operacije na robi koja je podrijetlom iz druge Strane ili zemlje ili teritorije s kojom je moguće primijeniti kumulaciju, unose se odgovarajuće pojedinosti.

Napomena:

Ukoliko su proizvodi, na koje se odnosi uvjerenje o kretanju, podrijetlom iz više od jedne zemlje ili teritorije:

- u rubriku 4 (zemlja, grupa zemalja ili teritorija čiji se proizvodi smatraju proizvodima koji zadovoljavaju kriterije o podrijetlu) potrebno je unijeti “pogledajte rubriku 8”; i

- u rubriku 8 (redni broj; oznake i brojevi; broj i vrsta ambalaže; opis robe): za svaku stavku u ovoj rubrici unijeti ime ili zvaničnu skraćenicu svake dotične zemlje.

U rubriku 5 Zemlja, grupa zemalja ili teritorija u koju se roba upućuje unosi se “Zemlja, grupa zemalja ili teritorija”.

U rubriku 6 Podaci u svezi s prijevozom, čije popunjavanje nije obvezno, unosi se način prijevoza robe i put kojim će roba biti transportirana u zemlju uvoza.

U rubrici 7 Napomene, mora da stoji jedna od sljedećih oznaka: “CUMULATION APPLIED WITH... (ime zemlje/alja ili teritorije/a)” ili “NO CUMULATION APPLIED”.

Također, carinska ispostava u ovu rubriku unosi napomenu “Naknadno izdano”, ako se uvjerenje izdaje naknadno, ili napomena “Duplikat”, ako se izdaje duplikat uvjerenja EUR.1, u kom slučaju se u tu rubriku unosi serijski broj, broj JCI-e i datum izdavanja izvornog uvjerenja. U ovu rubriku se također mogu unijeti i druge napomene koje bi mogle biti od koristi nadležnim carinskim organima, npr. “roba se vraća, jer je prilikom pregleda utvrđeno da se radi o oštećenju iste”.

U rubriku 8 Redni broj, oznake, brojevi i vrsta pakiranja, naziv robe, unosi se:

- za “redni broj” – redni brojevi robe, ako se za više vrsta robe traži izdavanje uvjerenja.
- za “oznake, brojeve i vrste pakiranja” – oznake i identifikacijski brojevi na paketima. Ako je paket upućen (adresiran) na primatelja: unosi se adresa primatelja, broj paketa naveden u računu i opis paketa (kutija, bala, paleta, bačva, i dr.). Ako paketi nisu obilježeni, unosi se napomena “bez oznaka i brojeva”;
- za “opis proizvoda” – opis proizvoda na takav način da omogući ispostavi koja vrši carinjenje da identifikira proizvod i utvrdi njegovo podrijetlo;

Napomena:

Kada uvjerenje obuhvata više vrsta proizvoda, svaku vrstu treba upisati u novi red i staviti brojčanu oznaku stavke (1, 2, 3, ...). Stavke treba unositi bez prereda.

Za pošiljke koje se sastoje od proizvoda s podrijetlom i proizvoda bez podrijetla, potrebno je opisati samo proizvode s podrijetlom. Ponekad je nemoguće izbjeći zajednički unos proizvoda sa i bez podrijetla na račun (fakturu). U tom slučaju, potrebno je naznačiti (npr. fusnotom, ili zvjezdicom) koji su proizvodi bez podrijetla, a u polje 8 uvjerenja o kretanju EUR.1, staviti odgovarajuću napomenu uz opis robe – npr. “proizvodi označeni zvjezdicom * na računu su bez podrijetla i kao takvi nisu obuhvaćeni ovim uvjerenjem EUR.1”.

Kada je na uvjerenju EUR.1, polje namijenjeno za opis robe nedovoljno za upisivanje podataka važnih za prepoznavanje robe, posebno kod velikih pošiljki, izvoznik može na priloženim računima specificirati robu na koju se uvjerenje EUR.1 odnosi, a ukoliko je potrebno, i na drugim komercijalnim dokumentima, pod uvjetom:

- da su brojevi na računu navedeni u polju 10 uvjerenja o kretanju EUR.1;
- da su računi, i kada je relevantno, drugi komercijalni dokumenti, pričvršćeni na uvjerenje prije predočenja istih carinskim organima;
- da su carinski organi pečatom ovjerali račun i druge komercijalne dokumente, zvanično ih prilažući uz uvjerenje. Ispod posljednjeg unosa proizvoda, obvezno podvući vodoravnu liniju, a preostali neispunjeni prostor precrtati kosom crtom (knjižovodstveno koljeno).

U rubriku 9 Bruto masa (kg) ili druga jedinica mjere (litra, metar, itd.), unosi se bruto masa robe ili bruto količina u drugim jedinicama mjere koje su navedene na računu;

U rubriku 10 Računi, čije popunjavanje nije obvezno, unose se brojevi i datumi svih računa za robu za koju se traži izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1;

U rubriku 11 Ovjera carinskog organa, unose se broj JCI-e koji dodjeljuje carinska ispostava, datum i mjesto izdavanja uvjerenja EUR.1, potpis carinskog službenika i pečat koji se koristi za ovjeru uvjerenja o kretanju EUR.1 (Ovjereni izjava: potvrda o izvozu, obrazac, broj, carinska ispostava, zemlja ili teritorija koja izdaje uvjerenje, datum, potpis).

U rubriku 12 Izjava izvoznika, unose se mjesto i datum kada je zatraženo izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1, a potpis izvoznika ovjeriti pečatom (*“Ja, dolje potpisani, izjavljujem da gore-opisana roba ispunjava uvjete neophodne za izdavanje uvjerenja; mjesto i datum; potpis”*)

Stranica 2

U rubriku 13 Zahtjev za provjeru, se popunjava u slučaju podnošenja zahtjeva za naknadnu provjeru uvjerenja o kretanju EUR.1 i u istu unosi naziv i adresu službe koja zahtjeva provjeru.

U rubriku 14 Rezultati provjere, unose se rezultati po obavljenoj provjeri. Ovu rubriku popunjava i ovjerava organ nadležan za naknadnu provjeru.

Stranica 3 je preslika stranice broj 1.

Stranica 4 U izjavi o podacima na temelju kojih roba zadovoljava uvjete za izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1, dovoljno je dati kratak komentar, npr.

- Izvoznik koji je ujedno i proizvođač može upisati: *“Roba je proizvedena u proizvodnim pogonima ovog poduzeća, a razvrstava se pod tarifnim brojem...”*
- Izvoznik koji je kupio robu u BiH radi izvoza: *“Roba je proizvedena u BiH, a razvrstava se pod tarifnim brojem...”*

Dakle, ako izvoznik nabavlja materijal od dobavljača na unutarnjem tržištu, za proizvodnju izvozne robe, uz uvjerenje o kretanju EUR.1 potrebno je priložiti i izjavu dobavljača (obraci su u prilogu ove Upute, Aneksi 3 i 4).

U rubrici o dokaznim ispravama treba upisati sve važne komercijalne dokumente kojima izvoznik raspolaže, a kojima se dokazuje podrijetlo, kao što su: paking-liste, tovarne liste, otpremnice, izjave dobavljača, uvjerenje o kretanju EUR.1, koje je stiglo pri uvozu materijala koji se koristi za proizvodnju izvoznih proizvoda.

Obrazac uvjerenja o kretanju EUR.1 se popunjava na službenim jezicima BiH ili na jeziku zemlje uvoznice, u kom slučaju carinska ispostava može tražiti prijevod. Kada carinska ispostava, na temelju podataka iz zahtjeva za izdavanje uvjerenja EUR.1, izjave dobavljača, podataka iz JCI-a i isprava podnesenih uz JCI, kao i pregledom robe, utvrdi da je roba podrijetlom iz Bosne i Hercegovine, izdaje uvjerenje sukladno pravilima o podrijetlu. Uvjerenje o kretanju EUR.1 prati robu nakon što carinski inspektor unese broj i datum izvozne JCI-e u rubriku 11, stavi svoj potpis i ovjeri uvjerenje pečatom izrađenim isključivo za te svrhe.

Ako carinska ispostava, na temelju podataka iz izjave dobavljača priloženoj uz Zahtjev za izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1, isprava podnesenih uz JCI i/ili pregledom robe utvrdi da roba koja se izvozi iz BiH nije stekla status robe s podrijetlom iz BiH, odbit će izdavanje uvjerenja.

Članak 23.

(Naknadno izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

(1) Uvjerenje o kretanju robe EUR.1 može se na zahtjev izvoznika izdati nakon izvoza, ako u vrijeme izvoza nije izdano zbog greški ili nenamjernih propusta, ili pri uvozu nije prihvaćeno u Strani iz tehničkih razloga (pogledajte članak 36. ove Upute).

(2) Drugi razlog za naknadno izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1 odnosi se na "iznimne okolnosti". Obzirom da je ovo prilično neodređen pojam koji se koristi za opisivanje nepredviđenih ili neuobičajenih situacija, nemoguće je detaljno navesti slučajeve takve vrste, no dužnost carinskih organa je da odluče da li će određeni slučaj smatrati iznimnim ili ne.

(3) Izvoznik podnosi popunjene obrasce uvjerenja o kretanju EUR.1 i u rubriku 7 (Napomene) unosi "ISSUED RETROSPECTIVELY". (Mora biti na engleskom jeziku). Na poledini bijelog primjerka obrasca EUR.1 daje sljedeću izjavu: "Za dotičnu robu prethodno nije izdano uvjerenje o kretanju EUR.1", navodeći mjesto i datum izvoza, broj JCI i uvjete koji su ispunjeni u pogledu podrijetla, prilaže izvoznu JCI i dodatnu dokumentaciju.

(4) Na temelju raspoloživih podataka nadležna carinska ispostava cijeni da li je roba u trenutku prihvatanja carinske prijave za izvoz ispunjavala propisane uvjete za stjecanje podrijetla i da li opis robe na potvrđi nedvojbeno odgovara opisu robe utvrđenom pri izvoznom carinjenju.

(5) Naknadno izdano uvjerenje EUR.1 nosi datum naknadnog izdavanja.

Napomena:

Naknadno izdano uvjerenje ne može zamijeniti uvjerenje koje je odbijeno od zemlje uvoznice na temelju neusuglašenosti s pravilima o podrijetlu.

Članak 24.

(Izdavanje duplikata uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

(1) U slučaju gubitka ili uništenja uvjerenja o kretanju robe EUR.1, izvoznik može podnijeti zahtjev carinskim organima za izdavanje duplikata uvjerenja. Duplikat je vjerodostojna preslika izvornika. Dakle, mora obuhvatati istu robu, te do najmanjih pojedinosti mora biti vjerna preslika izvornog primjerka. Razdoblje važenja izvornog uvjerenja također se odnosi i na duplikat. Na duplikatu uvjerenja mora biti naznačeno "DUPLIKAT" u rubrici 7, mjesto i datum izdavanja izvornog uvjerenja, broj JCI-e, a prilaže se preslika JCI-e i ostale dokumentacije kojima se dokazuje ispunjenost uvjeta za stjecanje statusa robe s podrijetlom. Ta naznaka mora biti na engleskom jeziku.

(2) Uvijek je potrebno imati u vidu da, prije podnošenja zahtjeva carinskim organima za izdavanje uvjerenja EUR.1, podnositelj zahtjeva mora biti u mogućnosti uvjeriti iste da su podatci, koji su im dani, točni i da se mogu potkrijepiti dokazima.

Članak 25.

(Izdavanje zamjenskog uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

(1) Po prispjeću pošiljki u Stranu ili zemlju ili teritorij s kojima je kumulacija primjenjiva, pošiljke se mogu razdijeliti na manje pošiljke u svrhu carinjenja u različitim carinskim ispostavama u toj zemlji. U tom slučaju, zamjenska uvjerenja o kretanju robe, izdana na temelju uvjerenja EUR.1 koje je pratilo izvornu pošiljku, moraju pratiti i svaku od malih pošiljki.

(2) Izdavanje zamjenskog uvjerenja o kretanju EUR.1 moguće je jedino pod uvjetom da je roba stavljena pod nadzor carinskih organa koji izdaje zamjensko uvjerenje. Kako bi dobio zamjensko uvjerenje, uvoznik ili njegov ovlašten zastupnik moraju podnijeti pisani zahtjev carinskoj ispostavi pod čiji je nadzor roba stavljena i priložiti popunjeno uvjerenje o kretanju robe EUR.1, u rubrici 7 naznačiti da je u pitanju zamjensko uvjerenje, unijeti serijski broj izvornog uvjerenja koje prati robu, te dati pisanu izjavu da se radi o istoj robi koja je uvezena ili dijelu pošiljke za koje je prethodni dokument izdan.

(3) Ovaj se postupak primjenjuje samo kada se radi o pošiljkama koje se razdjeljuju i šalju do drugog odredišta unutar teritorije Strane ili zemlje ili teritorije s kojima je moguće primijeniti kumulaciju.

(4) Zamjena uvjerenja o kretanju EUR.1 nije moguća ako su proizvodi ili dio pošiljke poslani iz jedne Strane u drugu Stranu, ili zemlju ili teritorij s kojima se kumulacija primjenjuje. U takvim slučajevima potrebno je u BIH izdati novo uvjerenje (članak 21. ove Upute).

(5) Zamjensko uvjerenje se ne može izdati za robu koja je puštena u slobodan promet ili stavljena u postupak unutarnje obrade.

Članak 26. (Odvojeno knjigovodstveno iskazivanje)

(1) Nadležni carinski organi mogu, na pisani zahtjev dotičnih Strana, dopustiti zajedničko skladištenje robe, no metoda takozvanog "odvojenog knjigovodstvenog iskazivanja" će se koristiti za vođenje zaliha materijala s podrijetlom i onih bez podrijetla, koji su identični i uzajamno zamjenjivi.

(2) Poduzeće kojem je odobreno odvojeno knjigovodstveno iskazivanje može podnijeti zahtjev za izdavanje dokaza o podrijetlu za one količine proizvoda koji se mogu smatrati proizvodima s podrijetlom.

(3) Korisnik ovoga odobrenja mora voditi stalnu evidenciju o zalihama, a nadležna carinska ispostava nadzirati njihovu uporabu, te ako zaključi da se koristi na neispravan način, ista povući.

Članak 27. (Izjava na računu)

(1) Kao dokaz o podrijetlu robe, izjavu na računu može sačiniti:

- ovlašteni izvoznik (pogledajte sljedeći članak ove Upute) za svaku pošiljku, bez obzira na vrijednosti iste ili
- svaki izvoznik za pošiljku čija ukupna vrijednost ne prelazi 6000. EUR.

(2) Pri određivanju vrijednosti pošiljke u svrhu sastavljanja izjave na računu, potrebno je spomenuti "cijena fco tvornice", kao što je definirano člankom 3. ove Upute.

(3) Svrha ove alternativne mogućnosti jeste pojednostavljenje postupka za izvoznike koji redovito izvoze svoje proizvode u zemlje (partnere) unutar pan-europske kumulacijske zone. Od njih se ne traži da podnesu zahtjev carinskim organima za izdavanje uvjerenja EUR.1 za svaku pošiljku. Međutim, prije nego što im je odobreno da sačine izjavu na računu, bez obzira na vrijednost pošiljke, ovlašteni izvoznici moraju ispuniti određena pravila i uvjete.

(4) U svezi sa samom izjavom na računu, sadržina teksta kojeg ovlašteni izvoznik mora koristiti obuhvata sljedeće (Aneks IV Protokolu):

"Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br...) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi.....preferencijalnog podrijetla."

(5) Prilikom popunjavanja izjave na računu, potrebno je imati na umu sljedeće:

- tekst izjave mora biti usuglašen s tekstom propisanim Aneksom IV Protokolu;
- za pošiljke sačinjene od robe koja je podrijetlom iz više od jedne Strane ili zemalja ili teritorija sa kojima se kumulacija primjenjuje, u tekst izjave na računu unose se nazivi i zvanične skraćenice dotičnih zemalja ili se upućuje na posebnu napomenu u izjavi;

- naziv ili zvanična skraćenica za svaku dotičnu zemlju unosi se u račun za svaku navedenu stavku;
- izjava može biti sačinjena i na preslikama računa, pod uvjetom da preslike nose potpis izvoznika, kao što je obvezno na izvornim računima. Ovlašteni izvoznici kojima je odobreno da ne potpišu izvorne primjerke izjava na računima nisu obvezni potpisati takve izjave na preslikama računa;
- izjavu na računu moguće je sačiniti i na poleđini računa;
- izjavu na računu moguće je sačiniti i na odvojenom listu računa, pod uvjetom da je taj list očigledno dio računa;
- ukoliko izvoznik sačini izjavu na računu na naljepnici koja se naknadno stavlja na račun, ne smije postojati sumnja da je naljepnicu stavio izvoznik. Njegov potpis i pečat trebaju pokrивati i naljepnicu i račun;
- izjava dobavljača ili izjava koja je dana na otpremnici ili drugom komercijalnom dokumentu mora identificirati izvoznika;
- potrebno je sačiniti izjavu: "Kumulacija se primjenjuje sa...(naziv zemlje/zemalja)" ili "Kumulacija se ne primjenjuje".

Napomena:

U slučajevima kada je proizvod s podrijetlom u cijelosti dobiven ili kada su materijali bez podrijetla koji su korišteni u proizvodnji prošli kroz postupak dovoljne obrade, izjava "Kumulacija se primjenjuje sa" se briše, dok izjava "Kumulacija se ne primjenjuje" ostaje u tekstu. Izjave "Kumulacija se primjenjuje sa" i "Kumulacija se ne primjenjuje" moraju biti na engleskom jeziku.

Izjavu na računu daje izvoznik kada se proizvodi na koje se izjava odnosi izvoze, ili nakon izvoza, pod uvjetom da je ista predočena u zemlji uvoznici ne kasnije od dvije godine nakon uvoza proizvoda na koje se odnosi.

**Članak 28.
(Ovlašteni izvoznik)**

(1) Status ovlaštenog izvoznika iz BiH u Strane može dobiti svaki izvoznik koji ispunji uvjete koje Uprava za neizravno oporezivanje – Sektor za carine, smatra potrebnim, a to su sljedeći:

- da je izvoznik ujedno i proizvođač robe (otpremnici ne mogu biti ovlašteni izvoznici);
- da su otpreme robe česte (deset i više puta mjesečno);
- da uredno izmiruje svoje carinske i porezne obveze;
- da protiv njega nisu pokretani carinski prekršaji;
- da poznaje važeća pravila o podrijetlu, odnosno da ima uposlenu osobu više ili visoke stručne spreme koja poznaje pravila podrijetla;
- da prođe provjeru znanja koju provodi povjerenstvo UNO;
- da posjeduje sve dokumente kojima dokazuje podrijetlo;
- da knjigovodstveni zapisi omogućavaju utvrđivanje podrijetla.

(2) Zahtjev za dobivanje statusa ovlaštenog izvoznika podnosi se UNO – Sektoru za carine. U istom treba navesti koji su to izvozni proizvodi, na temelju čega ti proizvodi stječu podrijetlo, koliko je bilo izvoza u prethodnoj godini, te koliko su česte isporuke.

(3) Izvoznik, također, mora dati izjavu:

- da će Izjavu na računu davati samo za robu koju ispunjava uvjete za stjecanje statusa podrijetla;
- da će u svakom trenutku carinskim organima dati na uvid svu traženu dokumentaciju,
- da preuzima punu odgovornost u slučaju netočnih navoda o podrijetlu ili zlouporabe ovlaštenja,
- da preuzima punu odgovornost za svaku Izjavu na računu koja ga identificira kao da ju je sam ručno potpisao,

- da će svu dokumentaciju na temelju koje je Izjava na računu dana, čuvati najmanje tri godine od datuma davanja izjave.
- (4) Uz zahtjev treba priložiti i sljedeće dokumente:
- dokaz o navodima danim u zahtjevu,
 - ovjerenu presliku registracije poduzeća s deponovanim potpisima osoba ovlaštenih za potpisivanje i
 - dokaz o plaćenju administrativnoj pristojbi.
- (5) Kada Sektor za carine provede sve predviđene procedure i provjeri sve navode, donijet će odluku o dodjeli ovlaštenja. Ukoliko su ispunjeni potrebni uvjeti, izvoznik dobiva odobrenje o pojednostavljenju postupka potvrđivanja statusa podrijetla, tj. broj odobrenja koji je dužan uvijek unijeti, u za to posebno namijenjen prostor, u Izjavi na računu.
- (6) Uprava za neizravno oporezivanje – Sektor za carine će voditi svu evidenciju izdatih ovlaštenja i o tome izvijestiti kontrolne organe i ostale organizacijske jedinice, te carinske organe zemalja prema kojima je ovaj status moguće primijeniti.
- (7) Redovite kontrole ovlaštenih izvoznika od strane carinskih organa moraju osigurati da se dobiveno ovlaštenje neprestano koristi na odgovarajući način.
- (8) Carinski organi mogu povući izdano odobrenje kad god ocijene da se propisani uvjeti više ne ispunjavaju ili da izvoznik neispravno koristi dano odobrenje.

Članak 29. **(Valjanost dokaza o podrijetlu)**

- (1) Dokumentirani dokazi o podrijetlu imaju rok važenja od četiri mjeseca, a to mogu biti ili uvjerenje o kretanju EUR.1 ili Izjava na računu. Taj rok počinje teći od dana izdavanja ili sačinjavanja, a isti se u periodu od 4 mjeseca podnosi na uvid carinskim organima.
- (2) Kada se roba nalazi u postupku carinskog skladištenja, dokaz o podrijetlu se podnosi u trenutku dolaska robe u carinsko skladište (tj. prilikom podnošenja carinske prijave) ili u bilo koje drugo vrijeme tijekom njenog skladištenja, ali u razdoblju od četiri mjeseca od dana izdavanja u zemlji izvoznici. Kada se roba uskladištena na ovakav način nakon određenog vremena pusti u slobodan promet, smatrat će se da je propisani vremenski rok ispoštovan.
- (3) Pod određenim uvjetima, carinski organi zemlje uvoznice mogu prihvatiti dokaz o podrijetlu nakon isteka razdoblja valjanosti. Oni mogu prihvatiti i zakašnjeli dokaz o podrijetlu, kada se okolnosti kašnjenja njegovog predočavanja prihvataju kao iznimne. Iznimne okolnosti u ovome kontekstu podrazumijevaju sljedeće: okolnosti koje su izvan kontrole uvoznika ili njegovog zastupnika, a koje se dešavaju rijetko i koje ne kompromitiraju sposobnost carinskih organa zemlje uvoznice da provjere podrijetlo robe.
- (4) Zakašnjeli dokazi o podrijetlu također mogu biti prihvaćeni tamo gdje se proizvodi predoče carinskim organima zemlje uvoznice prije istjecanja valjanosti dokumenta. “Predočen” u ovom slučaju znači da uvoznik prezentira robu carinskim organima, te ukaže na to da roba ima preferencijalno podrijetlo.
- (5) Pravilo o razdoblju valjanosti je dio kontrolnog postupka koji služi za osiguranje da se preferencijalni tarifni tretman može dodijeliti samo onoj robi koja zadovoljava pravila o podrijetlu. Ono što je bitno kada se pojave pitanja u svezi stvarnog podrijetla robe, jeste da se odmah počne s prikupljanjem potrebnih informacija.

(6) Samo pravilo na određen način obvezuje uvoznika da predoči dokaze o podrijetlu u razdoblju od četiri mjeseca od dana izdavanja istoga, kako bi time pomogao da se zadovolje potrebe kontrole. Prihvatanje zakašnjelog dokaza o podrijetlu se odvija po ocjeni, odnosno ono nije neograničeno, jer treba uzeti u obzir zahtjeve provjere.

Članak 30. **(Uvoz djelimičnih pošiljki)**

(1) Carinski organi zemlje uvoznice mogu, na zahtjev uvozika, dozvoliti da se za proizvode u rastavljenom ili nesastavljenom stanju, u značenju Općeg pravila 2(a) Carinske tarife BiH, koji su razvrstani u Odjeljcima XVI i XVII ili tarifnim brojevima 7308 i 9406 CT BiH, a koji se uvoze sukcesivno, podnosi samo jedan dokaz o podrijetlu pri uvozu prvog dijela pošiljke.

(2) Carinska ispostava u kojoj se obavlja pomenuti postupak će nadgledati da li su ispunjeni uvjeti propisani za primjenu preferencijalnog tretmana.

Članak 31. **(Izuzimanje od podnošenja dokaza o podrijetlu)**

(1) Robe koje privatne osobe šalju privatnim osobama ili su dio osobnog prtljaga putnika smatraju se proizvodima s podrijetlom za koje se ne zahtijeva podnošenje dokaza o podrijetlu, pod uvjetom da nisu komercijalnog karaktera i da nema sumnje u istinitost usmene izjave dane od strane osobe koja nosi ili prima robu.

(2) Ukupna vrijednost robe koja se prima u paketima ne smije prijeći 500 eura, a vrijednost robe koja čini osobni prtljag putnika 1200 eura. Kada carinski organi osnovano sumnjaju u iskazanu vrijednost i podrijetlo robe, te u istinitost izjave, stranku upućuju u redovit postupak carinjenja, s tim da u tom postupku radi ostvarivanja preferencijala mora podnijeti dokaz o podrijetlu.

Članak 32. **(Prateća dokumentacija)**

(1) Po podnošenju zahtjeva za izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1 ili sačinjavanja izjave na računu, izvoznik mora u svakom trenutku biti spreman carinskim organima osigurati sve dodatne informacije koje oni zahtijevaju. Prateća dokumentacija bi trebala pomoći carinskim organima da potvrde preferencijalni status podrijetla robe na koju se odnosi uvjerenje o kretanju EUR.1.

(2) Dokumentacija se, između ostalog, sastoji od sljedećeg: izjave dobavljača, dokaza o podrijetlu, računa, knjigovodstvene evidencije, normativa, otpremnica, te opisa procesa proizvodnje. Dakle, izvoznici moraju znati da prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje dokaza o podrijetlu, također moraju biti u mogućnosti potkrijepiti svoj zahtjev odgovarajućom dokumentacijom koja bi poslužila kao dokaz da je njihov zahtjev ispravan.

(3) Dokazi o podrijetlu mogu se izdati i za bilo koju drugu robu kada, zbog značajnog vremenskog razmaka između datuma proizvodnje ili uvoza, s jedne strane, te datuma izvoza, s druge strane, uobičajena prateća dokumentacija nije više dostupna, pod sljedećim uvjetima:

- datum proizvodnje ili izvoza robe mora biti izvan vremenskog razdoblja tijekom kojeg su trgovci dužni voditi evidenciju;
- da se za robu može tvrditi da ima status podrijetla na temelju drugih dokaza, kao što su izjava proizvođača ili bilo kog drugog trgovca, mišljenje stručnjaka, oznake na robu ili opis, itd.; i

- da ne postoje indikacije da roba ne ispunjava zahtjeve pravila o podrijetlu.

Članak 33. (Čuvanje dokaza o podrijetlu)

(1) Izvoznik robe dužan je čuvati zahtjeve za izdavanje uvjerenja o kretanju EUR.1 ili preslike dane Izjave na računu, kao i prateću dokumentaciju najmanje tri godine.

(2) Carinski organi zemlje izvoznice moraju čuvati obrazac zahtjeva za izdavanje uvjerenja o kretanju robe EUR.1 najmanje tri godine.

(3) Carinski organi zemlje uvoznice također moraju čuvati najmanje tri godine uvjerenja o kretanju robe EUR.1 ili Izjavu na računu, podnesene u carinskom postupku.

GLAVA VI ADMINISTRATIVNA SURADNJA

Članak 34. (Naknadna provjera dokaza o podrijetlu)

(1) Naknadne provjere dokaza o podrijetlu izdanih od strane carinskih organa zemlje izvoznice, zahtijevaju se ako postoji osnovana sumnja u autentičnost izdanih dokumenata ili u ispunjenost propisanih uvjeta za stjecanje preferencijalnog statusa. Uz zahtjev za naknadnu provjeru dokaza o podrijetlu od koristi je i sva raspoloživa dokumentacija koja upućuje na sumnju i navodi konkretne razloge za provjeru. Ta se dokumentacija prilaže uz zahtjev za naknadnu provjeru.

(2) Pojam osnovane sumnje u ovom kontekstu može značiti, između ostalog:

- na Izjavi na računu nedostaje potpis izvoznika;
- uvjerenje o kretanju EUR.1 nije potpisano ili nema naznačen datum izdavanja od strane carinskih organa;
- pečat koji se koristi za ovjeru dokumenata ne odgovara otisku pečata, kao što su zemlje Strana dale na znanje;
- oznaka na ambalaži ne odgovara podrijetlu koje je prijavljeno na predloženom dokazu o podrijetlu.

(3) Ukoliko carinski organ usljed osnovane sumnje odluči dokaz o podrijetlu poslati na provjeru, uporaba preferencijalne tarife je time odgođena dok god je u tijeku postupak naknadne provjere. Uvozniku se može ponuditi da pusti robu u slobodan promet uz polaganje odgovarajućeg obezbjeđenja u visini carine i drugih carinskih pristojbi, do dobivanja rezultata provjere.

(4) Pored toga, naknadne provjere mogu biti zatražene i na temelju slučajnog odabira, uzimajući u obzir i rezultate mjera za procjene rizika. Stoga, provjere su opravdane i u slučajevima kada se roba velike vrijednosti u kontinuitetu uvozi tijekom dužeg vremenskog razdoblja, a praćena je ispravnom dokumentacijom i dokazom o podrijetlu koji ne daje razlog za bilo kakvu sumnju. U takvim slučajevima neće doći do odgađanja u primjeni preferencijalnog tretmana.

(5) Carinski organi u zemlji izvoznici vrše naknadnu provjeru dokaza o podrijetlu ponovnim pregledom dokumentacije koju im je u postupku izvoznog carinjenja priložio izvoznik ili njegov ovlašten zastupnik. Pored toga, potrebno je pribaviti dodatne podatke i informacije od proizvođača/izvoznika i to uvidom u poslovne knjige, upoznavanjem s procesom proizvodnje, korištenim repromaterijalom, normativom proizvodnje i svim što može biti od utjecaja za ocjenu statusa robe, sukladno pravilima o podrijetlu.

(6) Naknadnu provjeru obavlja carinska ispostava u kojoj je predmetna roba izvozno ocarinjena. Službenici koji su obavili naknadnu provjeru dužni su sačiniti zapisnik koji sadrži sve podatke koji su utjecali na definiranje statusa robe, potpisati ga i uz isti priložiti presliku dokumentacije ovjerene

od strane nadležne carinske ispostave (uzorak se nalazi u prilogu ove Upute, Aneks 5). Zapisnik obvezno potpisuje i šef carinske ispostave, a ako je provjera izvršena kod izvoznika, i odgovorna osoba u poduzeću.

(7) S rezultatima provedenog postupka naknadne provjere treba upoznati izvoznika dostavljanjem zapisnika o naknadnoj provjeri.

Članak 35. (Dostavljanje rezultata naknadne provjere)

(1) Rezultati izvršenih naknadnih provjera dostavljaju se carinskim organima zemlje koja je tražila naknadnu provjeru u roku od deset mjeseci, ili se u protivnom carinske pristojbe naplaćuju u slučajevima osnovane sumnje.

(2) Treba imati u vidu da, ukoliko se primjenjuju odredbe o kumulaciji podrijetla, uz odgovor se mora dostaviti i kopija uvjerenja o kretanju robe EUR.1 ili Izjave na računu, na temelju kojih je dokaz o podrijetlu prvenstveno izdan.

Članak 36. (Razlozi za odbijanje prihvaćanja uvjerenja o kretanju robe EUR.1)

(1) Kada se radi o formalnim razlozima, odnosno neprihvaćanju dokaza o podrijetlu usljed tehničkih razloga, izvorni dokaz se vraća uvozniku kako bi mu se omogućilo da naknadno podnese ispravan dokaz.

(2) Tehnički razlozi za odbijanje dokaza o podrijetlu mogu biti sljedeći:

- uvjerenje o kretanju robe EUR.1 je drugačijeg oblika od propisanog (npr. na podlozi nema “guilloche” uzorka, razlikuje se po veličini i boji, nema serijski broj, nije tiskan na jednom od službenih jezika);
- jedna od obveznih rubrika nije popunjena (npr. Rubrika 4);
- uvjerenje o kretanju EUR.1 nije potpisano (npr. Rubrika 11);
- uvjerenje izdao organ koji nije nadležan;
- uvjerenje nije izvorno, već preslika istog;
- koristi se novi pečat, bez prethodnog obavještenja o tome.

(3) U ovim slučajevima, uvjerenje o kretanju se označava sa “DOKUMENT NIJE PRIHVAĆEN” i navode se razlozi. Uvjerenje se potom vraća uvozniku kako bi mu se omogućilo da osigura novi, naknadno izdan dokument (članak 23. ove Upute). Carinski organi zadržavaju presliku odbijenog dokumenta za daljnju kontrolu, a deklarantu se omogućava podnošenje nepotpune carinske prijave i određuje rok od najduže četiri mjeseca za dostavljanje ispravnog dokaza o podrijetlu, uz osiguranje eventualnog carinskog duga.

(4) Slučajevi grešaka u kucanju teksta koje se pojavljuju na dokazima o podrijetlu, ili neznatnih neusuglašenosti između izjave dane u dokazu o podrijetlu i dokumenata priloženih za potrebe uvoza, moraju se jasno razlikovati od gore navedenih slučajeva. Dokazi o podrijetlu neće biti automatski odbijeni po otkriću da sadrže greške, pod uvjetom da su carinski organi zemlje uvoznice sigurni da se ti dokazi o podrijetlu odnose na robu, te da su usuglašeni s robom uz koju se predočavaju. Međutim, carinski organi zemlje uvoznice odlučuju da li su greške dovoljno ozbiljne kako bi dokazi o podrijetlu bili odbijeni. Naravno, pojam “greške” u ovom kontekstu isključuje lažne informacije, dane s predumišljajem.

Članak 37.

(Odbijanje primjene preferencijalnog tretmana)

(1) Carinski organi odbijaju primjenu preferencijalnog tretmana za uvezenu robu u slučajevima u kojima postoji osnovana sumnja. To, između ostalog, obuhvata i sljedeće slučajeve u kojima se dokaz o podrijetlu smatra neprihvatljivim bez prethodnog zahtjeva za naknadnu provjeru:

- roba na koju se odnosi uvjerenje o kretanju EUR.1 nije predviđena za povlašćeno postupanje;
- rubrika predviđena za opis robe (Rubrika 8) nije popunjena ili se odnosi na robu koja se razlikuje od one koja je predočena;
- dokaz o podrijetlu izdaje zemlja koja ne pripada preferencijalnom sustavu čak i ako je roba podrijetlom iz zemlje koja pripada sustavu (npr. EUR.1 izdan u Ukrajini za proizvode podrijetlom iz Hrvatske);
- jedna od obveznih rubrika na uvjerenju za kretanje EUR.1 nosi tragove neovjerenih ispravki ili brisanja (npr. rubrike koje opisuju robu ili navode broj paketa, zemlju odrednicu ili zemlju podrijetla);
- rok važenja uvjerenja o kretanju EUR.1 istekao iz razloga različitih od onih koji su obuhvaćeni propisima (npr. iznimne okolnosti), osim u slučajevima kada je roba predočena prije istjecanja roka;
- dokaz o podrijetlu naknadno izdan za robu koju se pokušalo uvesti prijevarom;
- Rubrika 4 uvjerenja o kretanju EUR.1 nosi naziv zemlje koja nije Strana CEFTA Sporazuma, u okviru kojeg se traži povlašćeno postupanje;
- Rubrika 4 uvjerenja o kretanju EUR.1 nosi naziv zemlje s kojom se kumulacija ne primjenjuje (npr. EUR.1 izdan u Srbiji za proizvode ruskog podrijetla koji se uvoze u BiH).

(2) Carinski organi u navedenim slučajevima stavljaju oznaku “NEPRIMJENJIVO” na dokaz o podrijetlu i isti zadržavaju u svojoj dokumentaciji. Carinski organi zemlje izvoznice trebaju biti blagovremeno obaviješteni o ovom slučaju.

GLAVA VII PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 38. (Stupanje na snagu)

Ova Uputa stupa na snagu osmoga dana od dana objave u “Službenom glasniku BiH”, a bit će objavljena i na web stranici Uprave.

Broj: **01-02-2187-20 /07**
Datum: **21.11.2007. godine**

**RAVNATELJ
KEMAL ČAUŠEVIĆ**

Aneks 1

Bosna i Hercegovina Uprava za neizravno-neizravno oporezivanje Banja Luka		Босна и Херцеговина Управа за индиректно опорезивање Бања Лука
UVJERENJE O NEMANIPULACIJI		
1. Ime & adresa otpremnika/transportnog poduzeća		
2. Podatci o pošiljci a) Opis robe		
b) Zemlja podrijetla robe	c) Prijevozni dokument (broj i datum)	
d) Datum istovara u BiH	e) Datum polaska iz BiH	
f) Zemlja odrednica	g) Prijevozno sredstvo/reg.oznake	
3. Izjava otpremnika/ transportnog preduzeća Ja/Mi izjavljujem/o da a) gore opisana roba je prevezena u navedenu zemlju odrednicu iz BiH bez ikakvih izmjena ili manipulacije; i b) svi podatci navedeni gore su istiniti i tačni. Potpis ovlaštene osobe: Ime: Odredište: Datum: (pečat poduzeća)		
4. OVJERA CARINSKIH ORGANA BiH		

Mi potvrđujemo da je po našem saznanju izjava izvoznika istinita i točna. Ovo Uvjerenje se izdaje bez obvezujućih posljedica ili obveza s naše strane koje bi proistekli iz bilo kojih okolnosti.

Potpis ovlaštene osobe:

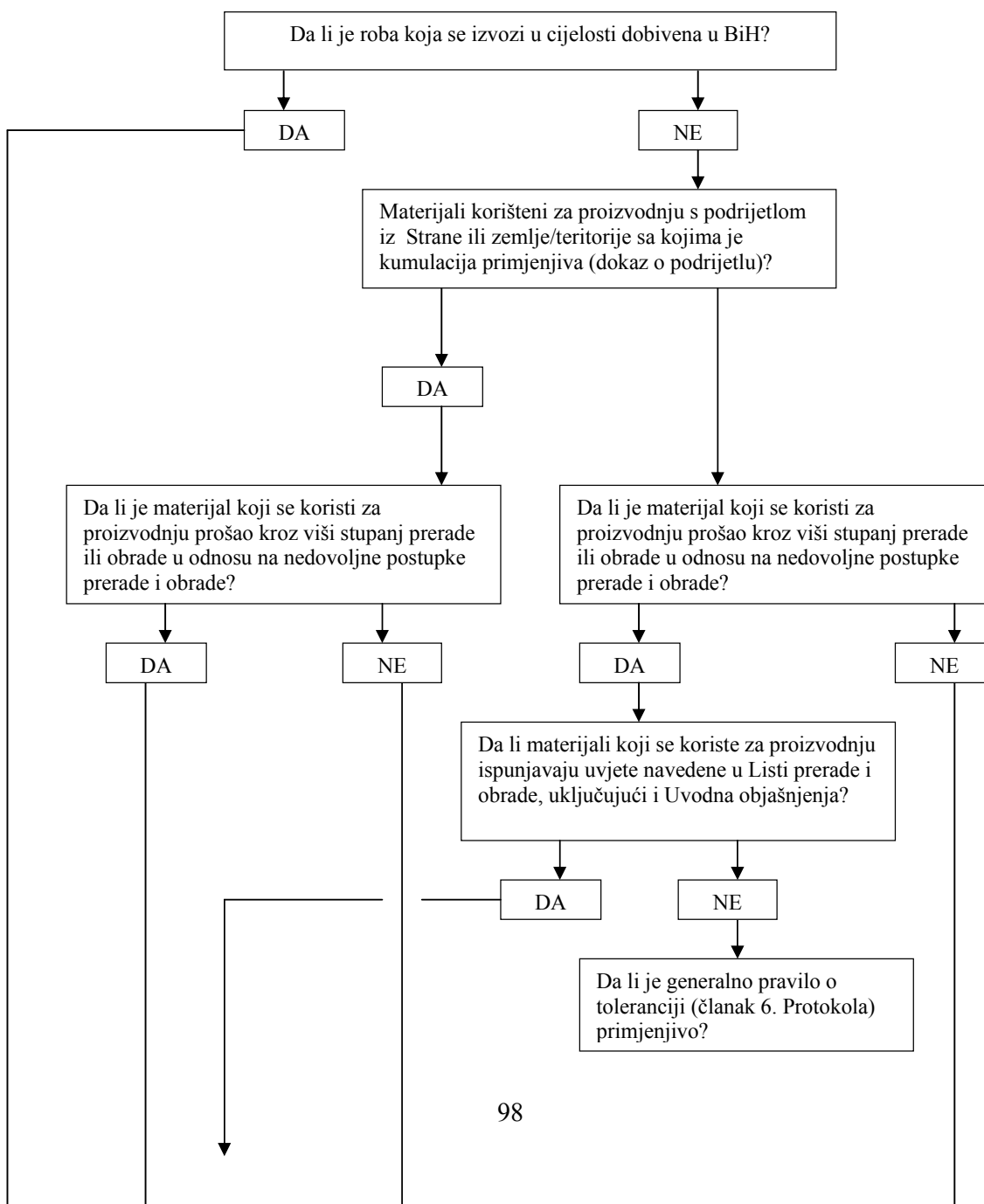
Ime:

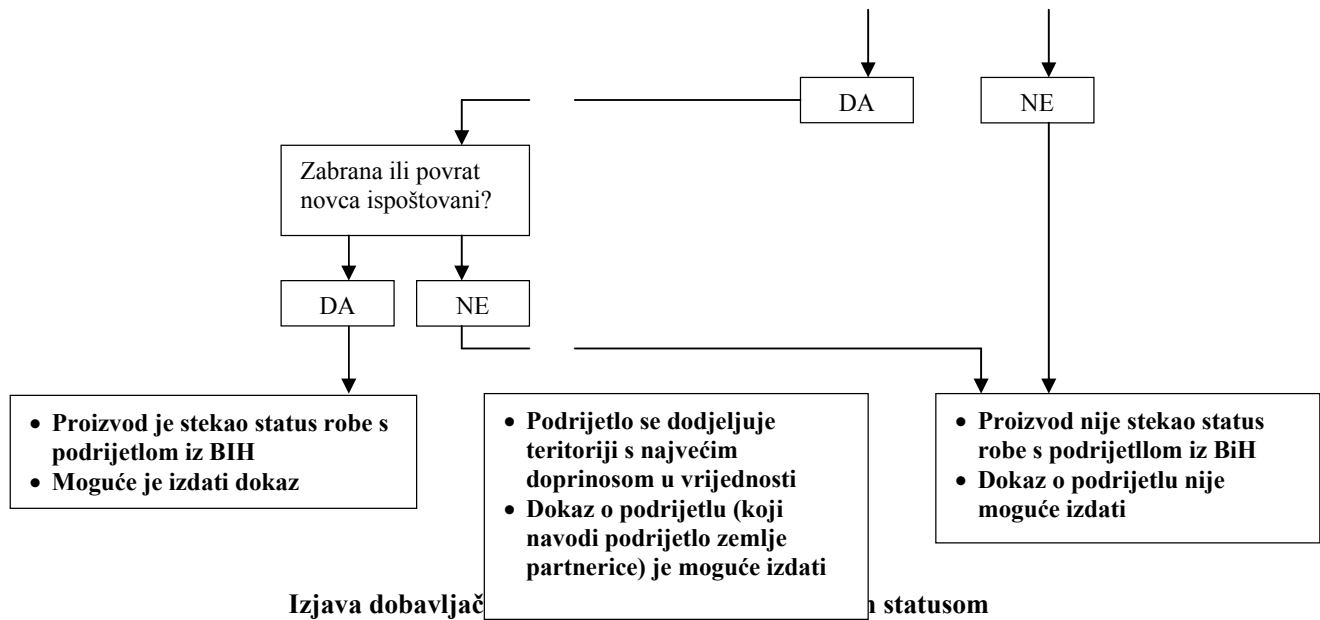
Odredište:

Datum:

Aneks 2

VODIČ ZA UTVRĐIVANJE STATUSA “PROIZVODA S PODRIJETLOM”

Izjava dobavljača, koja se navodi dalje u tekstu, mora biti sastavljena sukladno fusnotama. Međutim, primjedbe u fusnotama se ne moraju prikazati.

IZJAVA

Ja, dolje potpisani, izjavljujem da je roba navedena u ovom dokumentu.....⁽⁹⁾ podrijetlom iz⁽¹⁰⁾ i da zadovoljava pravila o podrijetlu koja reguliraju preferencijalnu trgovinu sa.....⁽¹¹⁾.

Izjavljujem da ⁽¹²⁾:

- Kumulacija se primjenjuje sa(naziv zemlje/zemalja)
- Kumulacija nije primijenjena.

Obvezujem se da ću carinskim organima na njihov zahtjev osigurati svu potrebnu dokumentaciju.

.....⁽⁵⁾
⁽⁶⁾
⁽⁷⁾

⁹ Ukoliko je u pitanju samo određena vrsta robe navedene u dokumentu, takva roba mora biti jasno naznačena ili obilježena, te napomena unesena u izjavu mora glasiti: “.....navedena u ovim dokumentu i označena.....podrijetlom je iz.....”

¹⁰ BiH, zemlja ili skupina zemalja ili teritorija iz kojih roba potiče

¹¹ Navesti zemlju, skupinu zemalja ili teritoriju koje su u pitanju

¹² Popuniti, tamo gdje je potrebno, samo za robu koja ima status preferencijalnog podrijetla u kontekstu preferencijalnih trgovačkih odnosa sa jednom od zemalja pomenutih u članku 3. i 4. Aneksa CEFTA Sporazumu, na koji je se može primijeniti Pan-europska kumulacija podrijetla

⁵ Mjesto i datum

⁶ Ime i pozicija u poduzeću

⁷ Potpis

Dugoročna izjava dobavljača za proizvode s preferencijalnim statusom

Izjava dobavljača, koja se navodi dalje u tekstu, mora biti sastavljena sukladno fusnotama. Međutim, primjedbe u fusnotama se ne moraju prikazati.

IZJAVA

Ja, dolje potpisani, izjavljujem da roba opisana dolje:

.....⁽¹⁾
.....⁽²⁾

koja se redovito dostavlja⁽³⁾, podrijetlom je iz⁽⁴⁾ i zadovoljava pravila o podrijetlu koja reguliraju preferencijalnu trgovinu s.....⁽⁵⁾.

Izjavljujem da ⁽⁶⁾:

- Kumulacija se primjenjuje sa(naziv zemlje/zemalja)
- Kumulacija nije primijenjena.

Izjava važi za sljedeće pošiljke ovih proizvoda poslanih iz..... u
.....⁽⁷⁾

Obvezujem se da ću odmah obavijestitio prestanku važenja ove izjave.

Obvezujem se da ću carinskim organima na njihov zahtjev osigurati svu potrebnu dokumentaciju.

.....⁽⁸⁾
.....⁽⁹⁾
.....⁽¹⁰⁾

¹ Opis

² Trgovačka oznaka, kao što se koristi na računima, npr. model br.

³ Naziv poduzeća kojem se roba dostavlja

⁴ BiH, zemlja, skupina zemalja ili teritorija iz kojih roba potiče

⁵ Zemlja, skupina zemalja ili teritorija, koje su u pitanju

⁶ Popuniti, tamo gdje je potrebno, samo za robu koja ima status preferencijalnog podrijetla u kontekstu preferencijalnih trgovinskih odnosa s jednom od zemalja pomenutih u članku 3. i 4. Aneksa CEFTA Sporazumu, na koji se može primijeniti Pan-europska kumulacija podrijetla

⁷ Navedite datume. Navedeno razdoblje ne smije biti duži od 12 mjeseci.

⁸ Mjesto i datum

⁹ Ime i pozicija u poduzeću

¹⁰ Potpis

Aneks 5

Sukladno odredbama članka 33. Protokola 4 CEFTA Sporazuma, a na zahtjev

_____ (nadležnog
carinskog organa zemlje koja podnosi zahtjev), broj _____ od _____, izvršena je
naknadna provjera dokaza o podrijetlu (EUR 1 / Izjava na računu), broj _____, od _____, i
sačinjen

ZAPISNIK O NAKNADNOJ PROVJERI DOKAZA O PODRIJETLU

1 Osnovni podatci

1.1 Izvoznik

- a) ime, naziv poduzeća _____
b) adresa, sjedište _____

1.8 Izvezena roba

- f) trgovački naziv robe _____
g) tarifni broj robe _____
h) vrijednost robe _____
i) količina robe _____

1.9 Dokazi o podrijetlu

- h) serijski broj uvjerenja o kretanju EUR.1 _____
i) carinska ispostava koja je izdala i ovjerala uvjerenje _____
j) datum ovjere _____
k) Izjava na računu broj _____
l) Izjava na računu potpisana od _____
m) roba izvezena carinjena u CI _____

1.10 Podnositelj zahtjeva za naknadnu provjeru

Strana CEFTE _____

2 Detaljniji podatci

2.1 dokumentacija priložena tijekom postupka naknadne provjere izvoznika (računi, dokazi o podrijetlu, izjave dobavljača, normativi, ...)

-
-
- 2.8 Izvezena roba
e) proizvedena u vlastitoj tvornici _____
f) kupljena _____
g) uvezena _____
d) nabavljena na domaćem tržištu _____
- 2.9 Korišteni materijal/roba
f) trgovački naziv robe _____
g) tarifni broj _____
h) vrijednost _____
i) količina _____
- 2.10 Status podrijetla korištene robe
a) s podrijetlom _____
b) bez podrijetla _____
3. Popratna dokumentacija
e) dokaz o podrijetlu
f) izjava dobavljača
g) kupovni računi
- 5.1. Obavljen postupak prerade ili obrade _____
- 5.2. Propisani uvjeti za stjecanje statusa podrijetla ukoliko je prošla kroz postupak obrade ili prerade _____
- 3.7 Prateća dokumentacija
- 3.8 Opis proizvodnje i računovodstvena dokumentacija (ukoliko je primjenljivo)*
6. Status izvezene robe
d) roba ima status podrijetla iz BiH (navesti primjenljive odredbe Protokola)
e) roba nema status podrijetla iz BiH (navesti razloge usljed kojih je dokaz o podrijetlu izdan za izvezenu robu, a ista ne ispunjava uvjete za stjecanje statusa robe s podrijetlom)

Potpis carinskog službenika**

Potpis izvoznika (ukoliko je primjenljivo) ***

Potpis šefa CI

Napomene:

*)

Pored zapisnika, Središnjem uredu treba dostaviti i ovjerene preslike dokumentacije na temelju kojih je utvrđeno da roba, koja je bila predmet provjere, ispunjava, odnosno ne ispunjava propisane uvjete za stjecanje statusa robe s podrijetlom.

**)

U slučajevima da se naknadna provjera ispunjenosti uvjeta za stjecanje statusa robe s podrijetlom može izvršiti u nadležnoj carinskoj ispostavi samo na temelju raspoložive dokumentacije u postupku izvoznog carinjenja, zapisnik sačinjavaju i potpisuju službenici koji su obavili provjeru i šef CI.

***)

Ukoliko se naknadna provjera ispunjenosti uvjeta za izdavanje dokaza o podrijetlu obavlja u poduzeću, zapisnik odmah sačinjavaju carinski službenici, kako bi isti potpisala nadležna osoba u poduzeću.

Zapisnik su dužni potpisati i carinski službenici koji su obavili naknadnu provjeru u poduzeću.